

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

92'nci Birleşim
7 Mayıs 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'nin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Erzurum'un sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un, Erzurum'a yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Erzurumspor'a ve Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 2.- Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 3.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, SAHA EXPO'ya ilişkin açıklaması
- 4.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, bir yolcu gemisinde ortaya çıkan hantavirüs vakalarına ilişkin açıklaması
- 5.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Peygamber'in nasihatlerine ilişkin açıklaması
- 6.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, emekliye verilen bayram ikramiyesine ilişkin açıklaması
- 7.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Kavak ilçesine bağlı Köseli Mahallesi halkının isyanına ilişkin açıklaması
- 8.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, kamudan ihraç edilenlere ilişkin açıklaması
- 9.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen'e ilişkin açıklaması
- 10.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Amedspor'un Süper Lig'e çıkmasının ardından yapılan kutlamalara ilişkin açıklaması
- 11.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, çiğ süt üretimindeki düşüşe ilişkin açıklaması
- 12.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Amedspor'un Süper Lig'e çıkmasının ardından yapılan kutlamalara ilişkin açıklaması
- 13.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen'e ilişkin açıklaması
- 14.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'daki yerinde dönüşüme ilişkin açıklaması
- 15.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Çarşamba S Tipi Kapalı Hapishanesine ilişkin açıklaması
- 16.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Hakkâri'deki katı atık bertaraf tesisine ilişkin açıklaması
- 17.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Avukat Mustafa Kulkuloğlu'na ilişkin açıklaması
- 18.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, ODTÜ'de düzenlenen bahar şenliklerinde yaşananlara ilişkin açıklaması
- 19.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, vahşi madencilik modellerine ilişkin açıklaması
- 20.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, on dört ay önce yapılan bir ihaleye ilişkin açıklaması
- 21.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, Diyarbakır Sur'daki tescilli tarihî yapılara ilişkin açıklaması
- 22.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, TOKİ İlk Evim Arsa Projesi'ne ilişkin açıklaması
- 23.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen'e ilişkin açıklaması
- 24.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adana'nın ilçelerindeki iletişim sıkıntısına ilişkin açıklaması
- 25.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, esnafa yeni bir yapılandırma getiren kanun teklifine ilişkin açıklaması
- 26.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Ağrı'daki kanser hastalarının sağlık hizmetlerine erişimde yaşadıkları sorunlara ilişkin açıklaması

- 27.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, staj ve çıraklık sürelerinin sigorta başlangıcı olarak kabul edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 28.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, ODTÜ'de düzenlenen bahar şenliklerinde yaşananlara ilişkin açıklaması
- 29.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Uzunbağ ve Mızraklı Mahalleleri arasında kurulması planlanan beton santraline ilişkin açıklaması
- 30.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis'teki hayvan barınağında işten çıkarılanlara ilişkin açıklaması
- 31.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, kira artışlarına ilişkin açıklaması
- 32.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, şehit ailelerine ilişkin açıklaması
- 33.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, iktidara çağrısına ilişkin açıklaması
- 34.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Toprak Mahsulleri Ofisi depolarıyla ilgili iddialara ilişkin açıklaması
- 35.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Adalet Bakanlığında kurulan Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığına, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Vekili Osman Sağlam'ın ifadelerine, gündüz kuşağı programlarına, Anneler Günü'yle ilgili olarak yayınlanan bir reklama ve Aile Bakanlığının yayınladığı yaşlılarla ilgili yönetmeliğe ilişkin açıklaması
- 36.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, sorunların çözümü için ihtiyaç duyulan unsurlara, adalete, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, ODTÜ'de yaşanan hadiseye, Parlamentodaki tüm milletvekillerine seslenmek istediğine ilişkin açıklaması
- 37.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 4-10 Mayıs İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası'na, 10 Mayıs Psikologlar Günü'ne, "terörsüz Türkiye" hedefine, bölgede yaşanan gelişmelere; ekonomik, kültürel ve teknolojik seferberliğe ilişkin açıklaması
- 38.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, ayrımcılığa, Ağrı Diyarı'nda müftünün aldığı karara, Amedspor'un Senegalli futbolcusu Diagne'ye, Dargeçit mevzusuna ve Gülistan Doku davasına, ekonomideki ayrımcılığa, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen kanun teklifine ilişkin açıklaması
- 39.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Danıştayın Akbelen Ormanı'yla ilgili kararına, Anayasa Mahkemesinin önündeki 7554 sayılı Yasa'ya, Esra Işık'a, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in açıklamasına ve MESEM'lere, Ekrem İmamoğlu'yla ilgili iddianameye ve Utku Caner Çaykara'ya ilişkin açıklaması
- 40.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Özgür Özel'in SAHA 2026'yı ziyaretine, Anneler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 41.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 42.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 43.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Milas'ta köylülerin açtığı davada Danıştayın verdiği karara ve Esra Işık'a ilişkin açıklaması
- 44.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, staj ve çıraklık sigortası mağdurlarına ilişkin açıklaması
- 45.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Akbelen için Danıştayın verdiği karara ilişkin açıklaması
- 46.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 47.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 48.- Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın, Tokat'ta meydana gelen heyelan, su baskını ve taşkınlarla ilişkin açıklaması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

- 1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara ili Balâ ve Haymana ilçelerinden gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi
- 2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İstanbul Kadıköy Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

- 1.- YENİ YOL Grubunun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, özelleştirilen şeker fabrikalarının ihale süreçlerinden üretim yapısına, istihdam etkilerinden pancar üreticisine yansımalarına, kamu maliyesine olan etkilerinden stratejik sonuçlarına kadar çok boyutlu olarak incelenmesi amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 7 Mayıs 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, son yıllarda hayvancılık sektöründe yaşanan yapısal bozulmanın nedenlerinin ortaya konması; et ve süt ürünlerinde yaşanan fiyat artışı krizinin nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılması; artan yem, enerji ve üretim maliyetleri karşısında uygulanan Et ve Süt Kurumunun ithalat politikalarının et ve süt ürünleri üretimine etkilerinin incelenmesi; anaç dişi hayvan kesimlerinin hayvan varlığı ve buzağı üretimi üzerindeki sonuçlarının araştırılması; et ve süt üretiminde yaşanan daralmanın üretici, tüketici ve enflasyon üzerindeki etkilerinin tespit edilmesi; vatandaşların temel gıdaya ulaşamamasının ve çocukların yeterli proteinle beslenememesinin sonuçlarının incelenmesi, sürdürülebilir hayvancılık politikaları için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 7 Mayıs 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, çocukların gıdalarda maruz kaldığı toksik maddelerin zararlarının araştırılması amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 7 Mayıs 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve arkadaşları tarafından, sosyal medyada yaşanan kamu güvenliği ve kişi haklarına yönelik ihlallerin tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 7 Mayıs 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 28 Nisan 1992 Tarihinde Bişkek'te İmzalanan Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2996) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 242)

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Aynı Hibe Desteği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2133) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 220)

5.- Burdur Milletvekili Adem Korkmaz ve Kütahya Milletvekili Mehmet Demir ile 83 Milletvekilinin Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3588) ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 262)

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Tokat'taki felakete ilişkin konuşması

IX.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 250) Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

2.- (S. Sayısı: 220) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Aynı Hibe Desteği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, İran'a karşı devam eden saldırılarda İncirlik Hava Üssü'nün ve Kürecik Radar Üssü'nün kullanılıp kullanılmadığına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/43147)

2.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, İncirlik Hava Üssü'ne ABD'ye ait ağır bombardıman uçakları ve askeri personel sevk edildiği iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/43148)

3.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Türkiye'de NATO Çok Uluslu Kolordu Karargâhı kurulacağı iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/43149)

4.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Katar'da şehit düşen askerî ve teknik personel için düzenlenen cenaze törenine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/43540)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92'nci Birleşimini açıyorum.
Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.
Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.
İlk söz talebi, Kocaeli'nin sorunları hakkında, Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'e aittir.
Sayın Çiler, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'nin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

NAIL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken hepinizi sevgi saygıyla selamlıyorum.
Kocaeli, emeğin başkenti, alın terinin yanına akıl terini koyanların kentidir. 14 tane organize sanayi bölgesi, 2 tane serbest bölge, 5 tane teknoloji geliştirme bölgesi, 1 de teknoloji bankamız vardır. 3 tane üniversite, 37 limanın olduğu; TÜBİTAK MAM, TÜSSİDE, TSE'nin bulunduğu ve AR-GE sayılarının ve tasarım merkezlerinin yoğun olduğu bir bölgedir. Aynı zamanda TOGG gibi büyük kuruluşlara, AR-GE ve ürün geliştirme merkezlerine ev sahipliği yapmaktadır. Kocaeli İstanbul'dan sonra ihracatta Türkiye'de 2'nci sıradadır. (CHP sıralarından alkışlar) Kocaeli'de 1,2 trilyon TL vergi tahakkuk edilmiş ve 1 trilyon tahsil edilmiştir. Kişi başına millî gelirden Türkiye'de liderdir. Ben bütün sanayicileri, taciri, tüccarı buradan alkışlıyorum, onlara selam gönderiyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Aynı zamanda tahsilatta ve tahakkukta her zaman Türkiye'de ilk 3'te olmuştur. Şimdi Ulaştırma Bakanına soruyorum: İstihdama katkı sağlayan, ekonomiye katkı sağlayan, Türkiye'nin gelişmesine katkı sağlayan bir kentte 2011 yılından beri sivil havacılığa açık olması gereken Cengiz Topel Havalimanı neden uçuşlara kapalıdır?

Değerli milletvekilleri, Kocaeli yerleşik nüfustan çok çalışanın olduğu bir bölgedir. Aynı zamanda mesleki eğitimde de yetersiz bir bölgedir. Yani sanayici, tacir, tüccar nitelikli, nicelikli eleman bulamıyor. Onun için mesleki eğitimde Kocaeli pilot bölge olmalıdır. Aynı zamanda biz Kocaeli'de zengin kentin fakir bekçileri olmuştur.

Değerli milletvekilleri, varlık barışı -adına ne dersiniz deyin, yorumu size bırakıyorum- son günlerde tekrar gündeme geldi. Yurt dışındaki kaynağı belirsiz varlıkların sembolik oranlarla sisteme dâhil edilmeye çalışılması, üstelik "Nereden buldun?" diye sorulmadan. Yıllardır bu ülkede katma değer yaratan, istihdam sağlayan, her ay düzenli beyanname veren dürüst mükellef bir krize sarıldığında destekten yoksun. Dışarıdan gelene sorgusuz sualsiz bir beyaz sayfa açıyoruz. Açılırken de içerideki emektar mükellefin nefes alacak alan bulamaması sadece ekonomik sorun değil bir adalet yarasıdır. Geçici aflara değil kalıcı, adil bir sisteme ihtiyaç vardır. Burada bir avuç seçilmiş için varlık barışı yani kara para aklama operasyonu yani ultra zenginler oluşturuyorsunuz. Türkiye'yi kara para cennetine çevirdiniz. Sanayici, tacir ve tüccar, KOBİ'ler sizlerden bir yapılandırma beklerken neden bunlara sessizsiniz?

Değerli milletvekilleri, işletmelerin gelirlerinin azaldığı, giderlerinin arttığı, faizlerin yüksek ve finansmana erişimin güç olduğu bir dönemdeyiz. İstihdamın azaldığı, emeklinin, tacirin, tüccarın, çiftçinin, sanayicinin çok ama çok zorlandığını hepimiz biliyoruz. 2002'den bu yana 12 kez vergi yapılandırması yaptınız, 13'üncüyü de yapmak zorundasınız. Devlete olan borcunu ödemek isteyen gecikme faizi ve cezaların azaltılması, gelir gider durumuna göre uzun vadeli çok seçenekli ödeme sistemi muhakkak olmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Ayrıca, değerli milletvekilleri, vergisini zamanında ödeyen işletmelerimiz için de vergiye uyumlu mükellef indirimi uygulaması artarak devam etmelidir.

Bir diğer sorun, Kocaeli'de günde 5 bin ile 7 bin hastanın geldiği, 2018 yılında eğitim araştırma hastanesi yapılan Darıca Farabi Eğitim ve Araştırma Hastanesi; ünvanına rağmen bu standardın gereklerini yerine getirememektedir.

Bir diğer konu, Çayırova'da 2017 yılında projesi açıklanan 200 yataklı devlet hastanesi; bu proje hâlâ bitirilemedi.

Değerli milletvekilleri, 29 Ekim 2025 tarihinde yani Cumhuriyet Bayramı'nın olduğu günde Gebze Mevlana Mahallesi'nde çöken bir binada 4 vatandaşımız yaşamını yitirdi, sadece geriye Dilara kızımız kaldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

NAIL ÇİLER (Devamla) - O elim olaydan sonra yetkililer ne dedi biliyor musunuz? "Otuz günde rapor çıkacak." dendi. Bugün yüz doksan gün oldu, rapor henüz ortada yok. Ayrıca, 25 bina, 55 iş yeri ve 91 bağımsız konut tahliye edildi. Neden mağdur esnafımıza hiç destek yapılmadı? Yukarı Hereke'de faaliyet gösteren taş ocaklarına 35 hektar yetmez, 34 hektar daha verin. Ayrıca, Gebze'de devletin yeri olan, devletin mülkü olan 99.032 metrekaarelik bir yere Kroman cüruf döküyor, Orman Bakanı diyor ki: "Haberim yok." Yetkililer sorularımıza cevap vermiyor. Turizmin yoğun olduğu Kartepe ilçemizde Yıldız Entegre için özel endüstri bölgesi ilan ediyorsunuz. Dünyaca ünlü ressam Osman Hamdi Bey'in en kıymetli eserlerini, yirmi altı yıl yaşadığı yeri müze hâline getirmiştik; 2021 yılından beri kapalı. Soru önergelerimize Kültür Bakanı sessiz kalıyor.

Değerli milletvekilleri, unutmayın, her ne kadar zor olsa da yapabileceğimiz ve başarabileceğimiz bir şey her zaman vardır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İkinci söz talebi, Erzurum'un sorunları hakkında, Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş'a aittir.

Sayın Beştaş, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Erzurum'un sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün, Erzurum'un yaşadığı sorunları sizlerle paylaşacağım ve hep birlikte çözüm arayacağımızı ifade ediyorum.

Aslında Erzurum'u görmeyenler için bir kış masalı gibi düşünmenizi rica edeceğim; şelaleleri, dereleri, dağları, tepeleri, ormanları kışın bembeyaz bir örtüye büründüğünde aslında izlemeye doyum olmayan bir kent ama başka sıkıntıları var, onları paylaşacağım. Kış sporları, kayak turizmiyle, göz alıcı Oltu taşıyla, kadim tarihi ve o tarihte bıraktığı izlerle, köklü üniversitesiyle, tadına doyum olmayacak mutfağıyla, dünya çapında süt ürünleriyle bu ülkenin kalkınmasında önemli bir payı olabilecek nitelikte koskoca bir kent aslında unutulmaya yüz tutmuş durumda. Her anlamda bir eşitsizlik dayatılıyor. Erzurumlu tır şoförlerinin çektikleri eziyet, hayvancılıkla geçinenlerin uygun dondurma koşullarının olmayışıyla yaşadığı mağduriyet, ülkenin dört bir yanındaki havalimanları vızır vızır çalışırken ulaşımdaki, seferlerdeki seyreklik, bağlantı yollarındaki elverişsizlik, yanı başımızdaki Karadeniz illerine göre yapılan yatırımların çeyreğinin bile yapılmayışı Erzurum'u dünyadan koparıyor. Erzurum'u dünyadan koparıyor bu uygulamalar, farkında mıyız? Erzurum, susuz bırakılanların, yolu yapılmayanların, toprağı elinden alınanların, işsiz bırakılanların şehri olmamalıdır.

Değerli milletvekilleri, aslında iki Erzurum var diyebiliriz. Bir yandan gerçeklik olarak Karadeniz'e açılan kuzey hattı. Bu hatta Dallıkavak, Kop tünelleri gibi birden fazla proje, güzel projeler hayata geçiriliyor ve bizce devam etmeli. Diğer tarafta güney ilçeleri Tekman, Karayazı, Hınıs ve Karaçoban. Burada da yıllardır projeler ya başlamıyor ya da beklemeye devam ediyor. Tekman Tüneli'ni anlatmama gerek var mı bilmiyorum; 94'te başlayan, her seçim döneminde vadedilen ve otuz yılı aşkındır, otuz iki yıldır yapılmayan Tekman Tüneli var mesela. Diğer yandan, yolun anlamını burada anlatacak zaman aralığımız yok ama yol, sadece yol değildir; sağlamdır, sağlıklıdır, eğitimidir; ulaşım her açıdan hayatın vazgeçilmezidir.

Çok önemli bir veri var elimizde, göç değerli arkadaşlar; Erzurum sessiz bir göç içinde ve nüfusu giderek azalıyor. 2000'li yılların başında 900 binin üzerindeydi il nüfusu, bugün 750 binler seviyesine gerilemiş. Mesela 1 milletvekili sayısı azaldı ve Erzurum'un büyükşehir olma vasfından düşeceği yolunda tartışmalar da başlamış durumda. Aslında Erzurum son yirmi-yirmi beş yılda neredeyse bir ilçesini değil küçük bir şehri kaybetmiş durumda ve üstelik Türkiye nüfusu hızla artarken Erzurum nüfusunun azalmasını dikkatle izlemek gerekiyor. Fırsat eşitsizliği, tutunamama, yatırım eksikliği bunların başında geliyor.

Trafik kazaları yine çok önemli bir sorun alanı olarak önümüzde duruyor. Ben de Erzurum'da kaza yaptığım için aslında bunun bedelini de ödemiş biri olarak söyleyeyim. Türkiye'nin 2,5 katı oranında trafik kazası yaşanıyor. Yılın neredeyse sekiz ayı soğuk ve kazaların en yoğun yaşandığı il olarak söyleyebiliriz. 2024 verilerine göre Doğu Anadolu'da maddi hasarlı kazalarda 1'inci, ölümlü kazalarda 2'nci sırada ve bu 2,4 katı civarında. Erzurum-Aşkale, Erzurum-Pasinler yolları ise en riskli zincirleme kazaların en sık yaşandığı güzergâhlar olarak önümüzde duruyor ve uzmanlara göre bu kazaların yüzde 70'i altyapı iyileştirmeleriyle önlenabilir. Peki, biz neyi bekliyoruz? Bunu bir an önce düzeltmemiz lazım.

Değerli milletvekilleri, Tekman Tüneli'ni söyledik, bitmeyen projeler ve yol sözleri var; Dallıkavak, Çirışlı, Kırık Tünelleri de bunlardan bazıları. Su ve altyapı sorunları yaşıyoruz. Karayazı'da foseptik çukurları var, Horasan'da içme suyu yok, buna benzer sayısız örnek verebilirim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Yine, Söylemez Barajı'nda "kalkınma" adı altında çok küçük bedellerle insanların arsalarına, arazilerine el konuluyor, kamulaştırılıyor. Hayvancılıkta Türkiye'yi doyuran şehir şu anda üretilen, ciddi bir mağduriyet yaşıyor.

Göçü söyledim...

Diğeri de değerli milletvekilleri -bu çok önemli- Erzurum'da kış çok ağır, eksi 30'lara, eksi 40'lara kadar varıyor ama doğal gaz tarifi Antalya'yla aynı. Bu, eşitlik değil bir adaletsizlik aslında. Soğuk iklim bölgeleri için mutlaka kış teşvik tarifeleri uygulanmalı ve düşük gelirli haneler için de ısınma desteği artırılmalıdır çünkü orada ısınmak neredeyse bütçenin önemli bir bölümünü kapsıyor.

Erzurum bir yük değildir, Erzurum bir potansiyeldir ve hizmet oy karşılığı verilmez diyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Beştaş, bir kez daha geçmiş olsun dileklerinizi iletiyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN - Üçüncü söz talebi, Erzurum'a yapılan yatırımlar hakkında, Erzurum Milletvekili Selami Altınok'a aittir.

Sayın Altınok, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un, Erzurum'a yapılan yatırımlara ilişkin günden dışı konuşması

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri ve aziz milletimizi en derin saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Öncelikle, bu yıl şampiyon olup bütün Erzurumluların göğsünü kabartan Erzurumspor'umuzu tebrik ediyorum, Süper Lig'de de başarılar diliyorum. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Erzurumspor'a destek olmaya devam edeceğimizi özellikle belirtiyorum.

Biraz önce DEM PARTİ Erzurum milletvekilimiz konuştular. Tabii, değerli milletvekilim Erzurum'u benim kadar bilmez, birçok köşesini de bilmez.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Çok iddialısınız. Valiliğinizi biliyoruz.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Ben Erzurum'da dört yıl genel sekreterlik yaptım; dağını taşını, köyünü, yolunu benden daha iyi... Bizim Erzurum milletvekilleri de benim kadar bilmezler yani AK PARTİ Erzurum milletvekilleri de benim kadar bilmezler,

Meral Hanım da bilmez. Benim bilebildiğim kadar bilemedikleri için söylediklerinin büyük bir kısmına katılmıyorum ama Erzurum'la alakalı çok güzel temennilerini "Başım üstüne." deyip alıyorum.

Değerli milletvekilleri, son yirmi dört yılda AK PARTİ hükümetleri Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde Erzurum'a 210 milyarlık yatırım yaptı, bunları başlıklar altında ancak verebileceğim.

Tarımsal hizmetlerde tamamladığımız ve devam eden yatırımlarımız var.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Sayın Vekilim, Erzurum-Bingöl yolu hâlâ bitmedi.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Hınıs Başköy Barajı'nı tamamladık, kapalı sulama kanalları devam ediyor. Narman Şehitler Barajı'nı tamamladık, yine sulama kanalları devam ediyor. İspir Maden Köprübaşı Barajı'nı tamamladık, tamamen bitti. Yakutiye Köşk Barajı'nı tamamladık, bitti. Merkez Sakalikesik sulamasının son 10 bin dönümlük kısmı kaldı, onu tamamlamak üzereyiz. Uzundere Barajı'nı tamamladık, Söylemez Barajı'nda da çalışmalarımız çok hızlı bir şekilde devam ediyor. Ödenek problemi yok, ödenek problemi olmadığı için de müteahhidin biraz daha hızlı çalışması için biz de gayret ediyoruz. Ayrıca, yine en son tarıma dayalı ihtisas hayvancılık bölgesinin de kuruluşunu tamamladık.

Ulaşım hizmetleri boyutunda da 2003 yılında Erzurum'da toplamda 49 kilometre bölünmüş yol hizmeti varken 2003-2025 yılları arasında 577 kilometre daha yaparak 626 kilometreye ulaştırdık bölünmüş yol hizmetimizi. İlimizi bölge illerine bağlayan tünellerimizin yapımı devam ediyor. Dallıkavak Tüneli'ni bu yıl haziran ayının sonunda hizmete açacağız, Kırık ve Kop Tünelleri de 2027 yılı sonunda inşallah hizmete açılacak, Çirışlı Tüneli'mizi de 2028 yılı sonunda inşallah hizmete açacağız.

Yine, spor ve turizm alanında AK PARTİ hükümetleri döneminde çok büyük hizmetler yaptık. 2011 Kış Üniversite Oyunları için yapılan yatırımlara çok büyük imkânlar sağladık Erzurum'a, şu anda da o hizmetler çok yoğun bir şekilde kullanılıyor. Türkiye'nin tek atlama kulesi Erzurum'da, Türkiye'nin tek körling salonu Erzurum'da ve ayrıca 5 tane buz salonu var; buz pateninden tutun hız yapılan o sürat patenine, bütün kış sporları rahatlıkla yapılabilir. Yine, Palandöken 1 ve Palandöken 2 Kayak Merkezi Türkiye'nin en uzun ve en kaliteli kayak pistleri olarak hizmete devam ediyor.

Buradan yine Erzurumlulara -sosyal medyadan da belirttik ama- müjdeyi vermek istiyorum: 20 bin kişilik spor salonumuzun, 5 bin kişilik kapalı spor salonunun ve yarı olimpiik yüzme havuzunun ihaleleri yapılıyor, yakın bir zamanda kazma vurulacak inşallah.

Sağlık hizmetleri noktasında Türkiye'nin en modern sağlık şehri Erzurum, bölgeye de bölge ülkelerine de hizmet eden bir şehir. Erzurum Şehir Hastanesi, Atatürk Üniversitesi Araştırma Hastanesi çok büyük bir kaliteyle bölgeye sağlık hizmeti veriyor. Bu yıl içerisinde de Karayazı Devlet Hastanemizi, Karaçoban Devlet Hastanemizi yatırım programına aldık, inşallah yapacağız. Ağız ve diş sağlığı merkezi ve Şükrüpaşa ile Hilalkent arasındaki butik hastanemizin de ön etüt çalışmaları devam ediyor.

2'inci organize sanayimizi kurduk ve çok yoğun bir şekilde talep var, orada da fabrika binaları yükselmeye devam ediyor. Eğitim alanında 2'nci üniversite olarak Erzurum Teknik Üniversitesini kurduk, devam ediyor. İlköğretim ve ortaöğretim noktasında da sınıfların mevcudunu 20'nin altına indirdik.

Yine, Erzurumlulara bir başka müjde: Erzurum'da bedelli er eğitim birliği kuruldu, haziran ayı itibarıyla da oralarda bedelli eğitim hizmetleri, eğitimleri verilecek; bu işin Erzurum için de çok önemli bir imkân olduğunu düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Yine, komando tugayının konuşlandırılması çalışmalarımız da yine devam ediyor. Ayrıca, geçen yıl Devlet Demiryollarının ve PTT bölge müdürlüklerinin Erzurum'da konuşlanmasını sağladık, bölge müdürlüğü olarak kurduk. Yine, Büyükşehir Belediyemizin gerçekten hem altyapı hem de kentsel dönüşüm noktasında çok büyük yatırımları var ve bunlar da bizim şehrimize bir değer katmaya devam ediyor. Erzurum'a bugüne kadar yapmış olduğumuz ve bundan sonra da hem yatırım programına aldığımız hem de alacağımız bütün yatırımlar noktasında emeği geçen Bakanlarımıza, emeği geçen bürokratlara, siyasi arkadaşlarımıza ama başta Sayın Cumhurbaşkanımıza şükranlarımı sunuyorum. Erzurumlulara hizmet etmek bizim için onur ve şereftir. Bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da en büyük hizmeti vermeye gayret edeceğiz. Birlik ve beraberlik içerisinde bu hizmetlerimizi yaptık, bundan sonra da yapmaya devam ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Bütün Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Beştaş sisteme girmiş.

Muhtemelen Sayın Altınok konuşması sırasında ironi yapmış olsa da bir nebze sataşma da var "Erzurum'u benim kadar tanımazlar." diye.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sataşmadım yani "Ben Genel Sekreterlik yaptım, AK PARTİ milletvekillerinden de çok bilirim." dedim. Meral'den de çok bilirim.

BAŞKAN - Onun için Sayın Beştaş'a söz vereceğim.

Buyurun Sayın Beştaş.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Erzurumspor'a ve Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben sataşmadan bilerek söz istemedim, hani yerimden iki dakika bir yanıtlayayım.

Öncelikle ben de Erzurumspor'un şampiyonluğunu tebrik ediyorum, daha önce paylaşmıştım.

Ama Sayın Erzurum Milletvekilimiz Selami Bey benim eleştirdiğim boyutlara, eksiklere değinmedi, yaptıklarını anlattı. Aslında her zamanki bir iktidar klasiği: Şunları yaptık, bunları yaptık.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Ben sizin konuşacağınızı bilmiyordum vallahi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Ben Tekman Tüneli'ni söyledim örneğin -1994- otuz iki yıldır o tünel neden yok? Çirşli Tüneli neden yok?

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Var, var, konuştuk, Çirşli Tüneli'ni söyledim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Kırık Tüneli, Dallıkavak ve yol meselesinde...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Meral, söyledim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Mesela, Karaçoban ve Karayazı Devlet Hastanelerini söyledi Sayın Başkan, orada uzman yok. Ben gittiğimde... Doğru, merkezde çok önemli hastaneler, şehir hastanesi, üniversite hastanesi var. Zaten dikkat ederseniz, iyi şeyleri övmek için değil eksiklikleri ifade eden bir yerden cümlelerimi kurdum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Peki, tamamlayın lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Çünkü amacımız eksiklikleri tamamlamak ve daha iyi bir yaşam tesis edilmesini sağlamak.

Ayrıca, kuzey ve güney farkına dair de sayın vekil hiçbir şey söylemedi, benim bilmediğimi ifade etti. Ben bizzat, yıllardır o bölgelerdeyim ve kendimce biliyorum ve Erzurum'un her tarafına giden biri olarak; vatandaşlarla sürekli konuşan, dertlerini dinleyen, başvuru alan bir vekil olarak Erzurum'un sorunlarına hâkim olduğumu, yapısına hâkim olduğumu sanırım Selami Bey de gayet iyi bilir. Hepimiz Erzurum'daki göçü durduralım, kalkınmayı artıralım, oradaki vatandaşların yaşam standartlarını yükseltelim. Ortak bir amaç için bu konuşmaları yapıyoruz.

Ayrıca ben orada tek muhalefet vekiliyim, 5 vekil Cumhur İttifakı'nın vekili; bu konuda da müsaade etsinler, eleştirilerimizi söyleyelim tabii ki. Sonuçta, şehrin daha ileri gitmesi için.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Aslında çok iyi bir tesadüf oldu, iktidara ve muhalefete mensup çok güzide bir ilimizin 2 milletvekili konuyu çok teferruatlı bir şekilde açıkladılar; bu bir fırsat oldu, önemliydi.

Buyurun, Sayın Altınok.

2.- Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sayın Başkan, tabii ki eleştirileri her zaman, demokrasinin gereği, kabulleneceğiz ama yapılan hizmetlerin yanında eksik kalan çok fazla bir hizmetimiz yok yani Erzurum'da şu anda sorsanız mutlaka hayat devam ettiği müddetçe söylenecek, istenecek talepler var ama çok büyük hizmetler yapıldı. Eksik kalanlarımız var mı? Tabii ki var, o eksikleri de biz... Ben "Tekman Tüneli" demiyorum, ona "Palandöken tüneli" diyorum ki "Tekman Tüneli" sadece bir ilçeye sıkıştırıyor o tüneli, o çok önemli bir tünel; Karadeniz'den gelip gerek Bingöl üzeri Diyarbakır, Mersin'e gerek Van üzerine giden büyük bir iş olduğu için hem onu hem Narman Kireçli Tüneli'nin projelerini yaptık, takibini yapıyoruz, yapmaya devam edeceğiz. Ama diğer söylenen hususlarla alakalı ortak değerlendirme...

Bir de göçle alakalı şunu söyleyeyim: Göç sadece Erzurum'un problemi değil, doğudaki 14 vilayetten 11'inde bu yıl nüfus azaldı. Maalesef, Kuzeydoğu Anadolu'nun bir kaderi, onun önüne geçmeye çalışıyoruz.

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Kış teşvikini yapıyor muyuz? Kış teşviki, doğal gazda...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Onu Bakan söyledi de... Onun ne olduğunu ben biliyorum da zaman kalmadı, Bakan Bey çok iyi biliyor.

FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) - Ortalama alınıyor, her ilde ayrı ortalama alınıyor.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, milletvekillerimizin bir dakikalık söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz Sayın Abdürrahim Dusak'a aittir.

Sayın Dusak, buyurun.

3.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, SAHA EXPO'ya ilişkin açıklaması

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün Türkiye, savunma sanayisinde artık başkalarının kapısında bekleyen değil kendi füzesini, kendi savaş sistemlerini, kendi caydırıcı gücünü üreten büyük ve güçlü bir devlettir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu güçlü irade sayesinde savunma sanayisinde dünyanın da dikkatle takip ettiği bir noktaya ulaştık. İstanbul'da devam eden Uluslararası Savunma Havacılık Uzay Sanayi Fuarı Saha EXPO'da dün tanıtılan 6 bin kilometre menzile sahip Türkiye'nin ilk kıtalar arası balistik füzesi YILDIRIMHAN bu büyük yürüyüşün yeni sembolü olmuştur. Hayırlı uğurlu olsun, emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Dün bize ambargo uygulayanlar vardı, bugün ise Türkiye'nin geliştirdiği savunma teknolojilerini konuşan bir dünya var çünkü bu millet zincirlerini kırmıştır, çünkü bu millet kendi gücüne inanmıştır diyor, Genel Kurulu ve Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Bektaş...

4.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, bir yolcu gemisinde ortaya çıkan hantavirüs vakalarına ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Atlantik Okyanusu'nda seyreden bir yolcu gemisinde ortaya çıkan hantavirüs vakaları tüm dünyada ciddi endişe yaratmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü ve birçok ülke, gelişmeleri yakından takip ederken gemide bulunan bir vatandaşımızın da Türkiye'ye dönüş yaptığı bilgisi kamuoyuna yansımıştır. Kemirgenler aracılığıyla da bulaşabilen ve ağır solunum yetmezliği ve böbrek yetmezliği gibi sonuçlara yol açan bu virüs nedeniyle can kayıplarının yaşandığını uluslararası haber ajanslarından takip ediyoruz. 86 milyon yurttaşımızın sağlığını korumak adına Sağlık Bakanlığı acilen kapsamlı önlemler almalıdır. Sınır kapılarındaki ve hava limanlarındaki sağlık taramaları güçlendirilmeli, gemide bulunup Türkiye'ye dönen vatandaşımız titizlikle takip edilmelidir. Sağlık Bakanlığı vakit kaybetmeden harekete geçmelidir.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Yaz...

5.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Peygamber'in nasihatlerine ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Peygamber'imizden herkese nasihatler: "Namazın kıblesi Kâbe'dir, Kâbe'ye dönmeyenin namazı olmaz. Vicdanın kıblesi adalettir, adaletli olmayanın vicdanı olmaz. Duanın abdesti helal lokmadır; yediği, içtiği haram olanın duası olmaz. Kardeşliğin tartısı paylaşımdır, bencil olanın merhameti olmaz. İmanın anlamı güven vermektir, güvenilmeyen insanın gerçek imanı olmaz. Müslümanlığın anlamı Allah'ın dinine teslim olmaktır, Allah'ın dinini teslim almaya çalışanın İslam'ı olmaz. İnsanın yaradılış gayesi insanlığa hizmet ve Allah'a ibadet etmektir, insanları sadece kendi çıkar ve menfaati için kullananların insanlığı olmaz."

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

6.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, emekliye verilen bayram ikramiyesine ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kurban Bayramı yaklaşıyor ama milyonlarca emekli için bayramın adı var, kendisi yok. 2018'de emekliye verilen bayram ikramiyesi bin liraydı, bugün ise 4 bin lira ama asıl mesele rakamın büyümesi değil o paranın ne alabildiğidir. Enflasyona göre hesaplandığında bugün verilen 4 bin liranın gerçek karşılığı 2018'in yalnızca 377 lirasına denk geliyor. Bu sekiz yıllık süreçte emekliler kurban pazarının yolunu unuttu, et yemenin tadını unuttu, torunlarına harçlık vermenin sevincini unuttu. Bayrama daha yirmi gün var, bu süre emeklimizin yüzünü güldürmek için yeterli bir süre. Parti ayırt etmeksizin tüm milletvekillerine sesleniyorum: Gelin, hep birlikte, emeklinin yıllardır gülmeyen yüzünü güldürelim; bayram önü tüm emeklilerimize müjdeyi verelim, emeklilerimize verilen bayram ikramiyesini bir maaş tutarına çıkaralım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çan...

7.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Kavak ilçesine bağlı Köseli Mahallesi halkının isyanına ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Seçim bölgem Samsun'un Kavak ilçesine bağlı Köseli Mahallesi'nde yaşanan büyük sorunu yılın başında burada dile getirmiştım. Bölgedeki taş ocakları yarattıkları ekolojik tahribatın da ötesinde köylülerimizi büyük bir mağduriyete sürüklüyor. Ağır tonajlı araçlar köy içi yolları kullanıyor, o stabilize ve toprak yollar her yağışta çamur deryasına dönüşüyor; kuru havada ise tozdan nefes alınmıyor, tarlalardaki ekinler heba oluyor. Bu konuyu şubat ayında gündeme getirdim. Vatandaşlarımız kurum kapılarında yoruldu, dilekçeler verdi ama değişen hiçbir şey olmadı. Köseli halkının haklı isyanını bir kez daha buradan dile getiriyorum. Teknik inceleme derhâl yapılsın, yollar asfaltla güçlendirilsin, Köseli mahallemizin bu mağduriyeti giderilsin.

BAŞKAN - Sayın Hun...

8.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, kamudan ihraç edilenlere ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Sayın Başkan, 2016'da ilan edilen OHAL'le birlikte on binlerce kamu emekçisi hiçbir yargı kararı olmadan, savunma hakkı tanınmadan kamudan ihraç edildi. Yıllardır emek, demokrasi ve barış mücadelesi veren KESK üyeleri KHK'lerle işlerinden edildiler. İktidar, sendikal mücadeleyi bastırmak için KHK'leri bir siyasal taşıya aracına dönüştürdü. İnsanlar sadece bir sendikaya üye oldukları, hak talep ettikleri için suçlu ilan edildi. Emek mücadelesi OHAL kararlarıyla susturulamaz. KHK zulmü bu ülkenin demokrasi tarihinde kara bir leke olarak anılacaktır. Tüm hukuksuz KHK'ler iptal edilmeli, ihraç edilen emekçiler görevlerine iade edilmeli, yaşatılan tüm hak kayıpları derhâl karşılanmalıdır, on yıldır süren bu hukuksuzluk artık son bulmalıdır. Yıllardır görevine dönemeyen öğretmenler, sağlık emekçileri, büro çalışanları ekonomik yoksulluğa, sosyal dışlanmaya ve ağır bir psikolojik baskıya mahkûm edildiler. Dolayısıyla on yıldır süren bu hukuksuzluk artık son bulmalı.

BAŞKAN - Sayın Konukçu...

9.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen'e ilişkin açıklaması

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Çalışma Bakanlığı, İşçi Sağlığı ve Güvenliği Haftası'nı unutturmak istiyor ama biz hatırlatalım: AKP iktidarı boyunca 37 binden fazla işçi iş cinayetlerinde katledildi. Bu duruma itiraz edenlerden BİRTEK-SEN Başkanı Mehmet Türkmen de 10 Şubatta "Bu memlekette patronsanız, zenginseniz işçinin hakkına çökebilirsiniz, güvenlik önlemi almayıp işçinin ölümüne sebep olabilirsiniz; kimse size hesap sormaz. Bu ülkede yasalar zenginler için geçerli değil." dediği için tutuklanmıştı. Türkmen içeride aylardır tedaviye erişemeyen bir tutuklunun durumunu gardiyanlara anlatmak istediğinde keyfi bir şekilde işkence edilerek hücreye atıldı. 20 kişilik koşullarda 60'tan fazla kişinin kaldığı hijyene erişimin neredeyse imkânsız olduğu bu koşullar insan onuruna aykırı iken bir de Mehmet Türkmen'in hücreye kapatılması kabul edilemez. Patronların iktidarına sesleniyoruz: Mehmet Türkmen'i derhâl serbest bırakın.

BAŞKAN - Sayın Tanhan...

10.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Amedspor'un Süper Lig'e çıkmasının ardından yapılan kutlamalara ilişkin açıklaması

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Amedspor yıllardır Türkiye Futbol Federasyonuna, hakemlere, ırkçı saldırılara maruz kaldı. Yalnız bu yıl Süper Lig'e yükseldi. Bunun ardından yapılan kutlamalarda, özellikle ilim Mardin'de, Kızıltepe, Artuklu, Nusaybin, Midyat ve Dargeçit ilçelerinde konvoylarla kutlama yapan yurttaşlara ağır trafik cezaları kesildiği yönünde ciddi iddialar var ve tebligatlar yapılmış. Dolayısıyla Amedspor'un Süper Lig'e yükselmesini hazmedemeyen akıl bugün "güvenlik" ve "kolluk" adı altında trafik cezalarının kesilmesiyle devam ediyor. Türkiye Futbol Federasyonunun yaptığı ayrımcılıklar, hakemlerin yaptığı ayrımcılıklar yetmezmiş gibi bu sefer devreye kolluk güçleri de alınmıştır.

BAŞKAN - Sayın Aksakal...

11.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, çiğ süt üretimindeki düşüşe ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - TÜİK'in yayınladığı istatistiklere göre çiğ süt üretimi 2025 yılında bir önceki yıla göre toplamda yüzde 5 oranında düşmüş; bir önceki yıla göre inek sütü üretimi yüzde 4, manda sütü yüzde 33, koyun sütü yüzde 12 ve keçi sütü üretimi yüzde 30 azalmış. Bu nedenle, süt fiyatlarındaki artışın sebebi anlaşılacakla birlikte burada dikkat çeken husus özellikle koyun ve keçi sütü üretimindeki düşüş oranıdır. Öncelikle görülmelidir ki hayvancılıkla uğraşan üretici küçükbaştan vazgeçmiştir, onun için de kuzu etindeki fahiş fiyat artışı gündeme gelmekte, dolayısıyla küçükbaş kurbanlık fiyatları da ulaşılmaz boyutlara çıkmaktadır. Küçükbaş kurbanlıkların piyasada 25-30 bin liradan satıldığı ve Kızılay'ın bile yurt içinde belirlediği kurban başışı fiyatının 17.500 lira olduğu göz önüne alınırsa önümüzdeki Kurban Bayramı için emeklilerimize verilecek ikramiyenin en az bu düzeyde tutulması gerekir.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

12.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Amedspor'un Süper Lig'e çıkmasının ardından yapılan kutlamalara ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Mücadelenin takımı Amedspor, taraftarının muazzam desteğiyle Süper Lig'e çıktı. Amedspor'un Süper Lig'e çıktığı gün ülkenin dört bir yanında eşi görülmemiş bir coşku yaşandı. Coşku ve heyecan öyle bir aşamadaydı ki ülkenin sınırlarını dahi aştı ama bu coşku Amedspor taraftarına maalesef çok görüldü. Mersin, Amed, Van, Bingöl ve Mardin başta olmak üzere birçok yerde taraftarlara trafik cezaları yazıldı; hem ayıptır hem yazıktır. Kutlama yaptığı için, korna çaldığı için trafik cezası yazmak nedir? Çağırımız İçişleri Bakanına: Gelin, bu yanıştan dönün, Amedspor taraftarına yazılan trafik cezalarını iptal edin. İptal edin ki Amedspor taraftarının coşkusuna gölge düşmesin. "...¹ Amedspor, "...² Amedspor taraftarı.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara ili Balâ ve Haymana ilçelerinden gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Ankara ilimizin Balâ ve Haymana ilçelerinden Genel Kurulumuzu izleyen bir grup muhtar arkadaşımız var, kendilerine hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Sayın Demir...

1. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

2. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

13.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen'e ilişkin açıklaması

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Karaca efendim.

Gaziantep'te, işçilerin hakkını savunduğu, patronların kurduğu sömürü düzenini teşhir ettiği için patronların talimatıyla tutuklanan, elli beş gündür cezaevinde tutulan BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen'e şimdi de cezaevinde saldırıyorlar. 20-25 kişilik koğuşlara 60'tan fazla insanın tıkıldığı, hijyenin ortadan kalktığı, hasta mahpusların tedaviye erişemediği bu mapushane düzeninde Mehmet Türkmen bir hasta mahpusun tedavi hakkını savunduğu için hücreye atıldı, ardından koğuşu değiştirildi.

Patronların işçiye reva gördüğü düzenle cezaevlerinde mahpuslara reva görülen düzen aynı yerden besleniyor; insan hayatını değersiz gören sömürü ve zorbalık düzeninden. Türkmen'in 12 Mayıs'ta duruşması var. Bu zorbalık ve sömürü düzenine karşı Türkmen'in özgürlüğünü ve emeğin hakkını savunmak için orada olacağız.

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

14.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'daki yerinde dönüşüme ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hatay'da yerinde dönüşümde hak sahibi olan vatandaşlarımız evlerini yapamıyor çünkü verilen 750 bin lira hibe, 750 bin lira krediyle bir konut yapmak mümkün değil. Maliyetler ortada. Vatandaş çaresiz, insanlar arsasının başında bekliyor ama evini yapacak gücü bulamıyor. İstanbul'da kentsel dönüşüm için yüzde 0,69 faizli, ilk yılı ödemesiz, 3 milyon lira kredi desteği veriliyor. Peki, aynı destek neden depremin en ağır yıkımla yaşandığı Hatay'da verilmiyor? Yerinde dönüşüm hızlanmazsa vatandaş memleketine dönemeyecek, şehrimiz ayağa kalkamayacak.

Buradan iktidara çağrı yapıyorum: İstanbul'a verilen 3 milyon liralık düşük faizli kredi desteğini başta Hatay olmak üzere tüm deprem bölgesine sağlayın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Hülakü...

15.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Çarşamba S Tipi Kapalı Hapishanesine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

30 Nisan tarihinde Çarşamba S Tipi Kapalı Hapishanesi'nde gerçekleştirdiğimiz ziyarette siyasi mahpuslara dönük ağır hak ihlalleri olduğu gerçeğiyle karşılaştık. Hapishanede tecrit uygulamaları derinleştirilmiş, ortak yaşam alanları kapatılmış, sohbet ve sosyal faaliyet hakları tamamen kaldırılmıştır. Mahpusların birbirleriyle iletişiminin engellendiği, iletişim cezalarının yaygınlaştırıldığı ve zorla oda değişiklikleri sırasında işkenceye maruz kaldığı tarafımıza aktarılmıştır. Kelepçeli muayene dayatması, aileye yakın hapishaneye sevk taleplerinin karşılanmaması ve tecrit uygulamaları insan hakları açısından kabul edilemez bir tablo ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenlerden dolayı Adalet Bakanlığını Çarşamba S Tipi Hapishanesi'nde yaşanan hak ihlalleri karşısında derhâl harekete geçmeye çağırıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Alp...

16.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Hakkâri'deki katı atık bertaraf tesisine ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın milletvekilleri, Hakkâri'de malumunuz, yol çöktü, ulaşım sıkıntısı var. Sağ olsunlar, Hakkâri milletvekillerimiz sayesinde biz de muttali olduk, ilgilendik fakat aradan geçen zamanda anlaşıldı ki Hakkâri'de sadece yol çökmemiş, devlet yapısı çökmüş; heyelan bölgesinin üstüne Hakkâri'nin katı atık bertaraf tesisini yapmışlar, 30 milyon euroluk bir yatırım heyelanla beraber çökmüş. Peki, bu tesisin orada yapılmasına kim karar verdi? Bu yer tespitini kim yaptı? Bu zemin etüdünü kim yaptı? Bu yatırım kararını kim verdi? Bu kamu zararına kim sebep oldu? Bu çevresel etkiyi kim değerlendirdi? Allah'tan silahlar sustu da sorunlar konuşulmaya başlandı. Öğrendik ki bölge büyük bir sahipsizliğe, yalnızlığa itilmiş. Daha çok ilgi göstermemiz lazım; Doğuya, Güneydoğuya daha çok şefkat göstermemiz lazım. Talebim odur ki Meclisimiz bir komisyon oluştursun, gidelim ve sorunları yerinde tespit edelim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Genç...

17.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Avukat Mustafa Kulkuloğlu'na ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tam kırk altı yıl önce bugün, 7 Mayıs 1980'de alçakça bir saldırıyla katledilen Kayseri İl Başkanımız Avukat Mustafa Kulkuloğlu'nu saygı, rahmet ve minnetle anıyorum. Mustafa Kulkuloğlu sadece bir il başkanı değil; o, karanlığın büyüdüğü bir dönemde demokrasiye, cumhuriyete ve halkın iradesine sahip çıkan cesur bir Cumhuriyet Halk Partiliydi. Başkanımız 7 Mayıs 1980'de evinin önünde sırtından vurularak aramızdan koparıldı. Bizler onun demokrasiye olan inancını yaşatacak ve verdiği mücadeleyi aynı kararlılıkla sürdüreceğiz. Merhum İl Başkanımız Mustafa Kulkuloğlu'nu bir kez daha saygı, rahmet ve özlemle anıyorum, ruhu şad olsun.

BAŞKAN - Sayın Özer...

18.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, ODTÜ'de düzenlenen bahar şenliklerinde yaşananlara ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bugün ODTÜ bahar şenliklerinde bir konser esnasında iki grup arasında arbeye yaşanmış. İddia edildiği gibi, bayrağımıza karşı uzanan bir el var ise devletimiz de milletimiz de o uzanan elleri kirmasını bilir. Yetkililer inanıyorum ki bu konuyu en kısa sürede açıklığa kavuşturacak.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Orada asıl provokasyonu siz yapmış olmanız!

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Ama diğer bir konu daha var: Arbeye esnasında bir grup "ODTÜ bizimdir!" şeklinde slogan atıyor.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Asıl provokasyonu siz ODTÜ'ye her daim yapıyorsunuz bütün bahar şenliklerinde!

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Ya, siz kimsiniz! Buradan, milletin Meclisinden soruyorum: Kimsiniz siz! Bu ülkedeki üniversitelerin tamamı yine milletin tamamına aittir.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Asıl siz kimsiniz ki bütün üniversitelere aynı provokasyonlarla öğrencilerin bahar şenliklerini...

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Milletimize ait olan bu üniversitelerin neresinde olursa olsun, buraları kendi imtiyaz alanı olarak kullanmak isteyen...

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Kimsiniz siz, asıl siz kimsiniz!

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Dinle, dinle!

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - ...buralardan milletin değerlerine el uzatanlara asla müsaade etmeyeceğiz, bunu bilersiniz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Öğrenci bile olmayan tiplerle yaptığınız provokasyonları burada böyle gündem edemezsiniz! Asıl provokatörlerin kim olduğunu ODTÜ'ler gayet iyi biliyor.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Biz sizi dinledik.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

19.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, vahşi madencilik modellerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ekonomi bir bütündür, ekonomi maddi ve manevi değerlerin toplamıdır. İnsan yoksa ekonomi de yoktur. Son yıllarda özellikle maden ruhsatları verilirken halkın talepleri, itirazları dikkate alınmıyor, sadece rezerv hesapları üzerinden mali tablolara göre hareket ediliyor. Ürettiğiniz ekonomik değer içinde insan yoksa bu ne anlam ifade eder? İnsanların gözyaşları üzerine kurulan tesislerin kime, ne faydası olur? Bugün Ordu Aybastı, Korgan Yaylaları, Perşembe Yaylası büyük tehdit altındadır. Elbette bu ülkenin yer altı kaynakları ekonomiye kazandırılmalıdır ancak çevreyi tahrip eden, yaylaları yok eden vahşi madencilik modelleriyle bunlar olmaz. Ordu Bölge İdare Mahkemesinin yürütmeyi durdurma kararına rağmen hâlâ çalışmaların devam ettiği iddiaları anlaşılabilir değildir. Aybastı Kaymakamlığının bile "web" sayfasında "Ordu'da bir doğa harikası Aybastı, Perşembe Yaylaları" olarak tanımladığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

20.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, on dört ay önce yapılan bir ihaleye ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Vatandaş yıllarca TÜVTÜRK üzerinden yüksek ücretlerle zorladınız, şimdi aynı düzeni başka şirketlerle sürdürmeye çalışıyorsunuz ama ortada cevap bekleyen büyük bir soru var. İhale yapılalı on dört ay oldu, şirketin devlete ödemesi gereken yaklaşık 28 milyar liralık peşinat hâlâ tahsil edilmedi. İhale yapılmasına rağmen on dört aydır sözleşme hâlâ imzalanmadı oysa imzalanmış olsa şirketin KDV dâhil 27 milyar 997 milyon lirayı devletin kasasına yatırması gerekliyordu. Bütçe açığını hastane, arsa, kışla ve kamu varlıklarını satarak kapatmaya çalışırken bu şirkete neden ayrıcalık tanınıyor? Bunun gibi daha kaç şirket var? Bu şirketin yerli ortağı kimdir? Sözleşme neden bekletiliyor? Kamuoyu bu soruların cevabını istiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Kamaç...

21.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, Diyarbakır Sur'daki tescilli tarihî yapılara ilişkin açıklaması

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Diyarbakır Sur'da yüzlerce tescilli tarihî yapı kaderine terk edilmiş durumdadır. Bu yapılar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının koruması ve restorasyon sorumluluğu altında olmasına rağmen yaklaşık iki yıldır çalışmalar tamamen durmuş durumdadır. Vatandaşlar kendi evlerine müdahale edemiyor çünkü bu yapılar tescilli tarihî eserler statüsündedir. Devlet "Sen

dokunamazsın." diyor ama ödenek olmadığı bahanesiyle kendisi de restorasyonu tamamlamıyor. Daha da ağır olan şudur: Bu insanlar evlerinden edilmiş durumda olmalarına rağmen herhangi bir kira yardımı da alamıyor. Yani yurttaş hem kendi evini kullanamıyor hem kendi mülkünde tasarruf hakkına sahip değil hem de ekonomik olarak tamamen yalnız bırakılmış durumdadır. Talep net, tarihî dokuya uygun restorasyon çalışmalarının yapılması için gerekli ödeneklerin çıkarılması ve mülk sahiplerinin mağduriyetlerinin bir an önce giderilmesi gerekiyor diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Dinç...

22.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, TOKİ İlk Evim Arsa Projesi'ne ilişkin açıklaması

FARUK DİNÇ (Mersin) - Bismillahirrahmanirrahim.

TOKİ İlk Evim Arsa Projesi'nde hak sahipliği kura süreci yıllarca süren bekleyişin ardından tamamlandı ancak sorunlar hâlâ çözülebilmemiş değil. Vatandaşlar arsalar için sözleşme imzalamaya davet edilirken birçok bölgede parsel belirleme işlemleri henüz tamamlanmamıştır. Hem arsa taksitlerini hem de konut yapım maliyetini karşılamak zorunda kalan dar gelirli vatandaşlarımızın özellikle kira da ödüyorsa bu yükün altından kalkabilmesi oldukça zordur. Devlet vatandaşlarımıza uygun finansman desteği sağlamalı, süreçle ilgili şu sorular yanıtlanmalıdır: Müstakil ve müşterek arsa sahiplerine konut yapımı için faizsiz kredi desteği sunulacak mı? Vatandaşlar ev yapım sürecinde kooperatif kurmak zorunda mı? Müşterek arsalarla konut yapımında TOKİ inisiyatif alacak mı? TOKİ ve ilgili bakanlıklar bu belirsizlikleri giderecek açık ve net bir açıklama yapmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Saki...

23.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen'e ilişkin açıklaması

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen "İşçileri insan yerine koymayı öğrenin." dediği grevdeki konuşması nedeniyle tutuklandı, şimdi ise öğreniyoruz ki ilaçları verilmeyen hasta tutsağa sahip çıktığı için hücreye atıldı. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisinin dün açıkladığı rapora göre nisan ayında 189 işçi çalışırken hayatını kaybetti. Patronların iktidarı AKP ise işçilerin haklarına sahip çıkanları hapse atmakla meşgul. Buradan 12 Mayıs 2026 Salı Antep'te yapılacak duruşma için dayanışma çağırısı yapıyoruz. Mehmet Türkmen yalnızca bir sendika başkanı değil işçi sınıfının direnişinin sesidir. Sesine ses katmak için orada olacağız.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

24.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adana'nın ilçelerindeki iletişim sıkıntısına ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu hafta başı Ceyhan Muhtarlar Derneği Başkanı Eren Ulaş ve Ceyhanlı muhtarlarımızla bir araya geldim. Ceyhanlı hemşehrilerimizin sıkıntısı var. 2026 yılında iletişim çağındayız ama dünyadan koparılmış durumdadır Ceyhan. Adana'nın 15 ilçesinin ve Ceyhan ilçesinin köylerinde internet ve altyapı hizmetleri yeterli değil. Özellikle Ceyhan'ın köylerinde telefon, GSM şebekelerinin de çekmemesi nedeniyle insanlarımız birbirine dahi ulaşamamaktadır. İletişim sıkıntısı vardır bundan dolayı. Özellikle köylerde ya internet yok veya internet çok yavaş. Bu, Adana'nın köylerinde ve Ceyhan'ın köylerinde belirgin. Altyapı sorunu bir an önce son bulmalı, ilgisizliğe son verilmeli ve sorunlar ivedilikle çözülmelidir diyorum.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

25.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, esnafa yeni bir yapılandırma getiren kanun teklifine ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Esnafa yeni bir yapılandırma geliyor; vergi ve SGK borçlarının anapara ve birikmiş faizlerine yüzde 39 tecil faizi, üzerine de yüzde 44 gecikme zammı koyacaksınız. Bunun adı yapılandırma değil esnafı batırmadır. Faizsiz işiniz yok mu sizin Allah aşkına ya? Anapara, işlemler, faizler, tecil faizi ve gecikme zamlarıyla 1 liralık ana borcu en az 3 liraya çıkaracaksınız, sonra da 72'ye bölüp "Öde bakalım." diye dayatacaksınız. Bu kantar bu ağırlığı çekmez. Küçük esnaf bu borcu ödeyemez. Faizleri silmeden yetmiş iki ay değil yüz yetmiş iki ay yapsanız da esnaf rahatlamaz çünkü ödeyemez.

Meclise gelen kanunu geri çekmenize gerek yok; önergelerle düzenleyin, faizsiz anaparayı vadelerlendirin, esnafı rahat ettirin diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Demir...

26.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Ağrı'daki kanser hastalarının sağlık hizmetlerine erişimde yaşadıkları sorunlara ilişkin açıklaması

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkürler.

TÜİK verilerine göre, Ağrı 2024 yılında yüzde 21,7 oranıyla kansere bağlı ölümlerin en yüksek olduğu il olmuştur. Bu tabloya rağmen hastalar temel sağlık hizmetlerine erişimde ciddi sorunlar yaşamaktadır. Ağrı'daki mevcut hastanenin kanser hastalarının başka illere gitmek zorunda kalmadan tüm tanı, tedavi ve takip süreçlerini eksiksiz karşılayabilecek bir kapasiteye kavuşturulması artık ertelenemez bir zorunluluktur. Cilt kanseri gibi hastalıklarda uygulanan fototerapi seansları en fazla yarım saat sürmektedir, buna rağmen yurttaşlar kanser tedavisi için Erzurum'a gitmek zorunda bırakılmaktadır. Oysa erken tanı ve yerinde tedavi hayati önemdedir. Buna rağmen hastaların yarım saat bir tedavi için başka illere gitmek zorunda bırakılması kabul edilemez. Sağlık hizmetine erişim bir ayrıcalık değil temel bir haktır.

BAŞKAN - Sayın Karaman...

27.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, staj ve çıraklık sürelerinin sigorta başlangıcı olarak kabul edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; staj ve çıraklık döneminde iş hayatına atılan vatandaşlarımızın emeği bugün yok sayılmaktadır. Bu kardeşlerimiz filen çalışmış, üretime katkı sunmuş, iş yerine gitmiş, sorumluluk üstlenmiş, sigorta numarası verilmesine rağmen bu sürelerin emeklilik başlangıcına sayılmaması büyük bir adaletsizliktir. Yıllarca alın teri döken vatandaşlarımız bugün ciddi bir hak kaybıyla karşı karşıyadır. Bu mesele yalnızca teknik bir sosyal mesele, güvenlik meselesi değildir; emek, adalet ve sosyal devlet meselesidir. Çözüm açıktır: Staj ve çıraklık süreleri için borçlanma hakkı tanınarak sigorta başlangıcı kabul edilmeli, mağduriyetleri giderecek yasal düzenleme ivedilikle yapılmalıdır. Sosyal devlet emeği görmezden gelemmez, bu hak kaybı artık giderilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Arslan...

28.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, ODTÜ'de düzenlenen bahar şenliklerinde yaşananlara ilişkin açıklaması

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Orta Doğu Teknik Üniversitesi kampüsünde düzenlenen bahar şenlikleri sırasında şanlı Türk Bayrağ'ımızı taşıyan vatansever öğrencilerimize yönelik gerçekleştirilen saldırıyı şiddetle kınıyorum. Üniversiteler terörün, etnik bölücülüğün ve sokak şiddetinin değil ilmin, bilimin ve fikir hürriyetinin yuvası olmalıdır. Bugün görüyoruz ki terör örgütü PKK'nın uzantıları ve etnik bölücülüğü körükleyen bazı yapılar kampüslerde cirit atıyor. Soruyorum: Terör iltisaklı isimlerin üniversite kampüslerinde sahne almasına ve gençleri ayrıştırarak ortamların oluşmasına neden göz yumuluyor? Birinci ihanet sürecinde üniversite kampüslerini terörün gölgesine teslim eden, Fırat Yılmaz Çakıroğlu ve Hasan Şimşek gibi vatansever gençlerimizin katledilmesine sessiz kalan anlayışın bugün yeniden aynı karanlık iklimi oluşturmaya çalıştığını görüyoruz. Orta Doğu Teknik Üniversitesi gençliği bu milletin göz bebeğidir. Vatansever Türk milliyetçileri asla yalnız değildir.

BAŞKAN - Sayın Kara...

29.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Uzunbağ ve Mızraklı Mahalleleri arasında kurulması planlanan beton santraline ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Daha önce Samandağ Karaçay'da kurulması planlanan beton santraline ilişkin Tavla, Hancağız, Hüseyinli, Ataköy, Tomruksuyu, Özbek, Değirmenbaşı, Büyükcay gibi mahallelerimizi kapsayan kirlilik yüküne dikkat çekmiştik ve bu beton santraline ilişkin itirazlarımızı dile getirmiştik ilgili kurumlara. Şimdi, yine Uzunbağ ve Mızraklı Mahalleleri arasında kurulması planlanan beton santrali, bölgenin ekosistemini, tarım alanlarını, su kaynaklarını ve canlı yaşamını maalesef çok olumsuz etkileyecektir. Samandağ'daki meyve ve sebzecilik, tarım alanları ve arıcılık faaliyetleri ve insan yaşamı ve halk sağlığı bu konuda çok kötü etkileneceğinden dolayı bu kirlitici tesislerin Samandağ'ın kalbine yapılmasını istemiyoruz ve bu santralle ilgili olan tüm mücadeleyi ve yapılacakları takip edeceğiz. Buradan duyuruyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Olan...

30.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis'teki hayvan barınağında işten çıkarılanlara ilişkin açıklaması

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Teşekkürler Başkan.

Geçtiğimiz yıl Bitlis İl Özel İdaresi tarafından açılan hayvan barınağında 8 emekçi çalışıyordu. Bu yıl işletmecisi firma ihaleyi yeniden kazanmasına rağmen, sırf AKP'li olmadıkları için 8 işçiden 5'i işten çıkarılmak istendi. Firma bunu kabul etmeyince, ihale iptal edilerek başka bir firmaya verildi. Yeni firmanın ilk işi ise bu 5 emekçi işçiyi işten çıkarmak oldu, yerlerine de hemen AKP'li 3 kişi alındı ve on gün geçmesine rağmen bu 3 kişi işe bir gün bile gitmedi.

İnsanların ekmeğiyle oynarken zerre utanma hissetmiyorlar. Bitlis Valisi ve İl Özel İdaresine özellikle sesleniyorum: Bu yarattığınız mağduriyeti derhâl giderin. İnsanları aş ve işle terbiye etme huyunuzdan vazgeçin. Hakkâri'de AKP'nin İŞKUR üzerinden yarattığı usulsüzlükler bu kadar ortalığa saçılmışken ne cüretle bunu yapabiliyorsunuz? Ahlsız dayatmalarınızla bu halka asla diz çöktüremeyeceksiniz.

BAŞKAN - Sayın Kış...

31.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, kira artışlarına ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Türkiye'de barınmak artık lüks hâline gelmiştir. TÜİK verilerine göre kiralara son bir yılda yüzde 51 arttı. Mayıs itibarıyla kontratı yenilenecek milyonlarca kiracıya yüzde 32'nin üzerinde zam yapılacaktır. Peki, vatandaş bu zammı hangi geliriyle ödeyecek? Yılın ilk dört ayında enflasyon yüzde 14,64 oldu; emeklinin maaş zammı eridi, asgari ücretlinin cebinden 4.110 lira gitti. Maaşlar eriyor, kiralara uçuyor, vatandaş artık ay sonunu nasıl getireceğini düşünüyor. Mersin bunun en ağır örneklerinden biridir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilen 2018'den 2025'in son çeyreğine kadar kira artışı yüzde 2.295'e ulaştı. Bugün Mersin'de asgari ücretli bir vatandaşın ev bulabilmesi neredeyse imkânsızdır. Ülkemizin en büyük sosyal krizi barınma olmuştur, acilen çözülmelidir diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

32.- Kocaeli Milletvekili Mühür Kanko'nun, şehit ailelerine ilişkin açıklaması

MÜHÜR KANKO (Kocaeli) - Bu ülke için evlatlarını toprağa veren şehit anne ve babalarının bugün devletin sunduğu imkân ve indirimlerden yeterince yararlanamaması büyük bir vicdan yarasıdır. Şehit yakınlarına sahip çıkmak sadece sözle, törenle, hamasi nutuklarla olmaz. Gerçek sahip çıkma, onların günlük hayatını kolaylaştırmakla, ekonomik yüklerini hafifletmekle olur. Bugün görüyoruz ki şehit aileleri birçok haktan ya hiç faydalanamamakta ya da bürokrasi engeline takılmaktadırlar. Bu, kabul edilemez bir ihmaldir. İktidara soruyoruz: En büyük bedeli ödeyen bu insanlara neden gereken desteği vermiyorsunuz? Şehit ailelerine hak ettikleri ayrıcalıkları tanımak bir tercih değil devlet olmanın bir gereğidir.

BAŞKAN - Sayın Sakik...

33.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, iktidara çağrısına ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, iktidara çağrımdır: AK PARTİ, siz gerçekten Kürtlerle barışmak mı istiyorsunuz? Barışmak istiyorsanız bir yol temizliği yapmak zorundasınız. Bölgede Kürt düşmanı bürokratlar ve memurlar var, bunları bir an önce alın. Bakın, Diyarbakır'da bir kaymakam göndermişsiniz, yeminli Kürt düşmanı. Kışın mezar kazılacak, "Kepçe vermem." diyor. Yanına polisleri alıp traktörleri durdurup ceza yazıyor. Amedspor'a "Terörist." diyor. Son olarak "Camide Kürtçe konuşulmayacak." diye müftüye baskı yapıyor, camilere baskın yapıyor. Allah Kur'an'da "Konuştuğunuz diller benim ayetlerimdir." diyor ama bu kaymakam bu Kürtçeye karşı tepki koyuyor. Haşa, kendisini Allah'ın yerine koyuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SIRRI SAKİK (Ağrı) - AK PARTİ'nin yeni dönem bürokratları bu. AK PARTİ'nin oradaki bürokratları kendilerini sömürge valisi gibi görüyorlar. Bir an önce bunların görevden alınması gerekir.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ortağınız, yol arkadaşınız.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

34.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Toprak Mahsulleri Ofisi depolarıyla ilgili iddialara ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

AKP iktidarında gün geçmiyor ki bir yolsuzluk, bir hırsızlık haberi gelmesin. Ben geçtiğimiz günlerde buradan Gaziantep'in İslâhiye ilçesinde Toprak Mahsulleri Ofisi depolarında meydana gelen bir hırsızlık, yolsuzluk olayını gündeme getirmiştım. Bunun üzerine bize ülkenin çeşitli yerlerinden ihbarlar gelmeye başladı; TMO tarafından özel şahıslardan kiralanmış depolardan, silolardan birinci sınıf durum buğdaylarının çıkarılıp, satılıp onun yerine çok daha kalitesiz buğdayların doldurulduğu, böylece çok ciddi miktarda usulsüzlük yapıldığı iddiası geliyor. Ben bu iddiaları Sayın TMO Genel Müdürüne ve Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya ihbar ediyorum ve onları göreve davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İstanbul Kadıköy Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, İstanbul Kadıköy Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencileri dinleyici locasında bizleri dinlemekteler. Kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Sayın Grup Başkan Vekillerimizin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına, Grup Başkanı ve Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen'e aittir.

Sayın Ekmen, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Adalet Bakanlığında kurulan Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığına, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Vekili Osman Sağlam'ın ifadelerine, gündüz kuşağı programlarına, Anneler Günü'yle ilgili olarak yayınlanan bir reklama ve Aile Bakanlığının yayınladığı yaşlılarla ilgili yönetmeliğe ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Görevine yenice başlayan Adalet Bakanı Sayın Akın Gürlek, kamuoyunda daha önce aydınlatılmamış soruşturmalar başta olmak üzere, birtakım mevzularda Bakanlıkta yeni bir politika, yeni bir yapılanma güdüleceğini açıklamıştır. Bu hususlardan biri de yeni kurulan 7 dairedir. Bu 7 dairenin arasında kamuoyunda dikkati çeken dairelerden biri de Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığıdır. Tabii, geçmişte "faili meçhul suçlar" deyince, işin doğrusu, biz daha çok Doğu ve Güneydoğuda birtakım devlet görevlilerinin de içinde olduğu ve bir politika olarak soruşturma süreçleri ve cezasızlık mevzularının yürütüldüğü süreçleri hatırlıyoruz. Ama Bakanlığın yaptığı ilk açıklamaya göre, adli vaka olarak kabul edilebilecek 600 soruşturmanın faili meçhul olarak kayıtlarda görüldüğü anlaşılmaktadır. Buralarda temel soru, yetersiz ve derinleştirilmeyen soruşturma süreçleridir. Bu, kimi zaman teknik kapasite eksikliği, kimi zaman idari dağınıklık, kimi zaman da kolluk birimlerinin yeterince uzman olmamasından kaynaklanan bir sorun gibi gözükmemektedir. Tabii ki Bakanlıktan bu işi yürütmek hangi mevzuata, hangi yasama faaliyetine dayanılarak yapılacaktır belirsizdir. Ancak bir uzman ekibin illere yardımcı olacağı anlaşılmaktadır, bu anlaşılmaktadır. Bu, yerel savcılıkların yetkisi açısından da çok ciddi bir sorun olarak gözükmemektedir. Burada, bir birim kurup yeri geldiğinde illere yardımcı olmak yerine Sayın Adalet Bakanının ve AK PARTİ iktidarının uzunca yıllardır konuşulan ama bir türlü hayata geçirilmeyen adli kolluk mekanizmasının artık hayata geçirilmesinin vaktinin geldiğini kabul etmesi gerekir. Malumunuz, adli soruşturmalar genel yetkili kolluk tarafından yürütülmektedir; bu kimi zaman Jandarma, kimi zaman da polistir hatta yakın zamanda İstanbul'da karşılaştığımız örneklerde olduğu gibi, polis bölgesindeki soruşturmalar başsavcının tercihiyle ya da ilgili savcının tercihiyle Jandarma tarafından yürütülmektedir, bunun da şüphesiz devlet işleyiş açısından sağlıklı bir görüntü olmadığı açıktır. Elbette, Rojin Kabaiş, Rabia Naz Vatan, Güran ailesinin soruşturması gibi mevzuların yeniden ele alınması önemlidir ama bunun hukuk devletinin temel ihtiyaçlarından biri olan adli kolluk mekanizmasının kurularak doğrudan başsavcılığın kontrolünde, denetiminde, gözetiminde, hiyerarşik olarak da amiri kabul edileceği adli kolluk aracılığıyla yapılması en doğrusu olacaktır. Biz, bu vesileyle, adli kolluk kurumunun kurulmasına ilişkin yıllardır süregelen tartışmaları bir kere daha hatırlatmış oluyoruz.

Sayın Başkanım, bu hafta İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Vekili Sayın Osman Sağlam, Türk futbolunda bahis ve şike soruşturmasına ilişkin bir basın toplantısında iki önemli mevzuda ciddi bir sorunlu yaklaşım sergiledi. Bunlardan birincisi şu: "Mevzuatta sorun yok, asıl olan toplumsal ahlaklıdır." diyor. Aslında biz bunu AK PARTİ'nin birçok yerde, az sonra da ifade edeceğimiz yayın politikalarında dahi "Toplumu idare kusursuz ve iyi ama toplum çürüyor." intibasını vermeye çalıştığı söylemiyle örtüşük bir cümle olarak görüyoruz, Sayın Sağlam'ın bu ifadesini. Şimdi sportoto.gov.tr'ye girelim, sabit ihtimalli bahis oyunları oyun planına bakalım, 84 sayfalık bir yönerge var. Bu yönergede "VAR'a gidilecek mi, gidilmeyecek mi?" "VAR'a kaç kere gidilecek?" "Bu maçta ilk kartı hangi takım görecektir?" "Toplam sarı veya kırmızı kart sayısı ne olacak?" "Toplam penaltı sayısı ne olacak?" "Kaç şut atılacak?" "Sağlık ekipleri kaç kere sahaya girecek?" gibi en az üç paydaşın bir arada etkili olabileceği kararların bahse açıldığını görüyoruz. VAR'a gidilmesi için hakemin tutumuna ihtiyaç var, faul yapılması için en az bir oyuncunun faul yapması, hakemin de faul düdüğünü çalmasına ihtiyaç var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Şimdi Spor Toto bizzat bu tip seçenekleri bahse, iddiaya açarak futbolda bahis, iddia ve şike yapılmasına kendi zemin hazırlıyor mu, hazırlamıyor mu? Sorun budur. Şimdi, Genel Başkanımızın, Sayın Ali Babacan'ın çok yerinde bir tespiti var: Ekranlarda sürekli bir toplumsal çürüme hikâyesi pompalanıyor. Neden? Çünkü halka "Aslında siz bozuldunuz, bizim idaremizde bir sorun yok." mesajı verilmek isteniyor çünkü halka "Herkes suçlu, herkes kumarbaz, herkes bağımlı, herkes bahisçi." diye bir mesaj verilmeye çalışılıyor ve burada idarenin gerek uygulamadan gerek mevzuattan kaynaklanan sorumluluğu sistem dışına çekilmeye çalışılıyor.

Bakınız, gündüz kuşağı programlarıyla ilgili olarak da aynı tabloyle, aynı fotoğrafla karşılaşıyoruz. Sadece yakın tarihteki gündüz kuşağı programlarında yayınlanmış birkaç örneği paylaşmak istiyorum: Gamze olayında, eşinin arkadaşına 2 çocuğuyla birlikte kaçan bir kadın örneği var. Huri olayında, eşler arasındaki güvensizliğin annenin intiharına yol açışı var. Esra Kaya olayında, bir annenin çocuklarını terk ederek başka bir erkeğe kaçışı var. İlker olayında, annenin emzirme döneminde madde bağımlısı olmasından kaynaklanan sorunlar var. Esra Altın olayında, 32 yaşında bir annenin 3 çocuğunu -gebe iken- terk ederek başka bir adama kaçışı olayı var. İsmail olayında, görme engelli birinin eşinin 23 yaşındaki biriyle kaçışı var. Liste uzayıp gidiyor burada, onlarca örnek var.

Şimdi, bir reklam yayınlandı Anneler Günü'yle ilgili; ben reklamı hiç beğenmedim, beğenmediğimi de bir sosyal medya paylaşımıyla ifade ettim. Fakat bu reklam hakkında hemen Aile Bakanımız bir açıklama yaptı, hemen RTÜK Başkanımız bir açıklama yaptı. Peki, ATV'de yayınlanan; aileyi, güveni ortadan kaldıran, ahlaksızlığın her türünü günlerce ve saatlerce üzerimize boca eden bu programlar hakkında Aile Bakanı ne diyor, bu programlar hakkında Sayın Cumhurbaşkanı ne diyor, bu programlar hakkında RTÜK Başkanı ne diyor? Bakınız, bunların hepsinin hakkında tek tek ben müşteki olarak RTÜK'e başvuruda bulunuyorum şikâyet eden olarak, diyorum ki: "Bunun hakkında mevzuatın şu gereği yapılsın." Acaba bu programlar Halk TV'de, Sözcü TV'de, İlike TV'de, Tele2'de, orada burada yayınlansaydı RTÜK'ün tavrı yine böyle mi olurdu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - ATV'yi kim yönetiyor? Bizzat Albayrak ailesi yönetiyor. Bunlara göz yumarak biz aile on yılını ilan ettiğimizde nasıl yol alabiliriz acaba?

Leyla Hanım diyor ki: "Efendim, mesele sadece ekonomik değildir." Evet, mesele ekonomik olmaktan çok toplam güven ortamının bozulmasıyla ilgilidir ve en önemli verilerden biri de doğurganlık hızındaki azalış ile boşanma hızındaki artışta 2018 yılından sonra trajik bir kırılma yaşanmasıdır. 2002'den 2018'e kadar AK PARTİ bu ülkeyi yönetiyordu. Başkanlık sistemine geçişle birlikte TÜİK verilerine göre boşanma hızındaki trajik artış ile doğum hızındaki trajik kırılmayı nasıl izah edebiliriz? Bu yönetim tarzının ülkenin genelinde yaratmış olduğu güven problemiyle izah edebiliriz, yarınları olan güvenin ortadan kalkmasıyla izah edebiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bunlarla biz gerçek anlamda yüzleşmediğimizde hiçbir zaman sorunun hakikatiyle, gerçeğiyle karşı karşıya gelemeziz.

Son olarak, aile mevzusundan gittik, birçok başlık var ama bununla tamamlayayım. Aile Bakanlığı yaşlılarla ilgili bir yönetmelik yayınladı; şimdi, bu yönetmeliğin en önemli mevzusu, huzurevine erişim yaşını 60'tan 70'e çıkarıyor. Yahu, daha bu yıl Ankara Valiliği sokakta kalmış 600 yaşlı için otel kiraladı arkadaşlar ya! Sokaktaki yaşlı, bir otel odasını paylaşan yaşlı gerçeğini huzurevine erişim yaşını 60'tan 70'e çıkartan bir idare görmüyor demektir. Sizin huzurevlerinin kapasitesiyle ilgili bir program yürütmek yerine, efendim, yaşlıları kademelendirerek, 4 bölüme ayırarak erişim yaşını 60'tan 70'e çıkartarak yönetmeniz mümkün değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Gerçeklerle yüzleşmek ve buna uygun tedbirler almak yerine istatistiklerle oynayarak, huzurevine başvuru sayısı ile -yaş büyütme suretiyle- oynayarak yönetemezsiniz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına, Grup Başkan Vekili ve Antalya Milletvekili Sayın Uğur Poyraz.

Buyurun lütfen.

36.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, sorunların çözümü için ihtiyaç duyulan unsurlara, adalete, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, ODTÜ'de yaşanan hadiseye, Parlamentodaki tüm milletvekillerine seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, bu Parlametonun mensupları olarak ülkenin bütün sorunlarına şüphesiz hepimiz vâkıfız, iktidar-muhalefet fark etmiyor. Bu sorunların çözümlerine ilişkin de asgari müştereklerde birleşiyoruz çoğu zaman da çözümün nasıl olması gerektiğine ilişkin. Zira, Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yok, geriye tek bir meselemiz kalıyor yani burada bir sorunu tespit ve bir sorunu çözebilmek için 3 unsura ihtiyaç var: Akıl, vicdan ve niyet. Ben bu Parlametodaki tüm milletvekillerinin aklına ve vicdanına kefalet koyabilirim ama iktidarın niyetine kefalet koyamam, açık söyleyeyim. Dolayısıyla hepimiz, iktidar muhalefet fark etmiyor, bu Parlametodaki tüm milletvekillerinin kendi aralarında ya da birbirlerine karşı hitaplarında, dillerinde "adalet" denilen bir hayalet var. Herkesin dilinde somut olarak bir "adalet" var ama uygulamada bu adaleti kimsenin gördüğü, bu adaletten kimsenin nasiplendiği yok. Yani adalet gerçekten artık bu iktidar döneminde bir hayalet hâline gelmiş durumda. Öyle ki biraz önce de sayın hatip, Sayın Grup Başkan Vekili ifade etti, yaşlılıkta bile adalet yok. Yani yaşlıları kategorilere ayırıp ona göre huzurevlerine başvurularına ilişkin... Bu yaşlılara evlatlarının bakabilmesi ya da bu yaşlıların -yaş almışların daha doğrusu- huzurevlerine muhtaç olmadan, aileleriyle birlikte kalabilmeleri de bu ekosistemde artık mümkün hâle gelmiyor. Yaşlılıkta adalet yok, çocuklukta adalet yok; beslenen çocuk-beslenemeyen çocuk, özel okul-devlet okulu ayrımı... Devlet okulu dışında yurtlarda adalet yok. Daha yeni Sungurlu'da, KYK'nin kız öğrenci yurdunda 77 gencimiz yemekten zehirlendi. Bakın, tekrar, vatandaşın devletle yaptığı akdin bir başka tezahürünü.. Bunu daha önce de ifade ettim yani devlet ile vatandaş arasında bir akit vardır, bir sözleşme vardır ve bu sözleşmeye göre vatandaşın iki sorumluluğu var: Bir, devletine sadakat sorumluluğu; iki, vergi sorumluluğu. Biz vatandaş olarak devletimize sadakat gösteriyor ve bütün vergilerimizi doğrudan, dolaylı ödüyoruz. Bunun karşılığında da devlet bizlere bakacak, koruyacak, kollayacak. Çocuklarımız doğuyor, yenidoğan çeteleriyle katlediliyor. Devlet okullarına gönderilen öğrencilerimiz okullarda kurşunların hedefi oluyor. Gençlerimiz KYK yurtlarında asansörlerde... İşte, daha dün Sungurlu'da KYK kız öğrenci yurdunda 77 gencimiz yemekten zehirleniyor. Akademilere gönderdiğimiz, Polis Akademisine, Harp Akademilerine gönderdiğimiz gençlerimiz cemaatlara, tarikatlara âdeta peşkeş çekildi, bir nesil ortadan kayboldu. Türk Silahlı Kuvvetlerine emanet ettiğimiz çocuklarımız, hatırlayın, geçtiğimiz senelerde Hatay'da Peygamber ocağında susuzluktan şehit oldular. Yani devleti yöneten iktidar her seferinde bu akitte tek taraflı olarak akdi ve akdin kurallarını suistimal ediyor ve her suistimalin sonunda da o meşhur cümle: "İnceleme başlattık." Ya, her şey ortada, neyi inceliyorsunuz? Her şey ortada. Bürokratlarınızın duyarsızlığı ortada, tedbir alma özrünüz ortada.

Her seferinde, bütün felaketler gelirken, burada uyarılırken, bilim adamları uyarırken, milletvekilleri uyarırken, sizlerin önüne bu konuyla ilgili raporlar gelirken kafanızı kuma gömüyorsunuz; felaket başınıza geldikten sonra da tedbir almak değil direkt uygulamaya koyduğunuz, buraya getirdiğiniz, ama torba ama kod kanun olarak, yasaklar üzerinden... Her şeyi yasaklıyorsunuz, her şeyi. O kadar kolay ki, yasakladığınız zaman hiçbir şey kalmıyor geriye.

Evet, dün biz burada cumhuriyet ve değerlerini tartışırken milletvekilleri olarak, Ankara'da güzide bir üniversitemiz olan ODTÜ'de çok vahim bir hadise yaşandı. Türkiye Cumhuriyeti devletinde Türk gençlerinin açmış oldukları Türk bayrağı yine aynı alanda bulunan diğer gençler tarafından provokasyon olarak tanımlandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bakın, altını çiziyorum: Türkiye Cumhuriyeti devletin egemenlik sahasında, Türkiye Cumhuriyeti devleti yurttaşlarının olduğu bir alanda, Türk gençlerinin açmış olduğu Türk Bayrağı, Türkiye Cumhuriyeti devletin bayrağı provokasyon olarak kabul edildi. Bununla ilgili "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." diyen gençler ellerindeki Türk Bayraklarıyla darbedildiler. Yani bunun devamında kurulacak bütün cümleler o kadar nafil ki, o kadar acı ki... Rektörlük bununla ilgili bir açıklama yaptı "Efendim, burası uzlaşî kültürü..." falan. Ya, kardeşim, bırak uzlaşî kültürünü falan; orası bir üniversite, akademi, Türkiye Cumhuriyeti devletin üniversitesi, güzide bir üniversite. Orada açılan ve provokasyona konu olduğu iddia edilen şey Türkiye Cumhuriyeti devletin bayrağı ve bunu orada açan gençleri provokatörlükle itham etme cüreti ne ve o gençleri darbetme cüreti ne? Bu nasıl bir gözü dönmüştür? Bu nasıl Vandallıktır? Bu nasıl tahammülsüzlüktür? Bu nasıl bir ihanettir? Kendi vatanına, kendi devletine, kendi milletine ve kendi bayrağına karşı bu nasıl bir ihanettir? Bunu nasıl açıklayacağız? Bu sadece yargının konusu falan da değil, bu her şeyden önce ahlakın konusu. Yine inceleme başlatmışlar. Meşhur laf: "İnceleme başlattık." O meşhur laf, herkesin teflon gibi elini yıkayıp çıktığı, üzerinden kaydıracağı mevcut durum: "İnceleme başlattık."

Tekrar ifade ediyorum: Bu, yargının, adli ve idari birimlerin görevinden ziyade bir ahlak problemidir; bu bir ahlaksızlıktır, bu bir haysiyet yoksunluğudur. Vatanının, devletin, milletinin bayrağına karşı geliştirilen bu tutum bir haysiyet yoksunluğudur. Türkiye'de her şeyin tartışmaya açılmasının bir ilericilik, bir demokratlık gibi tanımlanması da -yine bu, biraz önce bahsettiğim gibi- her şeyden önce aynı zamanda da bir akıl ve vefa problemidir. Cumhuriyet, bunu tartışmaya açacağımız bir konu yok. Üniter yapımız, tartışmaya açacağımız bir konu yok. Milliyet şuuru olma ve bilincimiz, bayrağımız, tarihimiz, devlet olma kültürümüz; bunlar bizim tartışmaya açacağımız konular değil bunlar sahip çıkacağımız konulardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Belli konularda ve belli hadiselerde, bu değerlerde, bu kavramlarda, bu ülküde birleşemediğimiz sürece, bu ülkede işte, biraz önce söylediğim gibi, "adalet" dediğiniz hayaletin peşinde koşarsınız, tarif edemediğiniz bir dış cepheye karşı kendinizce iç cephe yaratmış olursunuz. Bunun ne memleket ne millete bir faydası olmayacağı gibi, bu Parlamentodaki tüm mebuslara, tüm milletvekillerine, tüm parlamenterlere buradan seslenmek istiyorum: Bu hepimizin sorumluluğu, bu konulardaki hassasiyet hepimizin sorumluluğu. Bununla ilgili "asgari müşterek" diye bir kavram yok, bunların sınırları ve hudutları bellidir. Bu sınırlar ve hudutların dışına çıkmak, bu sınır ve hudutları zorlamanın da bu memleket, bu millete ve bu şanlı tarihe hiçbir fayda getirmeyeceği ortadadır.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay.

Sayın Akçay, buyurun.

37.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 4-10 Mayıs İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası'na, 10 Mayıs Psikologlar Günü'ne, "terörsüz Türkiye" hedefine, bölgede yaşanan gelişmelere; ekonomik, kültürel ve teknolojik seferberliğe ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

4-10 Mayıs tarihleri ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası olarak kutlanmaktadır. Emeği ve alın teriyle ülkemizin üretimine ve kalkınmasına omuz veren işçilerimizin can güvenliği her türlü ekonomik değerın üstündedir. İş kazaları, sadece istatistiksel bir veri değil sönen hayatlar ve geride kalan gözü yaşlı ailelerdir. Bu sebeple, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini tavizsiz bir şekilde uygulamak yalnızca yasal bir zorunluluk değil aynı zamanda bir sorumluluktur. Görevi başında hayatını kaybeden veya sakat kalan tüm emekçilerimizi rahmetle anıyor; kazasız, sağlıklı ve huzurlu bir çalışma hayatı diliyorum.

Sayın Başkan, ruh sağlığının korunmasında kritik bir rol üstlenen tüm meslek mensuplarının 10 Mayıs Psikologlar Günü'nü kutluyorum. Bedensel sağlık kadar ruh sağlığının da hayati önem taşıdığı günümüzde psikologlarımız afetlerden günlük yaşamın zorluklarına kadar her alanda vatandaşlarımızın yanındadır. Ancak böylesine elzem bir mesleği icra eden psikologların ciddi istihdam sorunları yaşadığı ve kamu kurumlarında yeterli kadroya ulaşamadığı da aşîkârdır. Sağlıklı bir toplum inşası için psikologlarımızın kadro beklentilerinin karşılanması ve hak ettikleri istihdam alanlarının oluşturulması şarttır. Bu vesileyle, tüm psikologlarımıza meslek hayatlarında başarılar diliyorum.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Türkiye ve bölgemiz tarihî bir eşikten geçmektedir. Bir tarafta yarım asırlık terör ve şiddet belasından tamamen kurtulma iradesi, diğer tarafta savunma sanayisinde ulaşılan stratejik seviye, öte tarafta çevremizde yeniden şekillenen bölgesel krizler ve denge arayışları vardır. Bu tablo bize şunu göstermektedir: Türkiye artık olayların peşinden sürüklenen değil kendi geleceğine yön veren bir ülkedir. Terörsüz Türkiye hedefi, herhangi bir pazarlığın, herhangi bir tavizin, herhangi bir teslimiyetin adı değildir; terörsüz Türkiye, millet iradesiyle, devlet aklıyla, hukukla ve şehitlerimizin aziz hatırasına sadakatle yürütülen millî bir hedeftir. Ülkemizde yaşayan 86 milyon vatandaşımızın kardeşliği hiçbir terör veya suç örgütünün insafına bırakılamayacak kadar kıymetlidir. Milletimiz aynı kaderin, aynı vatanın, aynı bayrağın mensubudur, adıdır. Bu nedenle terörsüz ve şiddetsiz Türkiye hedefi, güvenliği, hukuku, adaleti, demokrasiyi, barışı, kardeşliği ve toplumsal huzuru birlikte büyütme hedeftir. Diğer yandan, Türkiye'nin savunma sanayisinde attığı adımlar ülkemizin caydırıcı gücüdür. Her hamle bağımsızlığımızın ve istiklalimizin tahkimatıdır. Kendi savunmasını kuramayan ülkeler başkalarının merhametine mahkûm olur; Türkiye bu zinciri kırmıştır.

Bölgemizde kritik gelişmeler yaşanmaktadır. Suriye'deki düzenlemeler ve gelişmeler, Doğu Akdeniz'deki hareketlilik, Güney Kıbrıs'a ilişkin basına yansıyan iddialar, Körfez ve İran hattındaki gerilimler birlikte okunmalıdır. Türkiye güçlü olmak zorundadır çünkü etrafımızdaki hiçbir kriz bize uzak değildir. Bizim çağrımız açıktır: Geliniz, Türkiye Yüzyılı hedefinde, millî savunma hamlelerinde, Doğu Akdeniz'deki haklarımızda, Orta Doğu'daki barış ve istikrar hedefinde ve milletimizin kardeşlik hukukunda ortak duruş sergileyelim. Türkiye'nin geleceği kısır polemiklerde değil büyük hedeflerde.

Dünya ekseninin yeniden şekillendiği bu kritik dönemde Türkiye'nin hedeflerini yalnızca güvenlik politikalarıyla sınırlamayız. Önümüzde, geciktiremeyeceğimiz topyekûn bir millî seferberlik süreci durmaktadır. Bu seferberlik ekonomi, kültür, teknoloji ve hukuk sütunları üzerinde yükselcek büyük bir şahlanışın adıdır. Ekonomik seferberliğimizle tarladaki verimliliği artıracak, sanayide katma değeri yükseltecek ve enerji arz güvenliğini tahkim ederek müteşebbisimizi dünyaya daha da açacağız. Üretim ve ihracat odaklı bir Türkiye Yüzyılı inşa edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Kültürel seferberlikle Türk milletinin tarihî birikimini, dilini, sanatını, edebiyatını, şehir hafızasını ve insani diplomasi kabiliyetini dünyaya daha güçlü şekilde taşıma iradesidir. Çünkü bir millet yalnızca ekonomisiyle değil kültürüyle de var olur, kültürüyle iz bırakır.

Teknolojik seferberliğimizle savunma sanayisinde kazandığımız o muazzam öz güveni artık yapay zekâya, siber güvenliğe, tarım teknolojilerine ve uzay çalışmalarına aktaracağız. Çünkü teknolojik bağımsızlık 21'inci yüzyılda en temel millî güvenlik meselesidir. Şunu asla unutmamalıyız: Türkiye Yüzyılı yalnızca sözle değil alın teriyle, akılla, bilimle, üretimle ve gençlerimizin enerjisiyle yükselecektir. Ekonomik, kültürel ve teknolojik seferberlik büyük ve güçlü Türkiye idealinin anahtarıdır.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına, Grup Başkan Vekili ve Muş Milletvekili Sayın Sezai Temelli.

Sayın Temeli, buyurun.

38.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, ayrımcılığa, Ağrı Diyardin'de müftünün aldığı karara, Amedspor'un Senegalli futbolcusu Diagne'ye, Dargeçit mevzuşuna ve Gülistan Doku davasına, ekonomideki ayrımcılığa, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen kanun teklifine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu ülke ne çektirse ayrımcılıktan çekti. Yaşamın her alanında bir virüs gibi bu ayrımcılık her yeri kaplamaya devam ediyor; kadınlara yönelik ayrımcılık, emeğe yönelik ayrımcılık, gençlere yönelik ayrımcılık, Alevilere yönelik ayrımcılık, Kürtlere yönelik ayrımcılık ve bu ayrımcılık giderek yaygınlaştıkça aslında en temel meselelerimizi çözmekte zorlanıyoruz. Oysa ortak vatanımızda bir arada, bu çoğulcu yapının ihtiyaç duyduğu bir hukuk devleti sisteminde ortak değerlerimizle ama kendi değerlerimizle birlikte var olabiliriz. Bu çok zor bir şey değil, dünyada birçok ülke bunu başarmış durumda. Başaramayanlar, ırkçılar, tekçiler ne yapmışlar? O ülkeleri çökertmişler, tarihten silinmiş. İşte, Mussolini İtalyası; işte, Nazi Almanyası; işte, Franco İspanyası. Tarih daha o kadar eski değil. Dolayısıyla ırkçılıkla, ayrımcılıkla değil o bir arada yaşamının kültürünü üretmekle var olmalıyız. O yüzden, ortak değerlerimize sahip çıktığımız gibi kendi değerlerimizi de korumanın mutlaka yolunu bulmak zorundayız.

Şimdi, bakıyoruz, bu ayrımcılık -dediğimiz gibi- virüs gibi her yerde karşımıza çıkıyor, en son Ağrı Diyardin'de bir kez daha karşımıza çıktı; müftü ana dilinde ibadeti yasakladı, buyurun! Şimdi, ben bütün din kitaplarını okumuş bir adamım -benden tabii çok daha bilgili burada hocalarımız var, uzmanlarımız var- nerede yazıyor, "Ana dilinde ibadet yapamazsın." cümlesi Kur'an'da nerede yazıyor, hangi ayette var ya da başka bir dinde var mı? Varsa bize gösterin. Diyardin'de herkes Kürt, ibadetini Kürtçe yapacak; ne var bunda? İbadet yapmanın dilini bile böyle bir ayrımcılıkla, böyle bir ırkçılıkla yasaklayan bir müftü olabilir mi? Ama suç o müftünün değil; suç, o ayrımcılığa yol veren siyasi zihniyetin, o zihniyetin beslediği kaynaklar. O kaynakların başında da Diyanet İşleri geliyor. Çünkü bu ülkenin Diyanet İşleri bu ülkenin çoğulcu inanç yapısından yoksun, tekçi; sanıyor ki tek bir mezhep var bu ülkede. Dünyanın hiçbir yerinde tek bir mezhep yok, tek bir inanç yok. Hele hele bu coğrafya çoklu inançla var olmuş bir coğrafya; Alevi'siyle Sünni'siyle, diğer mezhepleriyle, Hristiyan'ıyla var olmuş bir coğrafya. Sen Diyanet İşleri Başkanı, sen Diyanet İşleri Kurumu bu çoğulculuğu dikkate alan bir yerden yaklaşman gerekirken işte böyle müftülerle orada ırkçılığı, tekçiliği... Hatta dine karşı böyle bir yaklaşımla hareket ediyorsun. Biz ana dilinde eğitimi savunurken şimdi geldiğimiz noktaya bakın. İnsanların kendi dilinde ibadet hakkının yok sayıldığı bir yere kadar sürüklenmiş durumdayız.

Evet, bakın, Alexandre Jaba'nın koleksiyonundan bahsettik geçen hafta. 19'uncu yüzyılda bir Rus bu topraklarda Kürtçe öğreniyor, bir koleksiyon oluşturuyor ve geçtiğimiz günlerde bu koleksiyonun Türkiye'ye getirilmesi söz konusu oldu. İktidar bununla övündü, ne güzel. 19'uncu yüzyılda serbest olan bir şeyi yasaklamakla da utanmalısınız. Bu övüncün karşısında bu utanç olamaz.

Şimdi, bu ayrımcılığa dönüp baktığımızda, bir de bu ayrımcılığın bir mizahını size anlatayım. Biliyorsunuz, Amedspor şampiyon oldu, Süper Lig'e çıktı; Süper Lig'e aslında çok çok önemli bir hava geldi. Şimdi, Türkiye birbiriyle sahalarda çok daha güzel buluşacak. Herkes bundan mutlu oldu, herkes kutladı fakat Amedspor'un Senegalli bir futbolcusu var, Diagne; Iğdır'da maçı kazanınca ülkesinin bayrağını açıyor, polisler saldırıyor; Diyarbakır'a geliyor, balkondan ülkesinin bayrağını sallandırıyor, polisler evi basıyor. Neden? Çünkü Senegal'in bayrağında kırmızı, yeşil ve sarı var. İşte, zihniyet! İşte, ayrımcılık! Bu, olsa olsa kara mizah olur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ayrımcılığın belki de en kriz hâline dönüştüğü yerlerden biri de yargı. Bakın, Yargıtay, Dargeçit JİTEM davasını zaman aşımından düşürdü fakat burada ilginç bir şey var: Yargıtay bu kararını bir gün önce alsa zaman aşımı olmayacak, Yargıtay öyle bir karar günü belirliyor ki o karar günü zaman aşımının yürürlüğe gireceği gün. Şimdi, böyle bir şey olabilir mi? Zaten böyle suçlarda zaman aşımı söz konusu bile olamaz, bunlar insanlığa karşı işlenmiş suçlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bu Dargeçit mevzuu 1995 ile 1996 arasında altı ay süren ve insanların kuyularda katledildiği, daha sonra kemiklerine ulaşıldığı bir dava. JİTEM davası JİTEM merkezinde yapılan işkence ve işkence sonucu katledilmiş insanlara yönelik bir dava ve bu denli önemli bir insanlık suçu söz konusuysa "zaman aşımı" denip düşürülüyor.

Şimdi, biliyorsunuz, geçtiğimiz haftalarda Gülistan Doku davasıyla ilgili gelişmeler oldu. Altı yıl boyunca bu dava raflardaydı ve Gülistan Doku'ya ulaşılamıyordu, hâlâ ulaşılmış değil. Dolayısıyla o günlerde Adalet Bakanı çıktı dedi ki: "Ucu nereye dokunursa dokunsun gideceğiz." JİTEM'e de ucu dokunuyor Sayın Adalet Bakanı, ona da gidin. Bu ülkede JİTEM gibi örgütlerin, kurumların ya da bu suç organizasyonlarının yapmış olduğu cinayetlerden dolayı 17 bin faili meçhul var. Ucu işte buralara gidiyor, ucu Dargeçitlere gidiyor. Dolayısıyla buraya kadar gidin, gidin ki bu ülkede gerçekten yargı içinde oluşmuş bu ayrımcılık, bu ırkçılık, bu nefret, bu yanlı, taraflı yargı anlayışı sona ersin.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ayrımcılık deyince bitmek bilmiyor; ekonomide de ayrımcılık var. Ekonomideki ayrımcılığa dair, bakın, son yapılan bir araştırmadan bahsetmek istiyorum; dün enflasyondaki erimenin ücretler üzerindeki etkisini söylemiştik, bir de bunun total rakamına bakalım: Sadece dört ayda vergiler ve enflasyondan dolayı işçi sınıfının katlandığı ilave yük 607 milyar lirayı geçmiş durumda; yanlış duymadınız, sadece dört ayda emekçilerin üzerindeki vergi ve enflasyon yükünün hesabı 607 milyar lira. Yanına başka bir ilginç tablodan bahsedeyim size: İlk üç aylık şirket bilançoları açıklandı, 210 şirketin üç aylık kârları 607 milyarın üzerinde, toplam kârları. Bu ne demek? Bu şu demek: "Ben vergi alarak, ben enflasyon vergisinden yararlanarak işçi sınıfının, emekçinin üzerine yükü koyarım, bu yükü alırım, sermaye sınıfına servet transferi olarak aktarırım." İşte mesele bu, işte tablo ortada, işte gerçeklik bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Şimdi, böyle bir tablonun söz konusu olduğu bir yerde Plan ve Bütçe Komisyonunda bir kanun teklifi görüşüldü, gelecek hafta bu Meclise gelecek bu kanun teklifi. Bu kanun teklifi ne yapıyor? Bu kanun teklifi vergi indirimlerine gidiyor, ülkeyi cazibe merkezi hâline getirecekmiş(!) Körfez'de savaş var ya, Körfez yatırımcısı Türkiye'ye gelecek; Türkiye'ye gelsin diye kurumlar vergisinde, katma değer vergisinde indirimlere gidiyor. Yani sermayeye aslında yeni yeni teşvikler, vergi yoluyla destekler sağlıyor; yeter ki Türkiye'ye gelin. Ve bunun için de İstanbul Finans Merkezi gösteriliyor; biliyorsunuz, orada 100 bin kişiye iş bulunacaktı, 10 bin kişiye bile iş bulamadılar! Bir beton yığını hâline gelmiş bir İstanbul Finans Merkezi var. Onu, şimdi o beton yığınının cazibe merkezi yapacağız diye işçi sınıfının üzerine yeni vergi yükleri kapıda.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Dolayısıyla da bu gerçeklik söz konusu.

Yine, tabii, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen bu kanun teklifinin içinde bir "barış" sözcüğü geçiyordu. Biz heyecanlandık tabii, dedik ki: "Acaba barış yasalarıyla ilgili bir şey mi var?" Varlık barışımı, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; barıştan anladıkları yine varlık barışı, yine sermayeye bir varlık barışı. Peki, bu kaçınıcı varlık barışı olacak biliyor musunuz? 9'uncu. 8 defa bu kara ekonomiye, bu kayıt dışı ekonomiye, "Nereden bulursan bul, yeter ki bu parayı getir." denilecek olan ahlak dışı ekonomiye barış çıkarılmış, şimdi 9'uncu barış geliyor. Diğer barış yasası konusunda herkes duruyor, kimse adım atmıyor; ülke barışını arıyor, barışını bekliyor ama biz varsa yoksa sermayeye barış, 9'uncu kez bir kez daha varlık barışının peşindeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bu yolla toplumda bir barışı, bir toplumsal barışı inşa etmeniz, var etmeniz mümkün değil. Bununla gidebileceğiniz yer toplumsal yıkımdır. Artık, bu çökmüş olan programa yamalar üretmekten vazgeçin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Sayın Murat Emir'de söz sırası.

Sayın Emir, buyurun.

39.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Danıştayın Akbelen Ormanı'yla ilgili kararına, Anayasa Mahkemesinin önündeki 7554 sayılı Yasa'ya, Esra Işık'a, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in açıklamasına ve MESEM'lere, Ekrem İmamoğlu'yla ilgili iddianameye ve Utku Caner Çaykara'ya ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaklaşık bir saat önce sevindirici bir gelişme oldu ve Danıştay 6. Dairesinin Akbelen Ormanları'nda acele kamulaştırma kararını içeren Cumhurbaşkanlığı kararını iptal ettiğini öğrendik; bu, sevindirici bir gelişme.

Tabii, acele kamulaştırma kararı verenler aslında Zeytincilik Yasası'nın arkasından dolanmaya çalıştılar. "Orada daha çok kömür çıkaracağız, daha çok para kazanacağız." diye, "enerji güvenliği" diye, ekonomik gerekçelerle ama zeytin katliamı yaptılar, orman katliamı yaptılar. Orası Muğla'nın su havzası olduğu için suyu yok ettiler, yeşili yok ettiler, yaşam alanlarını yok ettiler. Yargı kararlarını beklemeden dozerlerle girdiler ve büyük bir çevre katliamı gerçekleştirdiler. Şimdi, yürütmeyi durdurma kararı dolayısıyla zeytinliklerden, ağaçlardan, yeşilden, sudan, yaşam alanlarından artık ne kaldıysa onları kurtarmış olduk. Aslına bakarsanız Danıştayın kararı son derece çarpıcı; özellikle "kamu yararı" gibi geniş kavramların, enerji güvenliği, enerji ihtiyacı, ekonomik gerekçelerin acele kamulaştırmanın bir sebebi olamayacağını söyledi. "Acele kamulaştırma" aslında bir olağanüstü hâl hukukuna ait, savaş hukukuna ait bir kavramdır; öylesine aceleniz olacak ki artık mecburen yapacaksınız. Oysa bu şartların oluşmadığını Danıştay açıkça söyledi, çok isabetli bir karar verdi, gecikmiş bir karardır ama doğru bir karardır.

Yalnız burada, Anayasa Mahkemesinin önünde bir yasa daha var, 7554 sayılı kamulaştırmayla ilgili yasa, idarenin elindeki kamulaştırma yetkisini genişleten bir yasa. Biz Anayasa Mahkemesine götürdük bu yasa, Anayasa Mahkemesi de bir an evvel idarenin keyfî bir biçimde kamulaştırma yapmasının önünü açacak bu yasa mutlakla iptal etmelidir.

Kazanması gereken halktır; Akbelen halkındır; ranta ve şirketlere peşkeş çekilmemelidir. Yargı şimdilik "Durl" demiştir ama bilsinler ki biz bu mücadelenin takipçisi olacağız ve buradan o direnişin sembolü olan Esra Işık'ın da bir an evvel tahliye edilmesi gerektiğini söylüyoruz. Esra Işık, oradaki köylüler direndiler; topraklarını, yeşillerini, zeytinlerini, suyunu, yaşam alanlarını korumak için direndiler. Aslında onların sesine daha önce kulak verilseydi orada bir yeşil talanı yapılmayacaktı ama hiç olmazsa bundan sonra Esra Işık'ın da tahliye edilmesi ve halkın sesine kulak verilmesi gerektiği apaçık ortada. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin her gün yeni bir skandalla, her gün yeni bir vurdumduymazlıkla gündeme geliyor. MESEM'ler, bilindiği gibi, çocuklarımızın iş cinayetlerine kurban edildiği yerler hâline gelmiş durumda. Sayın Bakan diyor ki: "Kaza oluyor diye, ölüm oluyor diye vazgeçecek değiliz." Oysa Sayın Bakanın anlaması gereken şu: Biz bunları söylediğimizde; öğrenciler, eğitim kurumları, sendikalar bunları söylediğinde kulaklarını tikiyor. Onun derdi başka; onun derdi tarikatlarla, cemaatlerle, onları millî eğitimin içine yerleştirmekle ama hiç olmazsa çocuklarımız can verirken bu sese kulak versin. Çocukları -daha oyun çağındayken neredeyse- liseli gençleri patronların insafına terk eden, onları ucuz iş gücü gibi kullanan, asgari ücret vermek yerine İşsizlik Fonu'ndan verecekleri harçlıklarla iş gücü hâline getiren ve tehlikeli işlerde çalıştırarak aslında o ölümlerin altlığını hazırlayan bu Millî Eğitim Bakanlığıdır ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'dir! En son 1 Mayıs'ta bir yavrumuz pasta yapmayı öğrenmeye gitti ve iş cinayetinde yaşamını yitirdi. Yusuf Tekin'in Bakanlığı sırasında, Bakanlığın istatistiklerine göre 18 çocuğumuz iş cinayetinde yaşamını yitirdi; bunlar bilinen rakamlar. Bakanlığın kaza sayısına baktık, 1.348 kaza gerçekleşmiş bir yılda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MURAT EMİR (Ankara) - Aslına bakarsanız kimi kurumların yaptığı araştırmalar var; iş yerlerinde kazalar olduğunda bunların çoğu kayda girmiyor, çoğu örtbas ediliyor, çoğu küçük müdahalelerle geçiştiriliyor ve oralar -MESEM'ler- gerçekten olağan, beklenen, nadir kazaların olduğu yerler değil yaşamın ciddi risk altında olduğu, çocuklarımızın yaşamının rant uğruna, patronların para hırsı uğruna yok edildiği, iş cinayetlerine kurban edildiği yerlerdir. MESEM uygulamaları bir an evvel bitirilmelidir ve bütün bu ölümlerden aslında sorumlu olması gereken Yusuf Tekin de istifa etmelidir.

Değerli arkadaşlar, önemli bir konu: Şimdi, ben, Sayın Leyla Şahin Usta'nın yine her zamanki gibi sıkıştıkça "Siz kirlisiniz, biz temiziz." polemiği yapacağını biliyorum; yapar o, yapsın zaten. Daha önce Cebeci havzasına yapılan olağanüstü yolsuzluğu -560 milyarlık yolsuzluğu- açıklamıştı kendisi burada, biz de öbür gün rakamları önüne koymuştuk. Ben iddianameden konuşacağım; hani "Kirlisiniz, aklanın da gelin." diyorlar ya, ben iddianameden konuşacağım. Şimdi, bu iddianamede 560 milyar dedikleri o yolsuzluğun miktarının 130 milyar olduğu ortaya çıktı; iddia. Bunun da 80 milyarı madenlerin üstü örtüldüğü için ki madenler orada duruyor; onu da geçin, geriye kalıyor 30 küsur milyar lira. Peki, bu 30 küsur milyar lirayı kiminle yapmış Ekrem İmamoğlu? Murat Gülibrahimoğlu'yla. Belgeleriyle ben burada açıkladım, kayıtlarda var, her yerde var. MAPEG, Enerji Bakanlığı izin veriyor, ruhsatlandırıyor hafriyat alanını ve denetliyor; Belediyenin, İBB'nin burada bir fonksiyonu yok; yasalar açık, sözleşmeler açık. Protokol yapıyor İBB, Valilik, Valiliğin İSTAY'ı ve Murat Gülibrahimoğlu'nun şirketi anlaşıyor ve diyorlar ki: "Buraya döküm yapılacak Bakanlığın izniyle ve bu dökümden elde edilen kazancın da yüzde 10'u Valiliğe, yüzde 10'u da İBB'ye verilecek." Her şey resmî, her şey açık; burada suç örgütü falan yok ama Murat Gülibrahimoğlu kendi adamları olduğu için "Nasıl konuşuyoruz bir şekilde!" diye başlamışlar ama "Dosyayı ayağa kaldıracakız." diye ayaklarına sıkışmışlar. Dosyaya öyle bir delil koymuş ki savcılık; duyan, gören herkesin aklında en ufak bir tereddüt kalmıyor.

Sayın Usta, bakın, bu, cumhuriyet savcılığının, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının yaptırdığı vergi denetim raporu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MURAT EMİR (Ankara) - Bu vergi denetim raporunda Murat Gülibrahimoğlu'nun ilgili şirketinin nerelere para gönderdiği var. Hani "Murat Gülibrahimoğlu Ekrem İmamoğlu'na rüşvet verdi, rüşvet karşılığında kaçak döküm yaptı." falan diyorsunuz ya, onların kaçak olmadığı zaten biliniyor, belgelendi; üstelik orada Sayın İmamoğlu'nun veya bir bürokratımızın boğazından geçmiş bir kuruş yok; tekrar ediyorum, bir kuruş yok belgelendirebildiğiniz ama başka yerlere paralar gitmiş. Nereye mi? Kalyon Prodüksiyon'a gitmiş, Kalyon Prodüksiyon. Kim bu? Murat Kurum'un kampanyasını yapan şirket. Murat Kurum'un şirketine 41 milyon lira gitmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - Bu, Murat Kurum'un kampanyasını 41 milyon lira vererek desteklediğini iddia ettikleri kişiyi de İmamoğlu'yla birlikte çete kurmaktan yargılıyorlar şimdi, işte böyle bir akıl. Peki, başka kimlere gitmiş? Mesela Akit TV'ye gitmiş. Akit TV'ye 5 milyon 700 bin lira gitmiş. Peki, Akit TV niye almış bunları biliyor musunuz? O ahlaksızca manşetler atıldı ya, işte bunun için atıldı arkadaşlar, o manşetler bunun için atıldı. Bitmiyor, mesela hep Olçar Reklam Organizasyona gitmiş, 3 milyon 370 bin lira. "Kim bu Olçar Reklam?" diyorsunuz, bakıyorsunuz; AKP'yle çok yakın ilişki içerisinde, Bağcılar Belediyesinden 59 milyon liralık ihale almış yani kendi çocukları. İlim Yayma Cemiyetine gitmiş, 2 milyon lira. Bunlar sizin "suç örgütü üyesi" dediğiniz, "İmamoğlu'yla birlikte hırsızlık yaptı." dediğiniz şu andaki firarı Murat Gülibrahimoğlu'nun işte para hareketleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Emir, tamamlayalım lütfen.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Emir, dün "2 milyar" diyordunuz, bugün "2 milyon" indirimler devam ediyor!

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - "Kalyon Reklamcılık" dedik ya hani Murat Kurum'un kampanyasına giden. "Kim bu Kalyon?" diye baktık, Kemal Bilal Aydın'ın. Kemal Bilal Aydın kim? Bilal Erdoğan'ın imam-hatip lisesinden arkadaşı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, güneş balçıkla sıvanmaz, biz belgelerle konuşuyoruz. Murat Kurum diyor ki: "Bana gelmedi." Ama senin kampanyana gitmiş işte. Utku Caner Çaykara, bizim Avcılar Belediye Başkanımız. Aziz İhsan Aktaş diyor ki: "Daha bu

adayken ben oraya gittim, seçim arabası giydirdim." Utku Caner Çaykara görmemiş bile, delili de yok. Utku Caner Çaykara bir yıldır cezaevinde, bir yıldır cezaevinde. Bunun vebalini siz bu dünyada veremeyeceksiniz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Söz sırası, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Sayın Leyla Şahin Usta'da. Sayın Usta, buyurun.

40.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Özgür Özel'in SAHA 2026'yı ziyaretine, Anneler Günü'ne ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Maalesef, yine bir CHP klasiğiyle başlayacağız. Az önce söylediklerinizin içerisinde o doğru kırıntıları; bu hafriyat alanıyla ilgili protokollü ve izinli olan alan çok küçük bir alan ancak bu protokollü alan istismar edilmiş, çok daha fazla büyük bir alan kullanılmış ve buradan büyük bir rant elde edilmiş.

MURAT EMİR (Ankara) - MAPEG niye denetlememiş? MAPEG niye denetlememiş?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Denetlemiş. Bu bilgileri ben ezberden söylemiyorum, denetlenmiş ve iddianamede de bu ayrımlar yapıldığı için siz şimdi onları okuyorsunuz.

MURAT EMİR (Ankara) - Bir tane çıkarın, bir tane çıkarın, MAPEG'in bir tane raporunu çıkarın; ben burada özür dileyeceğim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sizin söylediklerinizi kim yapmış? Sizin söylediklerinizi kim denetlemiş, kim çıkarmış?

MURAT EMİR (Ankara) - Ya, "Yok." diyoruz biz de zaten.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Müsaade edin, ben sizi dinledim.

MURAT EMİR (Ankara) - Biz "Yok." diyoruz zaten.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Var efendim.

MURAT EMİR (Ankara) - Çıkar, getir.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - İzinli olan alanın dışına çıkarak bu döküm alanıyla ilgili protokolün çok ciddi ihlali var, istismarı var ve büyük bir rant var orada. Bunların hepsi ortaya çıkacak.

MURAT EMİR (Ankara) - Bir tane rapor getirirsiniz, beni mahcup edersiniz varsa yüreğiniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Şimdi, ayrıca, dün de yine aynı iddialarda bulundunuz. Tuttunuz, İlim Yayma Vakfına, bakın, bu Murat Gülbirahimoğlu'nun 2 milyar TL bağış yaptığını iddia ettiniz. İlim Yayma Vakfına bu kişi tarafından 1 kuruş dahi, çok net söylüyorum, 1 kuruş dahi bir bağış yok, yetkilileriyle de görüştüm. Dün "2 milyar" dediniz, bugün döndünüz "2 milyon" diyorsunuz, sonra "İlim Yayma Cemiyeti" diyorsunuz. Her şeyi birbirine çorba edip; doğruları, yanlışları, iftiralı bir birine ekleyip burada konuşuyorsunuz. Bu, bu Meclisin adabına aykırı bir şey. Burada bir milletvekili ve Grup Başkan Vekili olarak konuşuyorsanız lütfen iddialarınızı en azından bari doğru temellere oturtun. Dün söylediğiniz "2 milyar" bugün "2 milyon" oldu, yarın 2 TL mi olacak, 2 bin lira mı olacak bilmiyorum ama bu iddialar çok çirkin iddialar ve doğru olmayarak da siz kasten bunu yapmaya çalışıyorsunuz, birilerini kirlletmeye çalışıyorsunuz. Ben size kirlisiniz vesairesiniz demiyorum. Dün de söyledim, bunu söyleyen, bu iddiaları başlatan CHP'liler, iddialara muhatap olan CHP'liler, iddialarla ilgili itiraflarda bulunan da CHP'liler. Dönün kendinize bakın, aklanın dediğim mesele de bu; çok net konuşuyorum. Ben size bir iftira atmıyorum, herhangi bir iddiada da bulunmuyorum. Kamuoyundan, halktan ve mahkemedeki tutanakların hepsinden aldığımız bilgiler üzerinden konuşuyorum ama siz kalkıp kendi yaptığınız suçların içine başkalarını da katarak kendinizi aklamaya çalışıyorsunuz. Sayın Bakanımız Murat Kurum da çok net bir şekilde bu kişiden hiçbir bağışın alınmadığını söyledi ama hâlâ aynı iddiayı devam ettiriyorsunuz, ettireceksiniz, biliyorum; çamur at izi kalsın. Vatandaşın aklında bu kişiyle ilgili "AK PARTİ'li" diye bir imaj oluşturmaya çalışıyorsunuz. Bizim bu tip insanlarla bir işimiz olmaz. Murat Kurum da çok net söyledi, bakın, İlim Yayma Vakfı da söylüyor. Bu açıklamalara itibar etmeyeceksiniz biliyorum ama ben hem tutanaklara hem de kamuoyunun bilgisine geçmesi için burada bunları söylemeyi çok anlamlı ve doğru buluyorum. Sizin de iddialarınızı doğruların üzerine kurmanızı tavsiye ederim.

Özgür Özel'e dün açıkçası buradan SAHA 2026'yla ilgili bir çağrıda bulunmuştum ve yani bu Star Wars'ün oyuncak kılıçlarıyla uğraşmak yerine gelin siz de SAHA 2026'yı ziyaret edin demiştim. Bugün Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Özgür Özel ziyaret etmiş, bu çağrımıza kulak vermiş, Türkiye'nin yerli ve millî teknoloji hamlesinin ulaştığı seviyeye de bizzat şahit olmuş; tebrik ediyoruz, memnun olduk. Biz zaten Türk mühendislerinin aklını, Türk gençliğinin emeğini, yerli firmalarımızın kabiliyetini ve savunma sanayimizin geldiği noktayı yerinde görmeleriyle birlikte çok kıymetli bir davranış olarak görüyoruz. Biz bunları biliyorduk, kendileri de net görmüş oldular. Savunma sanayimizin yerli ve millî imkânlarla nasıl bir küresel başarı hikâyesine dönüştüğünü de anlamalarına vesile olur. Bu işler öyle sosyal medya sloganlarıyla, popülist söylemlerle, hamasetle ya da Star Wars kılıçlarıyla olmaz; vizyonla, siyasal iradeyle, alın teriyle, mühendislikle ve kararlılıkla başarılı. Bugün Türkiye, kendi teknolojisini geliştiren, kendi savunma sistemlerini üreten, ihracat yapan, küresel ölçekte söz sahibi bir ülke hâline geldiyse bunun arkasında güçlü bir liderlik, sarsılmaz bir irade, büyük bir mücadele vardır. Biz laf üretmiyoruz, eser üretiyoruz; biz algı üretmiyoruz, teknoloji üretiyoruz; biz mazeret üretmiyoruz, başarı üretiyoruz. Türk mühendisleriyle, yerli firmalarımızla TEKNOFEST kuşağı gençlerimizle gurur duyuyoruz. Emeği geçen herkese şükranlarımızı sunarak bir kere daha tebrik ediyorum.

10 Mayıs, bu Pazar günü, Anneler Günü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ederim Başkanım.

Anneler, merhametin, fedakârlığın ve karşılıksız sevginin en yüce temsilcileridir. Bizim medeniyetimizde anne sadece bir birey değil bir neslin kurucusudur. Peygamber Efendimiz (SAV) "Cennet annelerin ayakları altındadır." buyurarak anneliğin de ne denli yüce bir makam olduğunu en veciz şekilde ifade etmiştir.

Yine, kendisine "En çok kime iyilik yapmalıyım?" diye sorulduğunda 3 kez "annene" diye cevap vermesi anneliğin hayatımızdaki yerini tartışmasız bir şekilde ortaya koymaktadır. Bir kez daha söylüyoruz ki bugün üzülerük görüyoruz ki aile kavramı bazı çevreler tarafından aşındırılmakta, içi boşaltılmakta ve toplum mühendisliği projelerine de malzeme edilmek istenmektedir. Uluslararası firmaların Türkiye'ye özel, çocuksuz, çiçek, böcek ve hayvanlarla annelik ve aile reklamlarını bir toplum mühendisliği projesi olarak görüyoruz ve kınıyoruz. Değerlerimizi zayıflatmayı hedefleyen bu anlayışa karşı mücadelemize devam edeceğiz ve müsaade etmeyeceğiz. Başta şehit annelerimiz olmak üzere tüm annelerimizin Anneler Günü'nü şimdiden tebrik ediyorum ve Anneler Günü'yle beraber bugün...

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - Barış Annelerini de tebrik edin, onları da dile getirirseniz iyi olur.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - "Başta şehit annelerimiz" derken aslında hepsini içine alıyorum; hepsini, barış annelerini de. Bu ülkede içi yanmış, evladiyla belki bu pazar günü bir araya gelemeyecek kıymetli annelerimize de bir kere daha başsağlığı diliyorum, sabırlar diliyorum ve bu kıymetli günleri de anneliğimizi yıpratmadan, bu ülkenin geleceğini ve neslini ayakta tutan annelerimizin elini öperek birlik ve beraberlik içerisinde geçirelim temennisindeyiz.

Tekrar tüm annelerimizin Anneler Günü'nü kutlayarak Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim Başkanım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Buyurun Sayın Emir.

41.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Usta'ya bir kez daha şunu belirtmek isterim ki biz burada delillerle konuşuyoruz; dava dosyasının içerisindeki İstanbul Vergi Dairesinin yaptığı denetimi, resmî raporu konuşuyoruz ve bu raporun içerisinde İlim Yayma Cemiyetine giden para da var, Murat Kurum'un kampanyasına giden para da var. Dolayısıyla biz belgeyle konuşuyoruz, siz sözle konuşuyorsunuz.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Dün "İlim Yayma Vakfı" dediniz ve "2 milyar" dediniz, onu da ekler misiniz? Dünkü şeyi soruyorum, tutanaklarda belli.

MURAT EMİR (Ankara) - Diğer bölüm, bakın, burada MAPEG'in, Enerji Bakanlığının verdiği onaylar, denetimler var; denetim görevi MAPEG'in. MAPEG'in tuttuğu... Siz yanlış yapmışsınız, eksik bir yere, olmaması gereken bir yere hafriyat yapmışsınız, bir tane rapor varsa getirirsiniz, beni mahcup edersiniz; öyle bir şey yok, olmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Devam ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - Şimdi, bu konu yeteri kadar anlaşıldıysa dün gözden kaçan bir şeyi söylemiş olayım: Sayın Leyla Şahin Usta bu konuyu biraz büyüttü, ben de önemsememiştım doğrusu. Şimdi, bilmelerinde fayda var; Jandarma Genel Komutanlığının Star Wars Günü var ve Cumhuriyet Halk Partisi Gençlik Kolları doğal olarak Jandarma Genel Komutanlığının o gününde bir Star Wars paylaşımı yapmış. Son derece olağan, normal; bakmadım, belki diğer partilerin gençlik kolları da bu paylaşımı yapmışlardır. Biz Jandarma Genel Komutanlığımızın özel günlerinin peşinden gidiyoruz; bu suçsa suçlayın bizi ama bakın, biz millî savunmamızın, sanayimizin büyütülmesinde, yükseltilmesinde, dünya standartlarına gelmesinde kimin ne kadar küçük büyük emeği varsa hepsine teşekkür etmeyi bir borç biliriz ve millî savunma sanayimizin güçlenmesinden büyük onur duyarız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlıyoruz herhâlde, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Genel Başkanımızın ziyareti günler öncesinden planlanmış, Sayın Usta kendine çok fazla anlam atfediyor yani siz kıymetlisiniz ama Sayın Genel Başkanımız sizden duymuş da gitmiş değil, günler öncesinden planlanmış, defalarca gidilmiş; TUSAŞ'ta şehitlerimiz olduğunda ilk biz gitmişiz, KAAN göklere çıktığında biz kutlamışız, biz bunlarla onur duyuyoruz. Buradan bir ayrışma ve tartışma yaratamazsınız, bunu da söylemiş olalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Usta, buyurun.

42.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, mahkemedeki bu tutanaklardan veya iddianameden bahsediyorsunuz, raporları istiyorsunuz; raporları da getiririz ama tekrar ısrarla söylüyorum, işin içinde izinli olan bir kısmı alıp izinsiz yapılanları görmezden gelmeyin, işin doğrusuna bakalım. İşinize geldiğinde mahkemeleri savunuyorsunuz, işinize gelmediğinde "Bu mahkemelere güvenmiyoruz." diye dün de söylemiştiniz.

MURAT EMİR (Ankara) - Bakanlık siz değil misiniz, getirin kardeşim ya!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Şimdi, Danıştayın kararıyla sevindiğinizi söylediniz, güzel; demek ki mahkemelerimiz işini yapıyorlar, demek ki mahkemelerimize güvenmemiz gerekiyor, demek ki mahkemeler bırakılırsa işlerini yapıyorlar. Biz de hep bunu söylüyoruz: Türkiye mahkemelerine ve yargısına güvenin, işinize geldiğinde kötüyü işinize geldiğinde de "Seviyoruz, tebrik ediyoruz." demeyin; ilkel bir tavır sergileyin, bu ülkenin mahkemelerini karalamaktan da vazgeçin. Tekrar, Star Wars'le ilgili, aslında Jandarmanın sadece böyle bir paylaşımı var, böyle bir günü farklı bir anlamla paylaşım yapmışlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Peki, buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Önemli değil, sonuçta bu bir vizyon meselesi; ben buna bir suç demedim hiçbir zaman, asla bir suç değil, herkes istediğini istediği şekilde paylaşabilir.

MURAT EMİR (Ankara) - Aşağılamaya kalktınız.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ama ben tekrar sahada ziyaretin yapılmasından memnun olduğumuzu belirtmek isterim.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Derici...

43.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Milas'ta köylülerin açtığı davada Danıştayın verdiği karara ve Esra Işık'a ilişkin açıklaması

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün Muğla'da köylü kazandı, toprak kazandı, zeytin kazandı; bugün Muğla'da toprağı, havası, suyu için mücadele eden herkes kazandı. Danıştay, Milas'ta köylülerimizin acele kamulaştırma kararının iptali için açtığı davada yürütmeyi durdurma kararı verdi, şimdi Anayasa Mahkemesinden de bu hukuksuzluğun durdurulmasını bekliyoruz. Artık bu zulüm bitmeli; toprağını korumak istediği için cezalandırılan, otuz sekiz gündür haksız yere cezaevinde tutulan Esra Işık serbest bırakılmalı.

Evet, Akbelen direndi, Milas direndi, Esra direndi, tüm ülke direndi ve sonunda Türk milleti kazandı. Hep söylediğimiz gibi, direne direne kazanacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Bravo!

BAŞKAN - Sayın Ersever...

44.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, staj ve çıraklık sigortası mağdurlarına ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Staj ve çıraklık sigortası mağdurlarının sesi olmak için söz aldım. Erken yaşta üretime katılan bu gençlere "Sigortanız başladı." denildi, sigorta kartları verildi ancak emeklilik yaşları geldiğinde çıraklık okulu ve meslek lisesi stajı kapsamında yapılan sigorta girişlerinin emeklilik başlangıcı sayılmadığını öğrendiler. Bu vatandaşlarımız ayrıcalık değil haklarını istiyorlar. Ankara Staj ve Çıraklık Sigortası Mağdurları Derneği bu Pazar günü saat 13.00'te Ulus Meydanı'nda bir basın açıklaması yapacaktır, desteklerinizi bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, özelleştirilen şeker fabrikalarının ihale süreçlerinden üretim yapısına, istihdam etkilerinden pancar üreticisine yansımalarına, kamu maliyesine olan etkilerinden stratejik sonuçlarına kadar çok boyutlu olarak incelenmesi amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 7 Mayıs 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

7/5/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 7 Mayıs 2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen
Mersin
Grup Başkanı

Öneri:

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, özelleştirilen şeker fabrikalarının ihale süreçlerinden üretim yapısına, istihdam etkilerinden pancar üreticisine yansımalarına, kamu maliyesine olan etkilerinden stratejik sonuçlarına kadar çok boyutlu olarak incelenmesi amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 7/5/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, YENİ YOL Partisi Grubu adına, Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ. Buyurun Sayın Özdağ. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grup önerimiz üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şeker fabrikaları bu ülkenin sanayileşme hikâyesinin en somut, en yerli ve en millî örneklerinden biri olmuştur. Cumhuriyet ithalata bağımlı bir ekonomiden kendi kendine yetebilen bir üretim düzenine geçişi bu fabrikalarla başlatmıştır. Peşinen ifade etmek isterim ki milletimizin fayda ve menfaatine, risk analizi yapılmış ve önü arkası tartışılmış özelleştirmeleri pek tabii ki destekliyoruz. Bugün ülkemizde 33 pancar şekeri fabrikası bulunmaktadır. Bunların 25'i uzun yıllar kamuya ait olan Türkiye Şeker Fabrikaları bünyesinde faaliyet göstermiştir ancak 2018 yılında gerçekleştirilen özelleştirme ihaleleriyle bu fabrikaların 10 tanesi özel sektöre devredilmiştir. Bugün geline nokta 15 fabrika kamuya, 12 fabrika özel sektöre, 6 fabrika ise pancar kooperatiflerine aittir. Kapasite dağılımına baktığımızda, kamunun payı yüzde 37'ye kadar gerilemiş, kooperatiflerin payı yüzde 35, özel sektörün payı ise yüzde 28 seviyesine doğru yükselmiştir.

Şimdi soruyorum: Cumhuriyetin kurduğu bu stratejik sektör neden bu noktaya getirilmiştir? Daha da vahimi, Türkiye Şeker Fabrikalarının mali tablosudur; 2019 yılında yaklaşık 980 milyon TL zarar eden kurum 2021 yılında ise 2 milyar 143 milyon lira zarar etmiş, 2023'te 3 milyar 340 milyon lira zarar etmiş ve nihayet 2024 yılında ise 11 milyar 681 milyon TL'ye ulaşmıştır zarar miktarı. Bir başka husus Sakarya; şehrin üretim hafızasında derin izler bırakan, kuşaklar boyunca binlerce aileye ekmek kapısı olan Adapazarı Şeker Fabrikasında yetmiş küsur yıllık üretimin sona ermesi ekonomik, sosyal ve hatta kültürel açıdan telafisi zor bir kırılma noktasıdır. Yakın zamanda Bor Şekere devredilen bu köklü tesisin kapanmasıyla birlikte yaklaşık 500 işçi doğrudan işsizlik riskiyle karşı karşıya kalmıştır ancak bu sayı yalnız görünür olandır; taşeron çalışanlar, nakliyeciler, esnaf ve pancar üreticileriyle birlikte bu kararın etkilediği insan sayısı katlanarak artmaktadır. Daha da önemlisi, bu fabrikanın bulunduğu alan artık neredeyse şehrin merkezinde kalmıştır. Bu noktada sormak zorundayız: Bu kıymetli ve merkezî arazinin geleceği ne olacaktır? Bu alan yeniden üretimle mi bulaşacaktır yoksa şehir rantının bir parçası hâline getirilerek betonlaşmanın yeni adresi mi olacaktır? Sanayi mirası korunacak mıdır yoksa kamuya ait bir değer daha sessizce el değiştirerek birilerine peşkeş mi çekilecektir? Bu sorular yalnızca Sakarya'ya değil Türkiye genelinde özelleştirme sonrası işlevsiz bırakılan tüm kamu varlıklarına yöneltilmiş sorulardır.

Değerli milletvekilleri, şeker fabrikalarını konuşurken pancar üreticisini konuşmamak mümkün değildir çünkü bu sistem bir bütündür. Fabrikanın bacası tütmezse tarladaki üretim de sürdürülemez. Bugün şeker pancarı üreticileri tarihinin en zor dönemlerinden birini yaşamaktadırlar. Özellikle son yıllarda şeker pancarına getirilen kota, mazot fiyatlarında yaşanan artış üretim maliyetlerini dramatik biçimde yükseltmiştir. Gübre, tohum, ilaç ve enerji maliyetlerindeki artışlar zaten sınırlı gelirle üretim yapan çiftçiye ciddi bir borç sarmalına sürüklemiştir. Aylar süren bu zahmetli sürecin sonunda üretici emeğinin karşılığını almak ister tabii ki ancak bugün geldiğimiz noktada üretici kazanamamakta, aksine borçlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bölgeden gelen bilgiler meselenin yalnızca ekonomik boyutla sınırlı olmadığını da göstermektedir. Tarım arazilerinin kiralanması süreçlerinde ciddi adaletsizlik iddiaları dile getirilmektedir. Bölge halkı, bu süreçlerde yerel üreticilerin geri planda bırakıldığını, siyasi veya farklı etkilerle bölge dışından gelen kişi ve gruplara öncelik tanındığını ifade etmektedir. Bugün karşımızda çok katmanlı bir kriz bulunmaktadır. Bir yanda kapanan fabrikalar, diğer yanda işsiz kalan işçiler, öte yanda borç yükü altında ezilen çiftçiler ve tüm bunların ortasında belirsizliğe terk edilen kamu varlıkları. Bu tabloyu görmezden gelmek mümkün değildir. Bu nedenle, buradan açık ve net bir çağrıda bulunuyorum: Özellikle, Adapazarı Şeker Fabrikasının satış ve devir süreci tüm yönleriyle araştırılmalıdır. Fabrika arazisinin geleceğine ilişkin planlar şeffaf biçimde kamuoyuyla paylaşılmalıdır. İşçilerin mağduriyeti derhâl giderilmeli, alternatif istihdam olanakları oluşturulmalıdır. Şeker pancarı üreticileri için mazot, gübre ve diğer girdilere yönelik güçlü destek mekanizmaları devreye alınmalıdır. Arkadaşlarımız inşallah Sakarya'da önümüzdeki günlerde bu konuya ilişkin kapsamlı bir basın toplantısı gerçekleştireceklerdir ancak bizler istiyoruz ki bu mesele yalnızca basın açıklamalarında kalsın; Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündeminde, milletin iradesinin tecelli ettiği bu çatı altında tüm yönleriyle el alınsın ve çözüme kavuşturulsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Özdağ, devam edin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Sözlerimi tamamlarken şunu söylemek isterim: Eğer bugün üretimden vazgeçersek yarın bağımsızlıktan da vazgeçeriz; eğer bugün çiftçiyi, işçiyi, üreticiyi, özel sektör çalışanını koruyamazsak yarın bu ülkenin ekonomik egemenliğini korumamız mümkün olmayacaktır. Bu nedenle çağrımız, üretimi önceleyen, emeği koruyan, adaleti esas alan ve belki de en önemlisi, kamu malına "Yetimin malıdır." hassasiyetiyle yaklaşan bir anlayışın yeniden hâkim kılınmasıdır. Grup önerimize destek vermenizi temenni ediyorum.

Ayrıca, Danıştayın Cumhurbaşkanının kararnamesini yani acele kamulaştırmayı iptal etmiş olmasını çok değerli buluyoruz fakat inşallah uygulayan bir yürütme olur; yargıya tabi olan, yargının bağımsızlığına, objektifliğine ve tarafsızlığına inanan bir yürütme olur diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar.

Sayın Kırkpınar, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Önerge üzerinden bir soruyla başlamak istiyorum: 2018'de şeker fabrikalarının bir bölümü satıldı, gerekçe neydi? Zarar ediyorlarmış. Sekiz yıl geçti, şimdi elimizde ne var; daha az zarar mı, daha çok üretim mi yoksa daha mutlu bir çiftçi mi? "Zarar ediyorlar." dediler, sattılar; peki, o zarar sona erdi mi? Hayır; aksine, daha derin bir bataktaki, üstelik bu mali çıkmaz tek başına da durmuyor. Değerli taşınmazlar satıldı, fabrikalar elden çıkarıldı, "Borç yükünden kurtarılacak." denildi ama denge bir türlü kurulamadı. Öte yandan, TÜRKŞEKER'in şeker fiyatlarına yaptığı peş peşe zamlar kurumu kâra geçirmek değil vatandaşın sofrasındaki yansıtmaktan başka bir şey olmamıştır.

Dikkat çeken başka bir noktaya özelleştirme sonrasına ait yatırım, üretim ve istihdam verileri o kadar sınırlı ki sağlıklı bir değerlendirme yapılması fiilen mümkün değil. Devlet bir şeyi satıyor, ne olduğunu sormak isteyenlere "Veri yok." diyor; satış şeffaf değil, sonucu şeffaf değil, denetimi hiç şeffaf değil. Peki, bu özelleştirme değil de neydi?

Şimdi, tekrar şeker fabrikalarına dönecek olursak; Bor Fabrikası, 2018 ihalesinde 336 milyon liraya özel sektöre devredildi. Ardından ne oldu? 2024'ün başında bu fabrika Borsa İstanbul'da halka arz edildi, fiyat hisse başına 26,54 liraydı. Küçük yatırımcılar, pancar çiftçileri, şirket çalışanları bu arza katıldı; hisse 2025 yılında tüm zamanların en düşük seviyesini gördü. SPK'nin bu tabloya nasıl baktığını, ne yaptığını sormak bu Meclisin görevidir. Bir de "Sadece fabrikalar satılıyor, arsalar değil." denilmiştii oysa TÜRKŞEKER taşınmazları daha satış ihalesine çıkmadan imar planları değiştirilerek ticaret ve konut alanına dönüştürüldü. Üretim sahalarının satış öncesi rantı açıldığı bu döngünün adını varın, siz koyun. Sahaya bakıldığında tablo daha da ağır aslında. Özelleştirilen fabrikalarda yaklaşık 2 bin işçi işini kaybetti.

Değerli milletvekilleri, bu araştırma önergesini destekliyoruz ama şunu da söylemeden geçmiyorum: Bu Meclis araştırması siyasi bir hesaplaşma aracı olarak değil cevaplanmamış soruların belgesi olarak değerlendirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

HÜSMEN KIRKPINAR (Devamla) - Kim aldı, ne kadar ödedi; taahhütlerini yerine getirdi mi, getirmediyse hesabı kim verdi; arsalar nereye gitti, küçük yatırımcılar nasıl zarar etti; işte, bunların tamamını bu Meclisin bilmeye hakkı var diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İğdır Milletvekili Sayın Yılmaz Hun.

Sayın Hun, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA YILMAZ HUN (İğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, şeker fabrikalarının durumu ülkedeki tarım politikalarının nasıl çöktüğüne, üreticinin nasıl yalnız bırakıldığına ve kamusal birikimin nasıl sermayeye devredildiğine göstergesidir. Şeker fabrikaları üretimin, istihdamın, köylünün ve bölgesel kalkınmanın temel dayanaklarından biriydi. Şeker pancarı üretimi çiftçinin toprağında kalmasını sağlayan ve kırsal göçü azaltan, yerel ekonomiyi canlı tutan stratejik bir üretim alanıydı. Ancak yıllardır uygulanan yanlış tarım politikalarıyla bu yapı bilinçli bir şekilde tasfiye edilmiştir. Şeker fabrikalarının özelleştirilmesiyle birlikte kamu yararı tamamen göz ardı edilmiştir. Özelleştirilen şeker fabrikalarının ve taşınmazların ihale süreçlerinin ne kadar şeffaf yürütüldüğü hâlen tartışmaya açıktır. Türkiye'de şeker üretimindeki düşüş tesadüf değildir. Bunun temel nedenlerinden biri kota politikalarıdır. Yıllardır pancar üreticisine dayatılan kotalar çiftçinin üretimden kopmasına neden olmuştur. Üretici ne ekeceğini, ne kadar satacağını, emeğinin karşılığını alıp alamayacağını bilemez hâle gelmiştir. Bir yandan mazot, gübre, elektrik fiyatları katlanmış, diğer yandan üretici kota kısılcasına alınmıştır. Sonuç olarak köylü üretimden çekilmiş; tarım, şirketlerin ve ithalat politikalarının insafına terk edilmiştir. Bunun en somut örneklerinden biri de seçim bölgem İğdır Ovası'dır. Bir zamanlar İğdır Ovası'nda ciddi düzeyde şeker pancarı üretimi yapıldı. İğdır'ın verimli toprağı, uygun iklimi ve üretim kültürü sayesinde bölge çiftçisi pancar üretiminden geçimini sağlayabiliyordu ancak kota uygulamalarıyla birlikte üretim adım adım tasfiye edildi, çiftçiye "Sen bu kadar üretebilirsin." denildi. Nakliye maliyetleri arttı, alım garantileri zayıfladı, destekler yetersiz bırakıldı. Bu uygulamalar nedeniyle İğdır Ovası'nda şeker pancarı üretimi tamamen durmuş durumdadır. Bu sadece ekonomik bir mesele değildir, aynı zamanda sosyolojik bir yıkımdır çünkü üretimin durduğu yerde işsizlik büyür, gençler göç etmek zorunda kalır, köyler boşalır. Bugün İğdır'da yaşanan tam olarak da budur. Tarım, piyasaya terk edilemez. Gıda güvenliği şirketlerin kâr hırsına teslim edilemez. İktidar yıllardır tarımı tanımak yerine özelleştirmeyi tercih etti, kamu eliyle üretimi güçlendirmek yerine ithalat politikalarına sarıldı, çiftçiye desteklemek yerine büyük sermaye gruplarını korudu. Türkiye'nin birçok yerinde olduğu gibi İğdır'da da üreticinin toprağını terk etmesinin temel nedeni budur. Ayrıca, özelleştirme süreçlerinin hangi kriterlere göre yürütüldüğü, ihalelerin gerçekten rekabetçi olup olmadığı, kamu zararının olup olmadığı hâlâ net değildir. Eğer bu özelleştirmeler kamu yararı için yapıldıysa üretim neden düştü?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

YILMAZ HUN (Devamla) - Neden İğdır Ovası gibi üretim potansiyeli yüksek bir ovada pancar üretimi tamamıyla tasfiye edildi?

Bu nedenle, önümüzdeki araştırma önergesini önemli buluyoruz ancak gerçek bir araştırma yürütülecekse bunun sadece teknik bir inceleme değil aynı zamanda yıllardır uygulanan neoliberal tarım politikalarının yarattığı tahribatın da sorgulanması gerektiğini ifade ediyoruz. Çünkü mesele sadece şeker değildir; mesele üretimdir, emektir, köylünün toprağında kalabilmesidir, İğdır Ovası'nın yeniden üretimle buluşabilmesidir. Ayrıca, özelleştirilen şeker fabrikalarının sahip olduğu taşınmazların akıbeti ne oldu; kimlere ne kadar değerinde satıldı? Değerinde satılıp satılmadığının araştırılmasını da önemli buluyoruz.

Bu açıdan, YENİ YOL Grubunun araştırma önergesini desteklediğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sakarya Milletvekili Sayın Ayça Taşkent.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYÇA TAŞKENT (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Adapazarı Şeker Fabrikası üzerinden Türkiye'de üretimin nasıl tasfiye edilip rantın nasıl üretildiğini ve bu araştırma önergesini doğrulayan canlı bir örneği

anlatacağım. Fabrikamız 2005 yılında, kısa adı "APEK" olan, 50 bine yakın üyesi olan Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi tarafından satın alındı. İddia odur ki bu dönemde kotalar bilinçli olarak fabrikanın zarar etmesi için düşürüldü. Bu arada Şeker Kurulu da bazı kısıtlamalar getirdi ve sonunda fabrika, borçları nedeniyle Bank Asyaya devredildi. Daha sonra, Yıldız Holding bu fabrikayı satın aldı ve tesadüf, bu kotalar bu satıştan sonra artmaya başladı. Bugün geldiğimiz noktada kotaların Dişli ailesine ait Niğde'deki Bor Şeker Fabrikasına devredildiği açıklandı fakat bu devirden önce pancar üreticilerinden taahhütler alındı, sözleşmeler yapıldı. Peki, madem devredecektiniz niçin çiftçileri önceden bilgilendirmediniz, en azından bir ürün değişikliği yapmalarına fırsat vermediniz? Bu durumda çiftçinin ürününü kendi başına Bor'a göndermesi imkânsız olacağından, Bor Fabrikasının taşımayı kendi yapması sonucunda üretici zarar edecek mi? 500'e yakın fabrika işçisi ne olacak? Diğer yandan, Büyükşehir Belediyesinin kendi çiftçisini düşünmeden bu holdinge teklif götürmesi, sadece rant odaklı olaya bakışı kabul edilemez. Daha satış gerçekleşmeden şehrin en kıymetli ve en işlek bölgesinde yer alan bu yere etrafında 3 kat izin olmasına rağmen 5 katlı imar planı yapılmasının ve buraya 7 bin kişinin yerleştirilmesinin sonucunun ne olacağını düşünmüyor musunuz? Büyükşehir Belediye Başkanının -bir ara buranın mümkünse millet bahçesi yapılacağını söylerken- bu yerle ilgili 2 kez imar değişikliği planı yapmasının arkasındaki rant odaklı planı nasıl açıklıyorsunuz? Bu durum zaten Adapazarı'nda mevcut yerde yaşanan sorunları katbekat artıracak, sıkışık olan trafik daha da artacak, altyapı yetersiz kalacak, betonlaşma derinleşecek veya 483 bin metrekarelik dev bir alanda millet bahçesi yapacağınızı iddia ediyorsanız bu holdinge teklif edeceğiniz yeni yer neresidir? Kamusal fayda için değil özel kazanç alanına dönüştürülmek istenen bu arazi kimin için hazırlanıyor? Bu ranttan kim faydalanacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

AYÇA TAŞKENT (Devamla) - Bu soruları sorma nedenim -şehirde dolaşan söylenti- bu araziye ismi herkes tarafından bilinen bir siyasinin yakınının talip olduğudur.

Değerli milletvekilleri, Adapazarı Şeker Fabrikası örneği bize şunu gösteriyor: Önce üretimi düşür, değersizleştir, sonra el değiştir ve en sonunda araziye imara aç. Bu, politika değil bir modeldir. Bu nedenle çağrımız açıktır: Şeker fabrikalarının özelleştirme süreçleri, kota politikaları ve bu alanlara yönelik imar planları Meclis tarafından bütün yönleriyle araştırılmalıdır çünkü mesele sadece bir fabrikanın değil bu ülkenin üretimden koparılıp rantla teslim edilmesinin meselesidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Mehmet Baykan.

Sayın Baykan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle şunu ifade etmek istiyorum ki Türkiye'de şeker fabrikaları yalnızca üretim tesisleri değildir; pancar üreticisinin emeğinin, Anadolu şehirlerinin kalkınmasının ve sanayi hafızamızın önemli bir parçasıdır. Bu nedenle, meseleye sloganlarla değil rakamlarla ve gerçeklerle yaklaşmak durumundayız. Bugün burada konuşulanların önemli bir kısmı sanki bütün şeker fabrikaları kapatılmış, üretim durmuş ve sektör tamamen ortadan kaldırılmış gibi bir algı oluşturmaya yöneliktir oysa gerçekler farklıdır. Bakınız, Türkiye'de özelleştirme süreci yeni başlamış bir süreç değildir. Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun 1994 yılında çıkarılmıştır yani bugün eleştiri yapanların siyasi geleneklerin içinde oldukları dönemlerde bu süreç başlamıştır. Mesela Sümerbank ve çimento fabrikaları gibi bu kapsamda şeker fabrikaları da 2000 yılında yani AK PARTİ'den önce özelleştirme kapsamına alınmıştır. Yıllarca tartışılmış ve 2018 yılında TÜRKŞEKER'e ait 25 şeker fabrikasının 10'unun satışı ve devir işlemleri tamamlanmıştır. 2021 yılında ise 2000 yılında özelleştirme kapsamına alınan TÜRKŞEKER, Cumhurbaşkanlığı kararıyla özelleştirme kapsam ve programından çıkartılmıştır.

Bugün ülkemizde 32 şeker fabrikası faaliyetlerine devam ediyor, biliyoruz. TÜRKŞEKER'in özelleştirilen fabrikalarının tamamını satın alan özel şirketlerce yapılan büyük çaplı yatırımlarla güçlendirilerek, birçoğunun kapasitesi artırılarak kota kapsamında şeker üretimine devam edilmektedir. Biraz sonra rakamlarla ifade edeceğim, ortada tümüyle tasfiye edilmiş bir yapı değil karma bir üretim modeli vardır. Bakın, bu kürsüden "peşkeş" ifadesini sürekli kullanıyorsunuz; ispat edin kardeşim! Eğer bir iddia ortaya atılıyorsa bunun somut bilgi ve belgelerle desteklenmesi gerekir. İhale süreçleri devletin ilgili kurumları tarafından yürütülmüştür. Sayıştay denetimleri ortadadır, yargı yolları açıktır. Siyasi sloganlarla yapılan ithamlar gerçeklerin yerine geçemez. Türkiye'de yıllık yaklaşık 3 milyon ton şeker üretilmekte, ülkemizin ve ihracata yönelik üretimin tüm ihtiyaçları bu fabrikalar tarafından karşılanmaktadır. Özelleşen fabrikalarda 2018 yılına göre üretim kapasitesi yüzde 18 artmış, ülke genelinde pancar üretimi yüzde 19, şeker üretimi ise yüzde 28 oranında artış göstermiştir. Bunun yanında, ülkemizin şeker ve şeker ürünleri ihracatı 4 milyar dolara ulaşmıştır. Meseleye sadece ideolojik bir pencereden bakmanın doğru olmadığını, önemli olanın üretimin sürmesi, çiftçinin korunması, şeker ihtiyacının güvenli bir şekilde karşılanması olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum. İlaveten, iddia edildiği üzere şeker fabrikalarının özelleştirilmesi sonrası şeker fiyatlarında ciddi artışlar yaşanmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET BAYKAN (Devamla) - 3 Şubat 2025'te fabrika çuval fiyatında yapılan ayarlardan sonra on dört ay şekerin fabrika çıkış fiyatlarında bir değişiklik yaşanmamış, en son 4 Mayıs 2026'da yani birkaç gün önce yüzde 16 bir artış olmuştur. Samimi olalım, eğer mesele gerçekten kamu yararıysa o zaman tüm dönem uygulamalarını birlikte değerlendirelim. 90'lı yıllardaki özelleştirmeler de konuşulmalı, sonraki dönemler de ele alınmalıdır ancak ideolojik ezberlerle değil verilerle konuşulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, dün itibarıyla ortalık yıkılıyor; dünya YILDIRIMHAN füzemizi konuşuyor. Tutanaklara baktım, dün Sayın Erkan Akçay Başkanım ve Sayın Leyla Şahin Usta Başkanım dışında bu konuya değinen olmamış. Aslında sitemle başlayacaktım fakat bugün Sayın Özgür Özel'in fuar ziyaretini gördüm; kendisini kutluyorum, olumlu bir gelişmedir, devam edecektir mutlaka.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Buradan ifade ediyorum, kendi adıma söz veriyorum; ben bir daha Sinop balıkları konusunu ağızıma almayacağım.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, son yıllarda hayvancılık sektöründe yaşanan yapısal bozulmanın nedenlerinin ortaya konması; et ve süt ürünlerinde yaşanan fiyat artışı krizinin nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılması; artan yem, enerji ve üretim maliyetleri karşısında uygulanan Et ve Süt Kurumunun ithalat politikalarının et ve süt ürünleri üretimine etkilerinin incelenmesi; anaç dişi hayvan kesimlerinin hayvan varlığı ve buzağı üretimi üzerindeki sonuçlarının araştırılması; et ve süt üretiminde yaşanan daralmanın üretici, tüketici ve enflasyon üzerindeki etkilerinin tespit edilmesi; vatandaşların temel gıdaya ulaşamamasının ve çocukların yeterli proteinle beslenememesinin sonuçlarının incelenmesi, sürdürülebilir hayvancılık politikaları için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 7 Mayıs 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

7/5/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 7/5/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Uğur Poyraz
Antalya
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Antalya Milletvekili Grup Başkan Vekili Uğur Poyraz tarafından, son yıllarda hayvancılık sektöründe yaşanan yapısal bozulmanın nedenlerinin ortaya konması; et ve süt ürünlerinde yaşanan fiyat artışı krizinin nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılması; artan yem, enerji ve üretim maliyetleri karşısında uygulanan Et ve Süt Kurumunun ithalat politikalarının et ve süt ürünleri üretimine etkilerinin incelenmesi; anaç dişi hayvan kesimlerinin hayvan varlığı ve buzağı üretimi üzerindeki sonuçlarının araştırılması; et ve süt üretiminde yaşanan daralmanın üretici, tüketici ve enflasyon üzerindeki etkilerinin tespit edilmesi; vatandaşların temel gıdaya ulaşamamasının ve çocukların yeterli proteinle beslenememesinin sonuçlarının incelenmesi; sürdürülebilir hayvancılık politikaları için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 7/5/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Evet, sayın milletvekilleri, bir zamanlar ülkemizin toprağı bereketliydi, ahır doluydu, sofrası şendi; biz üreten, doyuran, kendine yeten bir Türkiye'ydik. Bugün milyonlarca vatandaşımız için sofrasına et koymak, çocuğuna süt içirmek, kahvaltısına peynir almak artık bir lüks oldu. Bir çocuğun sağlıklı gelişimi için en temel ihtiyaç olan bu ürünlere vatandaşımız nasıl ulaşsın sayın milletvekilleri? Hani şu bir öğün bile okul yemeği veremediğiniz öğrencilerden söz ediyorum. Dar gelirlinin "İdare ederiz." dediği beyaz et bile artık cep yakıyor, kırmızı et ise birçok evin mutfağına belki bayramdan bayrama giriyor. Eti lüks, sütü hayal, peyniri ulaşılamaz kılan bir Türkiye manzarası milletimize hiç yakışmıyor; eserinle övünebilirsiniz iktidar mensupları.

Evet, değerli milletvekilleri, tarım ve hayvancılıkta politika iflası yaşıyoruz. Et ve süt ürünlerinde kriz var. Rakamların geldiği hâle bakar mısınız? Et üretiminde son beş yılın en büyük çöküşü yaşanıyor. Üretim 1,8 milyon tona çakıldı. Çiğ süt üretiminde son sekiz yılın en düşük seviyesindeyiz. Sadece son bir yılda 1 milyon ton süt milletin sofrasından kayboldu, çekildi. Yumurtada bile son üç yılın en düşük üretimi yaşanıyor. İktidar sadece ahırları değil kümesleri bile kuruttu.

Değerli milletvekilleri, biz bu noktaya nasıl geldik, çok da umurunuzda değil ama? İktidar her yıl 400 bin buzağı ölümünü durduramadı fakat aynı sayıda canlı hayvan ithalatını destekledi. Yerli besiciyi değil Brezilya'nın, Uruguay'ın, Macaristan'ın besicisini zengin etmeyi tercih etti. "Et sorunu ot sorundur." dedik; ot sorunu çözülemedi, yem ithalatı patladı, şap hastalığıyla etkin mücadele edilemedi, verim kaybı önlenemedi. Süt fiyatı, maliyetinin altında açıklandı; süt fiyatı baskılandıkça et bulunamaz hâle geldi. Kendi anaç ineğinin kesime gitmesine yol açan iktidar, Avrupa'dan tereyağı ithal eder hâle geldi; sağ olsun araçlar(!)

Değerli milletvekilleri, son on beş yılda 10 milyon baş hayvan, 470 bin ton kırmızı et ithal edildi bu ülkede; 13 milyar dolar döviz yabancılara harcandı. Ya, ithal etmediğiniz ne kaldı iktidar milletvekilleri, size soruyorum. Canlı hayvan ithal, et ithal, yem ithal, veteriner ilaçları ithal, çoban bile ithal bu ülkede; üreten Türkiye'yi ithalata mahkûm Türkiye'ye çevirdiniz. Et dünyada 8 dolar, Türkiye'de neden 22 dolar? Sayın milletvekilleri, bu soruyu sormayalım mı, sormayacak mısınız?

İşte, Kurban Bayramı kapıda. Bayram zengine bayram; peki, ya dar gelirli ne yapsın? Bugün bir küçükbaş kurbanlığın fiyatı emekli maaşını aşmış durumda, büyükbaş kurban fiyatlarını konuşmuyorum bile. Vatandaş kurbanlık almaktan çoktan vazgeçmiş, çocuğuna 1 kilo kıyma almanın derdine düşmüş; emekliler torununa harçlık vermekten utanır hâlde, asgari ücretli misafir ağırlamaktan çekinir olmuş, milleti "Bayram gelmesin." diye dua eder hâle getirdiniz. Böyle ağır ekonomik şartlar altında iktidarın milyonlarca

emekliye 4 bin lira bayram ikramiyesi vermesi reva mı? Değerli milletvekilleri, market rafları dolu olabilir fakat milletin cebi boş, mutfağı boş, karnı boş. Bugün yapılması gereken, ithalatla günü kurtarmak olmamalı; üreticiyi ayağa kaldırmak önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Sağ olun.

Hayvancılığı stratejik sektör ilan etmek, yem maliyetlerini düşürmek, süt üreticisine hakkını vermek ve vatandaşın temel gıdaya erişimini, çocukların yeterli proteinle beslenmesini güvence altına almak mecburiyetimiz var. Bu araştırma önergemize desteklerinizi bekliyoruz.

Ve tabii ki bu hafta sonu Anneler Günü. Başta şehit annelerimizin Anneler Günü'nü ve tüm annelerin Anneler Günü'nü kutluyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Şerafettin Kılıç.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de hayvancılık sektörü son yıllarda ağır bir kriz yaşıyor. Bu krizin temel nedeni plansızlık, yanlış ithalat politikaları ve üreticiyi korumayan fiyat uygulamalarıdır. 2024 yılında 2 milyon 105 bin ton olan kırmızı et üretimi 2025 yılında yüzde 10,5 azalarak 1 milyon 885 bin tona düştü yani bir önceki yıla göre üretim yaklaşık 220 bin ton azaldı. Sığır eti özelinde düşüş oranı yüzde 11,5 oldu. Bu, Türkiye'de et üretiminin son on yılın en sert düşüşlerinden biridir. Benzer bir tablo süt üretiminde de görüldü. 2024'te 22,5 milyon ton olan çiğ süt üretimi 2025'te 21,3 milyon tona geriledi, yaklaşık 1,2 milyon ton süt üretimi kayboldu. Bunun nedeni, artan maliyetlere rağmen çiğ süt fiyatlarının baskılanmasıdır. Üretici zarar ettiği için ineklerini kesime gönderdi, bu durum uzun vadede hem süt üretimini hem de buzağı sayısını azalttı.

Değerli milletvekilleri, üretim azalınca normal şartlarda üretimi artıracak önlemler alınmasını bekleriz ancak yapılan şey ithalat. 2025 yılında 654 bin baş canlı hayvan ve 56 bin ton karkas et ithal edildi, bu ithalat için toplamda 1,5 milyar dolar ödeme yapıldı, üstelik Et ve Süt Kurumu yerli üreticiden almak yerine İtalya'dan 2 bin ton tereyağı ithal etti. Bu ithalat uygulamaları Türkiye'nin dışa bağımlılığını artırırken yerli üreticiyi bitirdi, fiyatlar komşu ülkelere göre çok daha yüksek hâle geldi. Türkiye'de 1 kilo dana eti ortalama 950, Yunanistan'da 666, Bulgaristan'da 579, İran'da 403 Türk lirası, Gürcistan'da 425 Türk lirası yani Türkiye komşularına göre en pahalı eti satan ülke hâline geldi. Üretimi baltalayan bir diğer darbe Büyükşehir Yasası'dır. Köyler mahalleye dönüştü, meralar belediye mülkiyetine geçti, üreticiler şehir tarifesıyla su ve elektrik ödemeye başladı; bu da maliyetleri daha da artırdı. Sonuç olarak Türkiye kendi üreticisini koruyamadığı için etini, sütünü ve hatta tereyağını dışarıdan almak zorunda kalıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Bu tablo kötü yönetimin açık bir sonucudur. Gerçek çözüm, ithalatı değil üretimi, aracıyı değil çiftçiyi destekleyen bir millî hayvancılık politikasıdır. Millî hayvancılık politikası ise ancak millî bir yönetim anlayışıyla hayata geçirilebilir.

Bu düşüncelerle, önemli buluyorum bu öneriyi ve desteklediğimizi ifade ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Sayın Kamuran Tanhan.

Sayın Tanhan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ben de cezaevlerinde direnen ve ekranları başında bizleri izleyen yoldaşlarıma bir selam göndererek başlamak istiyorum.

Aslında buraya gelmeden önce farklı bir şey söyleyecektim ama âdeta yerel üreticiyi, küçük esnafı bitirmeye yemin etmiş bir anlayışta bir iktidarla karşı karşıya olduğumuzu ifade edebiliriz.

Bakın, ünlü İtalyan Yönetmen Federico Fellini, Amarcord filmindeki bir repliğinde şöyle diyordu: "Dedem duvar örüyordu, babam da duvar örüyordu, ben de duvar örüyorum ama neden bir evimiz yok?" Bugün ise vatandaşlarımız şunu söylüyor: "Dedem hayvancılık ve tarımla uğraşıyordu, babam da hayvancılık ve tarımla uğraşıyordu, ben de uğraşıyorum hayvancılıkla ve tarımla. Peki, neden hâlâ kötü bir durumdayız? Sefalet içinde yaşıyoruz, neden? Her gün daha kötüye giden bir anlayışla karşı karşıyayız." Cevabı çok basit: AKP iktidarının politikalarının yarattığı sonuçlardır. İşte bu nedenle her gün daha kötüye gidiyoruz. Bir gün önceki güne göre daha kötü oluyor bu ülkede.

Köyleri, meraları HES'lere, GES'lere peşkeş çekerseniz, imara açarsanız hayvancılık üzerinde hem ekonomik hem de ekolojik olarak ciddi tahribatlar yaratırsınız ve yarattınız da; hayvancılığı ve tarımı yok edersiniz, ettiniz de. Üretici daha fazla hazır yem almak zorunda kalacak, maliyetleri artacak, kâr marjı düşecek; işte bu nedenle üretimden çekilmeler yaşanmaya devam edecektir ve dışa bağımlılık devam edecektir. Tabii, bu arada, dışa bağımlılık devam ederken yetenekli genel müdürler yurt dışında şirket kurup Türkiye'ye ithalat yapılacaktır ve servetine servet katacaktır.

Yine, özellikle doğu ve güneydoğuda yayla ve meralara yasaklarla uygulanan açık politikalar bu ülkenin Kürt coğrafyasına, Kürt illere, kürdistana bakış açısının en açık örneğidir. Yine, HES'leri kuruyorlar; bakıyorsunuz, Dersim'in coğrafyasını mahvediyorlar, Hakkâri'yi mahvediyorlar, Şırnak'ı mahvediyorlar; göç yollarını kesiyorlar, su kaynaklarını değiştiriyorlar, yayla kullanımını yok ediyorlar. Bu durum da hayvancılığın sürdürülebilirliğini azaltıyor ve yok ediyor. Günlük geçici politikalar nedeniyle tarım ve hayvancılık bu hâlde işte. Örneğin, tarih boyunca çok sayıda toplumu doyuran Mezopotamya ovasında neden işsizlik, açlık ve yoksulluk hâlen kol geziyor? Kâr amacı gütmeyen bir üretim hamlesiyle günümüz ölçeklerinde 25 milyondan fazla insanı doyurabilecek ve üzerine fazla bırakabilecek bu ovalar ve insanların tek ihtiyacı sermayenin çalışmayan eli değil; ihtiyacı, işsizliğin, açlığın ve yoksulluğun tek nedeni olan bu elin halkın yakasını bırakmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - İhtiyaç duyulan tek şey, gerçek emekçi eli ile toprağın buluşmasıdır, buna fırsat yaratacak toplumsal zihniyet ve devrimin gerçekleşmesidir, toplumsal ahlak ve politikanın tekrar temel dokular ve temel organlar olarak işlevine kavuşmasıdır.

Sözlerimi bitirirken Dargeçit dosyasından bahsetmemek elbette haksızlık olacaktır. O dosyanın soruşturmasında yer alan bir avukat olarak katledenler o günün tetikçileri değil sadece; bugünün cezasızlık düzeni, bugünün kör hafızası da aynı suça ortak oldu. Susmayacağız, susmayacağız; Dargeçit dosyasını bu ülkenin geleceği ve yarınları için haykırmaya devam edeceğiz. Dargeçit dosyasıyla yüzleşilmediği sürece bu ülkede ne hukuktan ne adaletten bahsedilebilir.

Teşekkürler Sayın Başkan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul.

Sayın Ertuğrul, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve ekran başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütünün 2024 yılı verilerine göre, Türkiye 1 milyon 496 bin ton sığır eti üretimiyle Avrupa'da 1'inci sırada, dünyada ise 10'uncu sırada ancak Türkiye, Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde kişi başına en az kırmızı et tüketen 3'üncü ülke. Neden? Çünkü Türkiye'de 1 kilogram dana eti yaklaşık 21,5 dolar, komşu ülkelerde ise aynı ürün 9 ila 15 dolar bandında; AKP iktidara geldiğinde et fiyatları 5 ile 6 dolardı, bugün ise kıymanın kilosu 17-18 dolar civarında. Sayın Cumhurbaşkanının "Ekonominin sorumlusu benim, ben." dediği tarihten itibaren et fiyatları tam 14 kat, yüzde 1.400 arttı.

Sayın milletvekilleri, neden et tüketemiyoruz? Türkiye'de hayvancılığın en büyük girdisi yem ve maliyetin de yaklaşık yüzde 70'i yemden oluşuyor ancak yem üretiminin yapısı giderek dışa bağımlı bir hâle getirilmiş durumda. 2003-2024 yılları arasında Türkiye'de toplam 377,9 milyon ton karma yem üretildi, bunun yaklaşık 170 milyon tonu ithal ham maddelerle üretildi yani yem üretiminde ortalama yüzde 45 ithalat bağımlılığı söz konusu. Yerli yem bitkilerini ve yağlı tohum üretimini desteklemek yerine ithalat kapıları sonuna kadar maalesef açıldı. Böylece yem sanayisi de hayvancılık da küresel piyasalara ve döviz kuruna bağımlı hâle getirildi. Yani sorun üreticide değil sorun yanlış tarım politikalarınızda.

Neden et tüketemiyoruz? Çünkü durumu kurtarmak için ülkeye ithal et sokup yerli besicileri ve hayvancılığı yok etme noktasına getirdiniz, et çetelerini zengin ettiniz, ondan yeterince et tüketemiyoruz. Bakın, vatandaş siz gelmeden önce emekli maaşıyla gidiyordu, haftalık en az 2 kilogram kıyma alabiliyordu, evine 2 çeşit peynir alabiliyordu, pazar arabasını doldurabiliyordu ve en kaliteli tohumdan üretilmiş domatesi ve salatalığı rahatlıkla alıp tüketebiliyordu.

Sayın milletvekilleri, tarım bakanları 2010 yılından bu yana "Canlı hayvan ve et ithalatını bitireceğiz." diye diye ithalatta patlama yaşandı, şimdi de "2028'de bitirilecek." diyor. Tüm tarım bakanları göreve gelince "Üç yıla kadar ette ithalatı bitireceğiz." dediler, tüm maliye bakanları "En zor dönem geride kaldı." dediler ve yirmi üç yıldır "Enflasyon sorununu çözeceğiz." diyorlar, yirmi üç yıldır "Ekonomik sorunları çözeceğiz." diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) - Sürekli "Enflasyonun belini kırdık, boynunu kırdık, kafasını kırdık." diye bakanların hepsi açıklama yapmış istisnasız. "Yerliyiz, milliyiz." diyenler tarım ve hayvancılığı bitirmek ve Türkiye'yi her alanda dışarıya bağımlı kılmak için resmen üstün bir çaba göstermişler, yıllardır aynı masallarla vatandaşları uyutmuşlar. Bakın, Et ve Süt Kurumunun başındaki adam kendi şirketi üzerinden devlete et ithalatının altına imza atmış. Aslında bütün bunlar vatandaşımızın neden et yoksunu bir beslenmeye mecbur bırakıldığını net bir şekilde ortaya koyuyor, tek başına bu skandal bile aslında tabloyu açıklıyor.

Önergeyi desteklediğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Ayhan Gider.

Sayın Gider, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AYHAN GİDER (Çanakkale) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; İYİ Partinin ülke hayvancılığıyla ilgili verdiği önerge metni dramatik ve tek taraflı bir metin. Kısa vadeli dalgalanmaları tarihin en büyük krizi diye sunuyor, uzun vadeli başarıları ve Hükümetin aldığı tedbirleri ise görmezden geliyor. Önergede yine aynı ezber tekrarlanıyor ancak iktidar milletvekili olarak ben TÜİK ve uluslararası kurum verileri ile uzun vadeli sektör tablosu üzerinden konuşmak zorundayım.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - TÜİK verilerine göre söyledik Sayın Vekilim, TÜİK verilerine...

AYHAN GİDER (Devamla) - Önergede de belirtilen TÜİK rakamları doğrudur ancak bağlamından koparılmıştır.

Sayın Vekilim, beklerseniz onu söylüyorum zaten. Önergede belirttiğiniz TÜİK rakamları doğrudur ancak bağlamından koparılmıştır; iki dakika sabır...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Niye bağlamından koparılmış?

AYHAN GİDER (Devamla) - Aynı rakamları temel alan (USDA) ABD Tarım Bakanlığının 2026 Türkiye raporu dahi yem ve enerji maliyetlerindeki küresel artışı, şap hastalığını geçici kesimlere neden olarak gösteriyor. Dünyanın en prestijli ve en çok referans gösterilen tarım tahmin raporu OECD-FAO Agricultural Outlook'un projeksiyonunda da ülkemizin hayvancılıkta Avrupa'daki lider konumu çok net şekilde tanımlanıyor. Nitekim, 2025'te büyükbaş hayvan varlığı yüzde 4,3 artarak 17 milyon 790 bin başa, küçükbaş hayvan varlığı yüzde 5,4 artarak 57 milyon 874 bin başa çıkmıştır. Yani dediğiniz gibi "Damızlık hayvanlar kesime gitti, sektör bitti." değil, aslında hayvan sayımız artmaya devam ediyor. Bu, uzun yıllardır verilen mücadeleler sonucunda Hükümetimizin 2024 yılından itibaren başlattığı üretim planlaması ve rekor düzeydeki hayvancılık desteklemelerinin ilk meyveleridir.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Vatandaş dinliyor sizi.

AYHAN GİDER (Devamla) - Peki, üretimdeki dalgalanmanın sebebi nedir? Küresel yem ve enerji fiyatlarındaki artış, 2025'teki şap hastalığı nedeniyle bazı bölgelerde yaşanan kesimler ve yine 2025 yılında küresel kuraklık nedeniyle yaşadığımız

iklimsel sorunlar. "Yanlış fiyat politikası" diyememenin ötesinde üreticiyi korumak için tarihin en yüksek desteklerini verdik. Buzağı desteği 1.400 liraya, malak desteği 2.800 liraya, kuzu-oğlak desteği 300 liraya, çoban desteği 81 bin liraya yükseltildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

AYHAN GİDER (Devamla) - 2025'te hayvancılık destek bütçesi bugüne kadarki rekor seviyede uygulandı. Muhakkak ki Et ve Süt Kurumu piyasaya aktif müdahale ediyor, mecburiyet anında yapılan ithalat da müdahalenin bir parçasıdır. Bu, üreticiye ihanet değil tüketiciyi ve üreticiyi aynı anda koruyan sorumlu bir piyasa düzenlemesidir. Biz yerli üretimi esas alıyoruz, ithalatı sadece mecburiyet anında dengeleyici araç olarak kullanıyoruz.

Sayın milletvekilleri, tarım tüm paydaşlarıyla toplumun en dinamik sektörüdür. Bu dinamizm içinde konjonktürel sorunlar hep vardır ve var olmaya da devam edecektir. Hükümet olarak sorunları biliyoruz, çözüm yollarını biliyoruz, bunları kararlılıkla uyguluyoruz.

Hayvancılık sektörümüzü daha güçlü yarınlara taşıyacağımızı söylüyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Vatandaş gördü sizi, dinliyor vatandaş.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Öneriyi kabul edenler... Öneriyi kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Kaya, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Akbelen için Danıştayın verdiği karara ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Teşekkür ederim.

Bugün Akbelen için bu ülkenin vicdanına umut olan bir haber geldi, acele kamulaştırma kararına karşı açılan davada Danıştay yürütmeyi durdurma kararı verdi. Bu karar, rant uğruna doğayı talan etmek isteyenlere karşı köylünün, kadınların, gençlerin direnişinin zaferidir ve o direnişin öncülerinden Esra Işık sadece toprağına sahip çıktığı için tam otuz yedi gündür tutuklu çünkü bu iktidar için suç doğayı savunmaktır, talan düzenine boyun eğmemektir. Doğa katillerine, rant çetelerine yol verenler, köylüsünü kelepçeleyip şirketlerin çıkarını koruyanlar elbet tarih önünde hesap verecek. Mücadelemiz bir ağacın gölgesine, bir damla suya, bir karış vatan toprağına sahip çıkma mücadelesidir. Sözümüz olsun, bu kara düzeninizin elinden Akbelen'i de kurtaracağız, Esra'yı da geri alacağız.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, çocukların gıdalarda maruz kaldığı toksik maddelerin zararlarının araştırılması amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 7 Mayıs 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

7/5/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 7/5/2026 Perşembe günü (bugün) toplanmadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli
Muş
Grup Başkan Vekili

Öneri:

7 Mayıs 2026 tarihinde Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından, çocukların gıdalarda maruz kaldığı toksik maddelerin zararlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan -17809 grup numaralı- Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 7/5/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına, Ağrı Milletvekili Sayın Nejla Demir.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEJLA DEMİR (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün toksik maddelerin çocuklar üzerindeki etkileri üzerine grubumuzun önerisi doğrultusunda söz almış bulunuyorum.

Arkadaşlar, "Toksik maddeler yani vücuda zarar veren, zehirli maddelere her gün kimler ne kadar maruz kalıyor?" sorusuyla başlamak istiyorum çünkü vücutta zehir birikimini bir piramide benzetecek olursak en alt basamak en çok zehre maruz kalan kesimi temsil ediyor olsa en alt basamakta yoksul halk, en üst basamakta yine en zenginler yer alırdı çünkü Türkiye'de zehre maruziyetin

de bir sınıfı var ne yazık ki. Maalesef Türkiye'deki denetimsizlik ve insan sağlığını hiçe sayan politikalar nedeniyle toksik ve kansorejen maddeler hayatın her alanına yayılmış durumda. A kalite yaşayanlar dışında herkes bu tehlikenin maalesef altında, bu tehditler altında. Gıdadan suya, oyuncaklardan mutfak malzemelerine, duvar boyalarına kadar birçok üründe bu zararlı maddeler bulunabiliyor ve her gün bunlara düzenli maruz kalmak sinsice gelişen hastalıkların sebebi olabiliyor. En acı olanı ise yetersiz beslenen çocukların toksik maddelerden çok daha fazla etkilenmesi olayıdır. Yeterli protein, vitamin ve mineral alamayan çocuklar iyi beslenmiş çocuklara göre bu zararlı maddelere karşı çok daha savunmasız kalıyor. Adaletsiz gelir dağılımı ve derinleşen yoksulluk en çok kadınları ve çocukları vuruyor diyoruz sürekli, işte bunun bilimsel bir kanıtı daha. Çünkü yetersiz beslenmiş bir bünyede örneğin ağır metal olan kurşun kalsiyum gibi davranarak zamanla kemiklere yerleşebiliyor ve ölümcül sonuçlara yol açabiliyor. Kalsiyum, demir ve çinko eksikliği olan çocuklarda ağır metal olan kurşun çok daha fazla emilir. Bu durum zamanla dokuları tahrip eder, böbrek fonksiyonlarını bozar, hemoglobinin sentezini engelleyerek anemiye neden olur ve karaciğer başta olmak üzere birçok organa zarar verir.

Hâl böyleyken buradan Millî Eğitim Bakanına önerilerde bulunacağım, mümkünse kulaklarını açsın ve beni iyi dinlesin; AKP milletvekillerinden de rica ediyorum, mümkünse bir dakikanızı ayırın ve dinleyin. Yıllardır "Okullarda bir öğün ücretsiz yemek dağıtılсын." diyoruz. Aileler yoksul, aileler çaresiz, çocukların beslenme çantalarından kuru ekmek çıkıyor. Bu çocukların beslenmesinden hepiniz sorumlusunuz. Acilen tüm devlet okullarında beslenme konusunda bir çalışma başlatılmalıdır. Bu çocuklar günlük kalsiyum almalı, süt dağıtılсын; çinko almalı, kuru yemiş dağıtılсын; protein almalı, et yemekleri sağlansın; vitamin almalı, meyve yemekleri sağlansın. Eğer bugünkü ekonomik krizin faturasını birileri ödeyecekse bu kesim okul çağındaki çocuklar kesinlikle değildir. Bu bir yardım değil, bu bir lütuf değil, bu bir masraf değil bu, çocukların en temel hakkıdır ve bu hakkı sağlamak da devletin asli görevidir.

Değerli milletvekilleri, devletin denetim sorumluluğunda olan ama bizim farkında olmadan maruz kaldığımız toksik etkili ürünlerden bahsettim. Bir de gözle görülür, elle tutulur, gün gibi ortada olan pestisitler ve fumigantlar var. Bu ülkede alış-satış çok rahat olan, meyve ve sebzelerde bolca kalıntı bırakan, bir türlü yeterli denetime tabi tutulmayan tarım ilaçlarından söz ediyorum elbette. Sinir sistemini etkilediği için Parkinson'a sebep olan, gebe kadınlarda düşüklere sebep olan, çoğu zaman ölümcül alerjik durumlar yaratan kimyasal maddelerdir bunlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen, buyurun.

NEJLA DEMİR (Devamla) - Kıymetli milletvekilleri, bu ülkede yoksullaştırılan çocuklar pestisitli gıdaya, ağır metallere ve yetersiz beslenmeye mahkûm bırakılıyor. Demek ki zehre maruziyetin bile sınıfsal bir boyutu var ne yazık ki. Bir bardak sütü çocuklara çok gören zihniyet yandaş şirketlerin milyarlık borçlarını bir gecede silebiliyorsa burada sorun kaynak değil kimin yaşamının değerli görüldüğü meselesidir.

Biz diyoruz ki: Çocukların kaderi yoksulluk ve zehirlenme olamaz. Bu ülkenin gerçek beka meselesi çocukların sağlığıdır. Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili İdris Şahin.

Sayın Şahin, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle bir hakkı teslim edelim: Gerçekten, araştırma önergesini hazırlayan arkadaşlarımız bütün detaylarıyla toksik maddelerin ne denli çevreye, insana zarar verdiğini açık bir şekilde ifade ettiler, özellikle de işin öznesi olarak çocuklarımızı koydular. Bu duyarlılık ve hassasiyet için emeği geçen tüm arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz ve YENİ YOL Grubu olarak da konu çocuksa, geleceğimiz ise elbette ki bu tür bir çalışmada araştırma önergesine destek vereceğimizi baştan ifade etmek istiyorum.

Evet, değerli milletvekilleri, bugün bu kürsüden yalnızca bir metalin atom ağırlığını değil devletin sorumluluk ağırlığını konuşuyoruz. Karşımızda sessiz, kokusuz ama çocuklarımızın zihnine, bedenine ve geleceğine işleyen bir tehlike var: Kurşun ve toksik kimyasal maruziyeti. Kurşun, yalnızca bir çevre kirliliği değildir; kurşun, sağlık hakkı meselesidir, eğitim hakkı meselesidir, yaşam hakkı meselesidir. Bir çocuğun kanında kurşun varsa orada yalnızca kimyasal bir madde yoktur, denetlenmemiş piyasa vardır, ihmal edilmiş okul vardır, kontrol edilmemiş oyuncak vardır, gözden kaçırılmış musluk suyu vardır. Çocuğun kanındaki kurşun devletin denetimindeki boşluktur.

Ben bir hukukçuyum, hukukta ihmalin de sorumluluğu vardır; bunu gayet iyi bilir, buna göre de sorumluluk ararken "İhmal nerede vardır?" diye kıyasıya inceleriz ve bakarız. İşte bu nedenle, konu çocuk sağlığıysa ihmal sadece bugünü değil geleceği de yaralar değerli milletvekilleri. Mutfaktaki kaplardan okul duvarlarındaki boyaya, oyuncaktan su tesisatına kadar çocukların temas ettiği alanlar yeterince denetlenmiyorsa orada sosyal devlet susmuş, seyirci devlet başlamış demektir. Bu mesele herkesi eşit de vuruyor değerli milletvekilleri. Yoksul çocuk eski konutta, sağlıksız altyapıda, denetimsiz, ucuz üründe daha fazla riskle karşı karşıya. Yeterli ve dengeli beslenemeyen çocuk, toksik maruziyete karşı da daha savunmasız hâle geliyor. Kurşun, yoksul çocuğun kaderi olamaz, olmamalıdır. Zehirlenmiş çevre, yoksulluğun ikinci cezası hâline getirilemez. Devletin görevi çocuk zehirlendikten sonra rapor tutmak değildir değerli milletvekilleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Devletin görevi o zehri fabrikadayken, gümrükteyken, raftayken, okul duvarına sürülmeden önce durdurmaktır. Bu nedenle ulusal kan kurşun izleme programı kurulmalı; okullar, yurtlar, konutlar, oyuncaklar, boyalar, mutfak ekipmanları ve gıdayla temas eden ürünler düzenli bir şekilde denetlenmelidir. Risk haritaları çıkarılmalı, sonuçlar kamuoyuyla şeffaf bir şekilde paylaşılmalıdır.

Okul yemeği de bir lütuf değildir değerli milletvekilleri, halk sağlığı politikası olmalıdır çünkü aç çocuk zehre karşı daha savunmasız çocuktur. Unutmayalım, çocuklarını korumayan devlet geleceğini de koruyamaz. Zehri görmezden gelen siyaset yarını

bugünden kirlidir. Bu Meclis çocuklarımızın damarlarındaki metale değil gözlerindeki ışığa sahip çıkmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'da söz sırası.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çocuklarımızın sağlığı, ülkemizin teminatı, milletimizin geleceğidir. Konuştuğumuz mesele de doğrudan çocuk ve halk sağlığı meselesidir. Aynı zamanda eğitim, denetim ve sosyal devlet meselesidir.

Dünya Sağlık Örgütü kurşun maruziyeti için güvenli bir seviye olmadığını belirtmektedir. Düşük düzeyde kurşun bile çocuklarda kalıcı hasara yol açabilmektedir. Dikkat eksikliği, öğrenme güçlüğü ve davranış sorunları bunların başında gelir. UNICEF'in verilerine göre dünyada yaklaşık 800 milyon çocuk yüksek kurşun maruziyeti riski altındadır. Bu, her 3 çocukta 1'i demektir. Yani mesele yerel değil, küresel bir halk sağlığı krizidir.

Tabii ki Türkiye açısından da bu konu ciddiyetle ele alınmalıdır. Eski yapı stokları, denetimsiz ürünler, oyuncaklar, boyalar, su tesisatları ve gıda temas malzemeleri risk oluşturmaktadır. Okullar, yurtlar ve çocukların yaşadığı alanlar düzenli bir biçimde taranmalı ve kontrol altına alınmalıdır. Bu nedenle, ulusal ölçekte bir izleme sistemi kurulmalıdır. Çocuklarda kan kurşun düzeyi düzenli takip edilmelidir. Risk haritaları çıkarılmalı, veriler kamuoyuyla açık bir şekilde paylaşılmalıdır. Çocuklarımızın sağlığı piyasanın insafına bırakılmamalıdır. Denetimsizlik en çok yoksul çocukları vurur. Sağlıksız konutta yaşayan çocuklar risk altındadır. Yetersiz beslenen çocuklar risk altındadır. Temiz suya erişemeyen çocuklar daha büyük risk altındadır. Bu yönüyle mesele aynı zamanda adalet meselesidir. Sosyal devletin çocuklara ne kadar sahip çıktığı meseledir.

Ancak, değerli milletvekilleri, çocukların ağır metallerle maruz kalmasına hassasiyet göstererek önerge veren DEM PARTİ'ye de birkaç sözümüz ve birkaç sorumuz olacak: Çocuklar PKK terör örgütü tarafından ağır kurşunların altında kalırken neredeydiniz? Çocukların kanındaki kurşunu konuşuyorsunuz; peki, çocukların bedenine PKK terör örgütü tarafından saplanan o ağır metaller ve o kurşunlar karşısında neden sustunuz? Çocuklar dağa kaçırılırken PKK'ya açık bir cümle kurdunuz mu yoksa çocuk hakları sizin için seçmeli, sözde bir hassasiyet midir? Çocuk, işinize geldiğinde savunulacak bir başlık değildir; işinize gelmediğinde susulacak bir konu hiç değildir. Samimiyet sadece ağır metale karşı çıkmakla olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

YAVUZ AYDIN (Devamla) - Samimiyet, hain terör örgütünün kurşununa da karşı çıkmakla olur, teröre de karşı çıkmakla olur, çocukları dağa çıkaranlara da karşı çıkmaktır.

Bu öneriyi çocuk sağlığı bakımından önemli görüyoruz ancak DEM PARTİ'nin çocuklar konusundaki samimiyetinin terör karşısındaki tavırla da ölçüleceğini ifade ediyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Temelli.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Aydın'ın kurduğu bağlantıyı görünce bir Karadeniz fıkrası aklıma geliyor yani başka bir şey gelmiyor.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Gerçekleri konuşuyorum, fıkraları konuşmuyorum.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ancak Karadeniz fıkralarında olabilecek bir komikliği dinledik ama normal. Bir Trabzon vekil Trabzon'un bu kadar sorunları varken, Trabzon'da bunca yoksulluk varken, Trabzon'un doğası bu kadar katledilirken, Trabzon'a dair herhangi bir enerjisini ortaya koyamayınca ortaya çıkan enerji işte bu hamasettir, işte bu sataşmadır, işte bu dildir.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın...

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Ama artık şeyi... Konuşsun sonra.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ama Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Ama bakın, siz sisteme girmediniz, ben milletvekilini çağırdım.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Vekilimiz...

BAŞKAN - Hiç sisteme girilmedi ama.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Başkanım, ben buraya girerken çağırdınız.

BAŞKAN - Bakın, hâlâ girmediniz ama.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Girmeye çalışıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Konuştuktan sonra olsa olmaz mı?

Buyurun.

47.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkanım, Sayın Temelli'nin yaptığı açıklamaları asıl hamaset olarak ben görüyorum.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Trabzon'a bak, ne hamaseti!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Şimdi... Ya, niye gülüyorsunuz?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sen bir Trabzon'a git, Trabzon'a; git doğaya bak, oradaki ekolojiye bak, ne hamaseti!

BAŞKAN - Sayın Temelli...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Gerçeklerle yüzleşince... Zorunuza mı gidiyor gerçeklerle yüzleşmek?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sen bir Trabzon'a git.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Gerçeklerle yüzleşmek...

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sen bir Ankara'dan çık, bir Trabzon'a git önce.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ben Türkiye Cumhuriyeti devletinin Milletvekiliyim.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Trabzon'un dertleriyle ilgilen biraz.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Türkiye Büyük Millet Meclisinin Milletvekiliyim.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sen bu Ankara'nın koridorlarından bir çık, çık!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Siz Güneydoğu'nun sorunlarını bu Mecliste, bu koltuklarda Güneydoğu'nun sorunları yerine Apo'nun özgürlüğüyle uğraşıyorsunuz. Güneydoğu'yu gittik, gezdik, gördük; orada yaşanan sorunları gördük, yolları gördük, bölgeyi gördük. Güneydoğu'nun sorunlarını değil burada "Kürt sorunu" adı altında ve terör örgütü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - ...Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü konusu hakkında başka herhangi bir savunmanız ve cümleiniz yok.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, çocukların gıdalarda maruz kaldığı toksik maddelerin zararlarının araştırılması amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 7 Mayıs 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Mühîp Kanko.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ben size bir şey demeyeceğim, sen hâlâ Trabzon'u konuşmadın.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Efendim?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sen yine Trabzon'u konuşmadın.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Nasıl, anlayamadım? Siz kendi bölgenizin sorunlarını değil...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Tabii, tabii(!)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - ...terör örgütünün sorunlarını burada paylaşıyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, kürsüye milletvekili çağırdım, lütfen.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben olayı gene sağlığa ve ekonomiye çekmek istiyorum. Şimdi, çocuklarımızın beyin gelişimi çok önemli, 0-14 yaş arasında özellikle çok önemli olduğu için bu dönemde beslenmeleri, bu dönemde çevresel etkilerden etkilenmeleri çok öne çıkıyor. Bunlardan önemli biri de özellikle Türkiye gibi ülkelerde maalesef toksikasyonlar, zehirlenmeler. Bunlar, tabii, her zaman karşımıza çıkıyor ama Türkiye gibi ülkelerde, özellikle 21 milyon çocuğun bulunduğu ülkelerde ve bu çocukların çoğunlukla yoksulluk sınırına yakın bir seviyede yaşamaları, bunların sanayi şehirlerinin etraflarında yaşamalarına, temiz suyla temas edememelerine, yeterli beslenme sağlamamalarına bağlı olarak maalesef beyin gelişimleri etkileniyor ve dolayısıyla bu çocuklarımızın hem bilişsel hem de fiziksel gelişmeleri yeterli olmuyor. Tabii, burada esas problem sosyal adaletsizlik ve eşitsizlik; ekonomik dengesizlik ön plana çıkıyor.

Baktığımızda, buranın özelinde kurşun zehirlenmesini konuşuyoruz. Kurşun zehirlenmesi daha çok demir, çinko, kalsiyum alımının yetersiz olduğu ve dolayısıyla eğer sağlıklı bir beslenmeyi almayan çocuklar varsa ve özellikle öğünü atlatılan çocuklar varsa bu çinko, kurşun emiliminin 5-10 kat artması nedeniyle özellikle yoksul bölgelerde yaşayan çocuklarda kurşun zehirlenmesiyle daha fazla karşı karşıya kalıyoruz. Kötü olan da şu: Ortaya çıkan bu etkilerin yüzde 90-95'inin geri dönüşümsüz olması yani bu çocuklar eğer bir kurşun zehirlenmesiyle karşı karşıya kaldılarsa burada ortaya çıkan etkiler maalesef geri döndürülemiyor. Türkiye'de aşağı yukarı 6,5 milyon çocuğun kurşun zehirlenmesiyle karşı karşıya kaldığı söyleniyor çünkü Dünya Sağlık Örgütü kurşun zehirlenmesi için bir sınır bildirmemiş ama 5 mikrogramın üzerinde bir değer saptandıysa bu çocukların mutlaka kurşun zehirlenmesiyle temasının azaltılması, kurşunla temasının azaltılması gerektiği belirtiliyor. Eğer bu değeri 3,5 değerine çekerseniz Türkiye'de oldukça yüksek sayıda çocuğumuzun bundan etkilendiğini söylemek mümkün.

Bu konu gelmişken tabii, Kocaeli gibi, Türkiye'nin vergisine çok büyük katkıda bulunan, ihracatına çok büyük katkıda bulunan bir bölgede Dilovası'ndan bahsetmemek mümkün değil. Dilovası'nda, 2000'li yıllarda, özellikle yeni doğmuş çocukların kakalarında, ilk dışkılarında, mekonyumlarında neredeyse ne vardı biliyor musunuz? Ağır metaller vardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

MÜHİP KANKO (Devamla) - Bunu bir öğretim üyesi, Kocaeli Üniversitesinde beraber mesai arkadaşı olduğum Onur Hamzaoğlu arkadaşımızın söylemesiyle birlikte, başta yerel yöneticiler olmak üzere "Şarlatanlık yapıyorsunuz." demişlerdi ama yıllar sonra ortaya çıktı ki Onur Hoca haklı çıktı ve dolayısıyla neredeyse özür dileycek duruma geldiler. Bugün ise Kocaeli Kartepe'de bir haddehane pompalanmaya çalışılıyor. Kocaeli Kartepe'de 240 bin metrekare alanda yılda 3,5 milyon metreküp çelik üretecek, ağır

metal üretecek bir tesisten bahsediyorum. Bugün biz burada kurşunu konuşuyoruz. İşte bugün, Kartepe'de, doğaya, çevreye, hayvancılığa, tarıma ve çocuklarımıza zarar verecek bir tesis için günlerdir ve günlerdir Kocaeli halkı eylem yapıyor ama kimse bunu dinlemiyor, maalesef kulaklar tıkalı. Burada bütün olumsuzluklara rağmen Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bu tesis yapılmaya çalışılıyor. Bundan bir an önce geri adım atılması için, Kartepe'nin "kansere tepe" olmaması için bütün kamuoyunu duyarlılığa davet ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk konuşacak.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; söz konusu araştırma önergesinde çocuklarda kurşun ve benzeri ağır metal maruziyetinin halk sağlığı açısından taşıdığı önem vurgulanmakta olup konu bakanlıklarımızın çocuk sağlığının korunması, çevresel risklerin azaltılması ve koruyucu sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi perspektifiyle değerlendirilmektedir. İktidarımız döneminde içme suyu kalite kontrol sistemi güçlendirilmiş, ağır metal analizleri yaygınlaştırılmıştır. Çevre izleme ve hava kalite ölçüm altyapıları geliştirilmiş; gıda, oyuncak ve çocuk ürünlerine yönelik denetimler artırılmıştır. Türk Gıda Kodeksi kapsamında kurşun ve benzeri ağır metallerle ilişkin limitler belirlenmiş, denetim mekanizmaları etkin şekilde işletilmiştir. Atık su arıtma tesislerinden temiz içme suyu altyapılarına kadar cumhuriyet tarihinin en büyük çevre yatırımları hayata geçirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, başta kurşunlu benzin satışının yıllardır yasak olması, atık yönetimi, akü ve pillerin üretimi ve geri dönüşümüyle ilgili mevzuat, kurşunlu endüstriyel ürünlerle ilgili sınırlamalar, sanayide iş sağlığı düzenlemeleri, kurşun içeren boyaların kullanılmaması, su tesisatında kurşunlu boruların kullanılmaması, içme suyundaki kalite standartları, Türkiye'de kurşun kontaminasyonunu azaltmaya yönelik Hükümetimizin önlemleridir.

Sağlık Bakanlığımızca çocuk sağlığının korunmasına yönelik izlem, tarama, aşılama ve sağlık okuryazarlığı çalışmaları yürütülmekte olup çevresel toksik maruziyetlerin önlenmesi konusunda da ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde, bilimsel veriye dayalı, risk odaklı ve sürdürülebilir yaklaşımlar önemsenmektedir. Sağlık Bakanlığımızca çevre sağlığı hizmetleri çerçevesinde içme ve kullanma suları, kaynak suları, doğal mineralli sular, havuz suları, yüzme alanları ve kaplıca sularına ilişkin çalışmalar yürütülmekte; ulusal standartların belirlenmesi, izleme, denetim, piyasa gözetimi ve gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik faaliyetler aralıksız sürdürülmektedir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız, çevrenin korunması, kirliliğin kaynağında önlenmesi, çevresel etkilerin değerlendirilmesi, kirlenici faaliyetlerin izlenmesi ve denetlenmesi hususunda görev ve yetkiye sahiptir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (Devamla) - Bu kapsamda, Bakanlığımıza bağlı Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından çevresel etki değerlendirmesi süreçleri yürütülmekte, çevre ve izin lisans işlemleri gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, emisyon, deşarj, atık, arıtma ve bertaraf sistemleriyle çevre kirliliğine neden olabilecek faaliyetler mevzuat çerçevesinde izlenmekte ve denetlenmektedir.

Tüm Bakanlıklarımız, çocuklarımızın sağlığını etkileyebilecek çevresel risklerin azaltılması amacıyla görev ve yetki alanları dâhilinde kirlenici faaliyetleri izlemeye, denetlemeye ve gerekli tedbirleri uygulamaya devam etmektedir. Çevrenin etkin şekilde korunması; hava, su ve toprak kalitesinin gözetilmesi, kirlenici kaynağın önlenmesi, çevresel izleme altyapısının güçlendirilmesi çalışmaları kararlılıkla sürdürülmekte, sürdürülmeye de devam edilecektir.

Bu düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve arkadaşları tarafından, sosyal medyada yaşanan kamu güvenliği ve kişi haklarına yönelik ihlallerin tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 7 Mayıs 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

7/5/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 7/5/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir
Ankara
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve arkadaşları tarafından, sosyal medyada yaşanan kamu güvenliği ve kişi haklarına yönelik ihlallerin tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 7/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

verilmiş olan 1880 sıra no.lu Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 7/5/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan. Sayın Akdoğan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; tabii, sosyal medya günümüzde yaşamımızın bir parçası, bir uzvumuz gibi hepimiz günlük hayatta kullanıyoruz. Hele ki televizyonların, gazetelerin, radyoların bu kadar baskı altına alındığı bir dönemde sosyal medya gerçekten hepimizin bir nefes borusu gibi, oksijen kaynağı gibi oluyor. Ancak sosyal medyada iki yönlü bir yanlışlık olduğu kanaatindeyim. Adalet Bakanımızın söylemine göre bir düzenleme yapılacakmış, "Adalet Bakanlığı" "sizin iktidarınız" "düzenleme" lafları yan yana gelince tabii, toplumda bir endişe olması normal. Acaba bu istibdat rejiminin bir parçası olarak sosyal medyada da bir kısıtlama mı gelecek diye düşünülüyor. Sosyal medyada bu düzenleme gelmeden önce Parlamantonun bir komisyon kurup bu konu üzerinde çalışması gerektiğini düşünüyorum. Niçin? İşin iki boyutu var... Adalet Komisyonuna gelmeden önce bir komisyonla bu konu özel olarak çalışılmalı. Neden? İşin iki boyutu var. Birincisi; ifade özgürlüğü gibi, gazetecilerin haberi verme hakkı gibi, gençlerin fikir dünyasının oksijen alması gibi, yanlış hesabın Bağdat'tan dönmesi gibi noktaların genişletilmesi lazım, buralarda alabildiğine özgürlük lazım. Bakın, İsmail Arı, Tolga Şardan, Alican Uludağ gibi gazeteciler son dönemde bu işin simge isimleri oldular. Yine, diğer usta gazeteciler, Fatih Altaylı gibi gazeteciler cezaevine girdiler çıktılar; burada alabildiğine bir özgürlük ama bir taraftan da sosyal medyanın başka bir düzenlemeye ihtiyacı var. Şöyle bir şey olabilir mi Allah'ınızı severseniz: Trol hesaplarınızın varlığı malum. Trol hesaplarınızın varlığı malumken açık hesapların para karşılığı nasıl kullanıldığı da malum çünkü şöyle bir şey görüyoruz: Bize karşı kullanılan hesaplar bakanlarınızın, AK PARTİ'li kadroların övgülerini de yapıyorlar. Bizim kanser olan ve bugün vefat eden bir belediye başkanımız, merhum Belediye Başkanımız Gülşah trollerinizin saldırıları altında vefat etti ve kanseri çok hızlı ilerledi çünkü ona olmayacak iftiralar atıldı. Daha geçtiğimiz günlerde ifadeye çağrılan, Adli Tıbbı giden, kan veren, saç örneği veren ve uyuşturucuyla yan yana getirilmek istenen bir belediye başkanımızın tertemiz olduğu ortaya çıktı ama bu genç belediye başkanı o trollerin saldırısı altında kaldı. Genel Başkanımızın kızının evinin adresi bu trollerinizce sosyal medyada yayımlandı. "Sabah beşte operasyon yapacağız." diye bu trolleriniz "tweet"ler attilar.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Biz de onlara bir düzenleme getirelim diyoruz.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Tam ona bağlayacağım Vekilim.

"Tweet"ler attilar, "Sabah beşte operasyon yapılacak." diye görseller ortaya koydular. Meğer Ankara Emniyeti uyuşturucu operasyonu yapacaktı. Emniyetin uyuşturucu operasyonunu bile sizin sosyal medya hesaplarınız mahvetti. Sonuçta, bunlara bir düzenleme gelmiyor. Vekilim, mesele ne biliyor musunuz? Bunların düzeltilmesini herkes istiyor ama ben bugün bu konuşmayı yapacağım dediğimde herkes bana ne dedi biliyor musunuz? Aman bu konuşmayı yapma çünkü buradan bir yol bulurlar ve baskıyı daha da artırırlar yani özgürlük alanının genişletilmesini isterken var olanın da yok edileceğini düşünüyorlar.

Şimdi, biz ifrat ile tefrit arasında kalamayız. Özgürlüğü sonuna kadar açmalıyız, ahlaksızlığın da sonuna kadar önüne geçmeliyiz. (CHP sıralarından alkışlar) Biz eğer Türkiye Büyük Millet Meclisi isek ahlaksızlığın sonuna kadar önüne geçebiliriz, ana muhalefet partisinin Genel Başkanının evladının adresinin ifşa edilmesinin sonuna kadar önüne geçebiliriz, biz Emniyetin operasyonunun mahvedilmesinin önüne geçebiliriz; hepimizin ahlakına, edebine, ailesine, çoluğuna çocuğuna saldırılmasının önüne geçebiliriz ama bunu yaparken de o gazetecilerin, o akademisyenlerin tutuklanmasına engel olabiliriz.

Biz bir noktada sıkışmış kalmış değiliz, bu alanı olabildiğince açmalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Hemen tamamliyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Şöyle bir şeyi kabul edebiliyor musunuz, herhangi birinizle ilgili... Adem Vekilimi örnekleyelim. Adem Vekilim, şöyle bir "tweet" atılsa hoşunuza gider mi, "@ -sizin adresiniz- Kars'taki hastanenin yapımındaki müteahhidi tanıyor musunuz?" deseler ne dersiniz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yapıyorsunuz bunu zaten.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Hayır, biz bunu yapmıyoruz; bakın, biz bunu yapmıyoruz.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Daha kötüler var.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Ben size biraz sonra bu sosyal medya hesaplarını göstereceğim. Hepsi sizin yüksek savunucunuz ama hepsi sabahtan akşama kadar bize iftira atıyor.

Özgürlükleri alabildiğince genişletmeliyiz, özgürlükleri alabildiğince büyütmeliyiz ama ahlaksızlıkların önüne geçmeliyiz. Sizin de var, bizim de var; bu tartışmaların tümünü bitirmek lazım.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - O zaman tek yönlü konuşmamak lazım.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Hiç tek yönlü konuşmuyorum. Bunun tümünün kökünü kurutmak lazım, sosyal medyayı bir özgürlük alanı olarak ortaya koymak lazım.

Sağ olun, çok teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Vekilim, Gülşah Durbay Hanımefendi, rahmetli hakkında iddialarda bulunan, Uşak'ta CHP milletvekili aday adayydı bak, aday adayydı.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Yanlış, o da yanlış.

BAŞKAN - Sayın Güneş, bakın, kürsüye milletvekili çağırdım, lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Efendim, ben konuya açıklık getiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin araştırma önergesiyle ilgili grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Önce medya vardı, sonra sosyal medyayla tanıştık ama şimdi de yapay zekâ destekli sosyal medyayla tanışmış durumdayız. İletişim her gün boyut değiştiriyor, binbir türlü yazılımla iletişim kanalları çeşitleniyor fakat mahremiyet hakları maalesef tehdit altında.

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Adem Bey, neden rahatsız oluyorsun? Daha bir şey demedim ya! Neye cevap veriyorsun?

İtibar suikastları, yalan haberler, manipülatif bilgiler, yanlış yorumlar nedeniyle itibarlar artık yerle bir olmuş durumda. "Deepfake" manipülatif içerikler, İtalya Başbakanı bile bundan rahatsızlığını dile getirdi. Maalesef bugün sosyal medya siyaset için demokratik bir müzakere alanı olmaktan çıkıp iftira ve linç kampanyalarının merkezine dönüşmüştür. Muhalif bir ses yükseldiğinde dakikalar içerisinde erişim yasağı getiriliyor, o kişinin kapısına polis dayanıyor ama aynı şekilde iktidarın bir yetkilisi bir hata yaptığında, bir yanlış yaptığında; muhalefetle ilgili olumsuz bir cümle, hakaret içeren bir cümle söylediğinde maalesef aynı hassasiyet gösterilmiyor.

Bu araştırma önergesi neden önemli arkadaşlar? Bakın, isterseniz Parlatmentonun bu tarafında olun, isterseniz bu tarafında olun, son tahlilde, er veya geç bu yanlışların muhatabı siz de olacaksınız, bunu unutmayın. O yüzden, bugün ortaya konulan bu gayretin, bu araştırma önergesinin bir kere mantığını doğru ifade etmek lazım. Sayın Vekil burada doğru bir şekilde kendini ifade etmeye çalıştı. Kaldı ki evet, bir muhalefet partisinin milletvekili ama son tahlilde, yapılan son operasyonlara baktığınızda, bu operasyonlar neticesinde özellikle muhalefet kanadından öne çıkan isimlerin, gazetecilerin gözaltına alındığını, onların seslerinin kısılmaya çalışıldığını görüyoruz. Arkadaşlar, Dezenformasyonla Mücadele Merkezi diye bir merkez var, bu Mücadele Merkezi Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığına ait yani AK PARTİ'nin bir tanıtım ofisi gibi çalışamaz. Dolayısıyla yaptığı değerlendirmelerde öyle mantıkla bir şey ortaya koymalı ki memleketin bütünü, memleketin tamamını ilgilendiren meselelerle ilgili bir dezenformasyonla mücadele alanı ortaya koymalıdır. Ayrıca, Meclis araştırması açılması burada bu kirliliğin yani şu anda sizi de bizi de hepimizi tehdit eden kirliliğin merkezine inmek, bununla ilgili sağlıklı bir zemin ortaya koymak, internet kullanımını gerçek manada hepimiz için güvenli hâle getirmek mantığı olduğunu düşünüyoruz ve bu noktada bunu desteklediğimizi ifade etmek istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Yasakçı ve sansürcü bir anlayış kesinlikle olmamalı; kişilik haklarını merkeze alan, yanıltıcı içerikleri önleyici politikalar mutlaka esas olmalı; sosyal medya mecraları nefret suçları, kişilik hakları saldırıları karşısında etkin bir denetim mekanizmasının işlediği alanlar olmalı ve aynı zamanda dijital platform sağlayıcılarının şeffaf, hesap verebilir ve temel insan haklarına saygılı bir yapıya kavuşturulması anayasal bir zorunluluk olmalı ve gençlerimize örnek olacak bir alanı hep beraber oluşturmaliyiz.

Biz bu araştırma önergesini değerli buluyoruz. Hepimizin tehdit altında olduğunu, sadece siyasilerin değil bütün toplumun tehdit altında olduğunu düşünüyoruz.

Bu vesileyle bir kere daha Genel Kurulu selamlıyor, sizleri saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun.

Sayın Olgun, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada yalnızca sosyal medya platformlarını değil hukuk devletini, ifade özgürlüğünü ve dijital alanın nasıl sistematik bir baskı mekanizmasına dönüştürüldüğünü konuşuyoruz.

Türkiye'de sosyal medya, artık vatandaşın düşüncesini özgürce ifade ettiği bir mecra olmaktan çıkmıştır. Bugün sosyal medya muhalefeti hedef göstermenin, gazetecileri susturmanın, toplum üzerinde algı operasyonu yürütmenin ve organize dezenformasyon yaymanın en etkili araçlarından biri hâline gelmiştir. Sahte görüntülerle, montaj videolarla, anonim hesaplarla siyasi parti genel başkanları, milletvekilleri, belediye başkanları ve gazeteciler sistematik biçimde hedef alınmaktadır. İnsanların itibarı, kişilik hakları ve masumiyet karinesi açıkça çiğnenmektedir. Üstelik bütün bunlar milyonlarca insanın gözü önünde gerçekleştirilmektedir ama asıl sorun şudur: Gerçekleri yazan gazeteciler hakkında soruşturma açılırken, özgürlükleri ellerinden alınırken iftira üreten hesaplara neden dokunulmamaktadır? Vatandaşlar ve gazeteciler gerçek bilgi paylaştıkları için dezenformasyon yapmakla itham edilirken iftira fabrikası gibi çalışan hesaplar hiçbir engelle karşılaşmadan faaliyetini sürdürmektedir. Bu çifte standart tesadüf değil, bilinçli bir tercihtir.

Ama asıl sormak istediğim şu: Siyasi davalarda, yargılama süreçlerinde gizli kalması gereken bilgiler, belgeler, yazışmalar nasıl oluyor da yandaş yayın organlarında manşete düşebiliyor? Neden soruşturma dosyalarındaki gizli bilgiler daha duruşmalar bile başlamadan yandaş ekranlarda servis ediliyor? Neden vatandaş gerçek bilgi paylaştığında dezenformasyon suçlamasıyla karşı karşıya bırakılırken organize karalama kampanyaları cezasız bırakılmaktadır? Çünkü mesele hukuk değildir, mesele siyasi kontrol mekanizmasıdır. Bugün "dezenformasyonla mücadele" adı altında oluşturulan bazı yapıların gerçeği korumaktan çok iktidarın siyasi söylemini tahkim eden bir mekanizmaya dönüştüğü yönünde toplumda ciddi bir kanaat oluşmuştur. Bakınız, Anayasa'nın 26'ncı maddesi düşüncüyü açıklama ve yayma özgürlüğünü güvence altına almaktadır. Ancak bugün Türkiye'de dijital alan özgürlüğün değil, baskının, korkunun ve fişlemenin alanına dönüştürülmektedir. Bir hukuk devletinde olması gereken, suça müdahale ederken temel hak ve özgürlükleri korumaktır. Ancak bugün geline nokta iktidarı eleştiren herkes potansiyel suçlu gibi görülmekte, dijital alan da siyasi baskının yeni zemini hâline getirilmektedir. Biz sosyal medyada suç işleyenlerin cezalandırılmasına karşı değiliz ama hukuk, muhalefeti susturmanın değil, vatandaşın hakkını korumanın aracı olmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Nefret söylemiyle, organize iftirayla ve kişilik haklarına saldırılarla etkin mücadele edilmelidir. Ancak bunu yaparken hukuk devleti ilkeleri, ifade özgürlüğü ve demokratik standartlar mutlaka korunmalıdır. Bu nedenle, Meclisin bu sorunu bütün yönleriyle araştırması artık bir tercih değil demokratik bir zorunluluktur diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan.

Sayın Olan, buyurun.

DEM PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, Bitlis İl Genel Meclisinin geçen dönem Başkanı ve Grup Sözcüsü Çetin Gülmez arkadaşımızın Yargıtay tarafından cezası onaylanmış ve önümüzdeki hafta cezaevine girecek. Seçilmişlerin halka hizmet etmesi gerekirken yargı sopasıyla sürekli tasfiye edilmesi ve halkın iradesinin gasbedilmesini asla kabul etmiyoruz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de iktidar "dezenformasyonla mücadele" adı altında gerçeğin kendisini soruşturur hâle gelmiştir. Kamuoyunda dezenformasyon yasası olarak bilinen Ceza Kanunu'nun 217/A maddesi çıkarılırken "Yalan haberlerle mücadele edeceğiz." denilmişti. Ancak, bugün bu madde mafya-siyaset ilişkilerini, yolsuzluğu, kayırmacılığı, hukuksuzluğu yazan gazetecilere karşı uygulanmaktadır. Açıkça iktidar denetlenmek istememektedir. Örneğin, gazeteci İsmail Arı, tarikat-cemaat ilişkilerini, kamu içindeki örgütlenmeleri, siyaset-sermaye bağlantılarını yazdığı için hedef gösterilmiş ve tutuklanmıştır. Mezopotamya Haber Ajansı'ndan gazeteciler Ahmet Kanbal, Yüstra Batıhan depremde yaptıkları haberlerden dolayı 217/A maddesinde yargılanmışlar, Batıhan'a on ay hapis cezası verilmiştir. Gazeteciler Oktay Candemir, Ruşen Takva, Mehmet Güleş ve Medine Mamedoğlu hakkında 217/A maddesi kapsamında soruşturma açılmıştır ve devam etmektedir. Bu ülkede artık suç ile gerçek arasındaki çizgi bilinçli olarak yok edilmektedir. İktidar diyor ki: "Benim hoşuma gitmeyen bilgi halkı yanıltıcı bilgidir." Bugün Türkiye'de dezenformasyonla mücadele etmesi gereken kurumlar bizzat siyasal dezenformasyonun aparatına dönüşmüş durumdadır. Bunun en çarpıcı örneği, eski İçişleri Bakanı Süleyman Soylu döneminde, 2013 sonu ile 2016 ortalarına kadar Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı için çalıştığını belirten Emre Olur'un "Duvar" adlı kitaptaki iddialarıdır. Olur şunları söylemektedir: "Ben polisin bana verdiği görevi yapardım. Televizyon programında hedef alır, sosyal medyada o hedefi büyüttüm. Oradaki sivil memur topluluğunun hepsi Soylu'nun trolleriydi. Görevli tüm polis birimlerinin ekranlarını kullanıyordu, yetkilendirildiler. Kimi isterlerse onların Emniyet kayıtlarına ve bilgilerine erişebilirlerdi. Sosyal medyada yapılabilecek her şey bizim elimizdeydi, algı yönetimi ise algı yönetimi." ve şöyle devam ediyor: "Mesela Süleyman Soylu istifa ettiği gece sosyal medyada..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

HÜSEYİN OLAN (Devamla) - ...Soylu lehine yürütülen tüm kampanyalar bizim eserimizdir. Önceden haberimiz vardı olacaklardan ve biz yaptık her şeyi. Hedef göstermekse onu da yapıyorduk. İktidar karşıtı kişileri tespit ediyorduk ya da birini hedef gösterme işi olacaksa belirlediğim sistem üzerinden binlerce "tweet" atılıyor ve gündem oluyordu." Bu çarpıcı iddialar karşısında ülkede büyük bir skandal beklenirken devletin güvenlik aygıtı toplumu korumak yerine belirli siyasal pozisyonları tahkim eden bir araç hâline gelmiş, kamu yararı kavramı yerini âdeta iktidar yararına bırakmıştır. Dezenformasyonla Mücadele Merkezi, kimi zaman gazetecileri hedef gösteren, kimi zaman kamuoyunu manipüle eden açıklamalar yapmaktadır. Gerçekleri araştıran gazeteciler dezenformatör, iktidar propagandasıysa resmî gerçek ilan edilerek, algı merkezi oluşturularak sosyal medyayı iktidarın bir algı aracı hâline dönüştürüyorlar; bu suçtur ve bunu kabul etmiyoruz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kastamonu Milletvekili Halil Uluay.

Sayın Uluay, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Başkanım, Başkanlık Divanını ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. İşin açıkçası, öneriyi okumaya başladığımda "Allah Allah, bu önergeyi CHP mi vermiş?" diye şaşırmadım değil ama maalesef önergenin devamında işin şekli değişti. Önergenin başlığında, sosyal medya üzerinden kişilerin toplum nezdinde itibarını ve manevi şahsiyetini zedeleyen gerçek dışı paylaşımlardan yakınılmaktadır. Burada yakınılan paylaşımlar partimize, Cumhurbaşkanımıza ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a yoğun olarak yapılmaktadır. Hatta sosyal medyadan partimizi itibarsızlaştırmak için yapılan bir kısım asılsız yayınların ciddiye alınıp delil gösterilerek siyasetçiler tarafından söylem malzemesi bile yapıldığına şahit olmaktadır. Devletimiz, yasaların elverdiği ölçüde bu paylaşımların üzerine gitmektedir. Ancak özellikle partimize ve Genel Başkanımıza yapılan itibarsızlaştırma amaçlı, hakaret içerikli paylaşımlarla yapılan mücadeleye muhalefet tarafından "kişi özgürlüğü" ve "basın hürriyeti" gibi birtakım evrensel kavramların arkasına sığınarak sahip çıkıldığı da gözden kaçırılmamalıdır. Yalan yanlış, kişileri hedef alan hakaret içerikli paylaşımlardan muhalefetin de rahatsız olmaya başlaması umut vericidir. Tam bu noktada meşhur atasözümüz aklımıza gelmektedir: "Ayarını bozduğun kantar, gün gelir seni de tartar." Evet, işin açıkçası, her siyasetçinin peşinde kendini "gazeteci" "basın mensubu" "YouTuber" "fenomen" gibi sıfatlarla tanımlayıp yalan yanlış haber paylaşan, yorum yapan birkaç belalı bulunmaktadır. Bu paylaşımların ya da yorumların bazen siyasi, bazen de kişisel amaç güttüğü görülmektedir. Bu tür olumsuz hareketler Meclis komisyonuyla değil tüm siyasetçilerin ortak aklıyla dizginlenebilmektedir.

Aynı önergenin devamında, gerçek bilgiyi paylaşan vatandaşlarla mücadele edildiğinden, bu kişilerin yargıya intikal ettirildiğinden şikâyet edilmektedir; önergenin başındaki umudumuz bu satırları okuduğumuzda kırılmıştır. Yayılan bilginin gerçek olup olmadığının yargı tarafından tespitinden neden rahatsız olunur ki? Burada akla gelen soru şudur: Hangi bilginin gerçek, hangi bilginin gerçek dışı olduğunu belirleme yetkisi yargıdan alınıp CHP'ye mi verilmelidir? Dezenformasyondan rahatsızlığınızı anlıyoruz ama çözümün yargıda olmasından rahatsızlığınızı hiç anlamıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

HALİL ULUAY (Devamla) - Önerge içeriğindeki çelişkili cümlelerden, işinize gelmeyen paylaşımların kayıtsız şartsız dezenformasyon kabul edilmesinin, iktidar ve devlet kurumları hakkında yapılan yalan yanlış paylaşımların kayıtsız şartsız doğru kabul edilmesinin isteniyor olduğunu görmekteyiz.

Burada akla yine bir Anadolu deyimi geliyor: Şaşkın ördek suya geri geri dalarmış.

Genel Kurulu ve yüce milleti saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma saati: 17.37

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.42

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Nurtan YONTAR (Tekirdağ), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)³

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümünde yer alan 22'nci maddesi kabul edilmişti.

23'üncü madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3466) esas numaralı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 23- 4708 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "hizmet bedelinin belirlenmesi ve ödenmesi," ibaresinden sonra gelmek üzere "laboratuvar hizmet sözleşmelerinin usul ve esasları," ibaresi eklenmiş ve "laboratuvarca verilen hizmetlerin" ibaresinden sonra gelen "azami bedeli" ibaresi çıkarılmış, aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Beton deneyine ilişkin laboratuvarca verilen hizmetlerin bedeli il veya bölgesel olarak tek fiyat olarak hesaplanır, uygulanması Bakanlıkça hazırlanan yönetmeliklerle düzenlenir."

Bülent Kaya
İstanbul
Şerafettin Kılıç
Antalya

Selçuk Özdağ
Muğla
Mustafa Kaya
İstanbul

Mehmet Karaman
Samsun

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanunla ilgili düşüncelerimizi hemen hemen burada bütün milletvekilleri, muhalefet milletvekilleri dile getirdiler. Bu kanun adıyla mütenasip bir kanun değil, adıyla mütenasip olması için burada bir torba yasa olarak gelmemesi gerekiyordu. Bir maddesi sadece tapuyla ilgili, geri kalan kısımları ise 15 ayrı kanunu ilgilendiriyor ve bu kanunun nerede görüşülmesi gerekiyordu? Çevre Komisyonunda görüşülmesi gerekirken Bayındırlık, İmar, Kültür ve Turizm Komisyonunda görüşüldü. Oysaki görüşülecek yerler belliydi, Çevre Komisyonuydu ve ardından da Tarım, Orman ve Köyleri Komisyonuydu ve Plan ve Bütçe Komisyonunda da görüşülmesi lazımdı. Genellikle böyle yapıyorsunuz, torba yasalarla getiriyorsunuz ve torba yasalarla beraber de muhalefetin sesini kısma gayret sarf ediyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, burada mademki Çevre Bakan Yardımcısı var, Bakanlık adına, Sayın Bakan adına ve de burada aynı zamanda da bürokratlar var; ben biraz sizlere TOKİ'den bahsetmek istiyorum. TOKİ, yıllar önce kuruldu, bundan önceki Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarlarından çok önce kuruldu, ardından da Adalet ve Kalkınma Partisinde de devam etti. TOKİ Sosyal Konutlar Projesi doğru işler yaptı ama bu doğru işleri yaparken, Sayın Cumhurbaşkanını rakamları verirken başka veriyor, TÜİK rakamları verirken başka veriyor ve ardından da bakıyoruz, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı rakamları verirken başka veriyor ve bir bakıyoruz, bu 800 bin ile 1,5 milyon arasında değişiyor ve son zamanlarda ise ben 2019 yılında Toplu Konutla ilgili 100 Bin Konut Projesi'ni gördüm. 100 bin konutla ilgili projesini gördükten sonra bir baktım ki ardından da 2022 yılında 500 bin konut, o 500 bin konut da farklı takdim ediliyor. Bakanlığa göre, bir rivayete göre 500 bin konut, 250 bin arsa, 50 bin de iş yeri yapacaklardı ama birilerine göre de yok, öyle değil, 250 bin konut, 100 bin arsa, 10 bin de iş yeri şeklinde takdim ediliyor. Hangisi doğru bilmiyoruz bununla ilgili. Ben bu 500 bin konutu duyunca bundan önceki konutları incelemek istedim. Baktım ki bu konutlar 100 bin konutla ilgili yapılmamış ve Bilgi Edinme Yasası çerçevesinde ben bununla ilgili olarak bilgi istedim; bana bilgi usulen verildi yani ipe un serildi, araba yokuşa sürüldü, gönderildi. Ardından baktım ki bu konutlar yapılmamış. Bir baktım ki basında yer almaya başladı, bazılarının tabelaları var; mesela, Manisa'da Durasıllı'da tabelada "2022 yılının Eylül ayının şu tarihinde bitmiş olacak." diye yazılı fakat otlar bitmiş orada. Bazılarına baktım ki bazı yerlerde arsa yok. Mesela, Sürmene'ye gittim, Sürmene'de sordum, "Arsa yok." dedi adam, "Ben üye oldum, abone oldum oraya, TOKİ'ye müracaat ettim, arsam yok, arsamı bilmiyorum." dedi. Bunun üzerine elime bir lüks lambası aldım, hani Sinoplu Diyojen Anadolu topraklarında gündüz lüks lambasıyla gezerken "Ne yapıyorsun? Gündüz güneş var." demişler. "Ben de Anadolu topraklarında adam arıyorum, adam." demiş. Ben de dedim ki TOKİ konutlarını arayayım. Bala'ya gittim, annemin memleketine gittim ve orada TOKİ konutlarını arayayım dedim. Arsayı buldum ama TOKİ konutları yoktu. Arkadaşım sordu bana: "Selçuk ağabey, ne arıyorsun?" diyerek, ben de "TOKİ konutlarını arıyorum." dedim. Sonra bir baktık, hızlanmaya başladı buralar, hızlandıkça devam etti ama bazı yerlerde hâlâ devam ediyor. Ben buradan açık ve net soruyorum, şimdi Murat Kurum'a soruyorum, Sayın Bakana soruyorum: Sayın Bakan, 2019 yılında yapacağınızı vadettiğiniz 100 bin konutu şehir şehir, ilçe ilçe, köy köy gönderir misin; isim isim bana gönderir misin? Gönderemezsin, göndermezsin. Zaten Parlamento'ya karşı saygınız yok. Milletvekilisin ama milletvekilliğinin ne demek olduğunu da bilmiyorsun çünkü milletvekilliğinde soru önergelerine cevap vermek vardır, vermiyorsun. Şimdi, 500 bin konutla ilgili de soruyorum size: 500 bin mi, 250 bin mi; 100 bin arsa, 250 bin arsa mı; 50 bin iş yeri, 10 bin iş yeri mi; onu da bana açıkla, onu da bana resmî olarak gönder. Ben size soru önergeleri veriyorum; Anayasa gereği soru önergelerimize cevap vermek zorundasınız, on beş gün içinde cevap vereceksiniz. Vermiyorsunuz. Neden vermiyorsunuz? Çünkü siz Anayasa'yı dinlemiyorsunuz. Siz yeni anayasa yapmak gibi bir hayalin de peşindesiniz. Siz mevcut Anayasa'ya uymuyorsunuz ki yeni yapacağınız anayasaya uyacağınızın garantisi olsun. Şimdi de diyorsunuz ki: "500 bin konut daha yapacağız." Önce 2022 yılındaki şu 500 bin konutla -250 bin mi, neyse- bununla ilgili bana rakam rakam gönderin. Şu ana kadar kaç bin kişi hak etti, kaç bin kişiye ev yaptınız, kaç yarım kaldı, kaç tamamlandı veya tamamlanmak üzere, bunu gönderin bana. Gönderemezsiniz çünkü sözleriniz ile icraatlarınız birbiriyle uyuşmuyor. Şimdi de söylüyorsunuz: "500 bin konut daha yapacağız." Neymiş bu da? Kiraları aşağı çekmek için yapacaktıydınız. Bunların da kuralarını çekiyormuşsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Vatandaş da buradan sesleniyorum: Kim bilir, ne zaman, biliyor musunuz? Kürsüden sık sık dile getiriyorum. Kurnaya su gelinceye kadar kurbağanın gözü çıkarmış diyerek yani çeşmeye su gelinceye kadar.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Aşk olsun ya! Aşk olsun ya!

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - O nedenle, bu konutların yapılabilmesi için kaç on yıl daha geçecek? Göreceğiz, bakın, çünkü 100 bin konuttan 2019 yılından bugüne yedi yıl geçmiş ve diğer 500 bin konutla ilgili vaat ettiğinizden bugüne de beş yıl geçmiş. Şimdi, bununla ilgili kaç yıl geçecek? Bunlar yapılmamış ki ötekiler yapılmış olsun. Bakın, vatandaşların hayalleriyle oynamayın, vatandaşların duygularıyla oynamayın. İnsanoğlu çok şeylerini kaybedebilir, tekrar yerine koyabilir ama insanoğlu devleti yönetenler tarafından istismar edildiğini görünce hayal kırıklığına uğrar ve o devlete karşı aidiyet duygusunu kaybeder. O hükümete karşı değil o devleti şu an yönettiklerine karşı bir aidiyet duygusunu kaybetmiş olurlar.

Ben buradan da söylüyorum: Bu kanun teklifine de "ret" oyu vereceğimizi deklare ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 23'üncü madde kabul edilmiştir.

24'üncü madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri ayrıklık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3466) esas numaralı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Karamende Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya
İstanbul
Şerafettin Kılıç
Antalya

Selçuk Özdağ
Muğla
Mustafa Kaya
İstanbul

Mehmet Karaman
Samsun

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen yok.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Gerekçe.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

4708 sayılı Kanun'un ruhu ve amacı "yapı denetimi"dir. Ancak teklif edilen madde, zemin ve temel etütlerinin "denetlenmesini" sağlamak yerine, bu hizmeti üreten proje müellifi jeoloji mühendislerinin faaliyetlerini kısıtlayıcı bir yapı öngörmektedir. Zemin etütlerinin yerinde ve doğru denetlenmesine odaklanılması gerekirken, hizmeti üreten firmalara kota, sınırlama ve ağır bürokratik şartlar getirilmesi denetim zafiyetini çözmeyecek, aksine bilimsel mühendislik faaliyetini robotlaştırarak niteliği düşürecektir.

Maddeyle, zemin ve temel etüt hizmet bedelleri üzerinden yüzde 2 ruhsat veren idareye, yüzde 2 döner sermayeye ve yüzde 10'a kadar (Bakanlıkça artırılabilir) diğer kalemlere olmak üzere, toplamda hizmet bedelinin yüzde 14'ü ile yüzde 28'i arasında değişen oranlarda kesinti yapılması öngörülmektedir. Mimari, statik, elektrik veya mekanik proje müelliflerinden hizmet bedelleri üzerinden herhangi bir kesinti veya harç alınmazken sadece jeoloji mühendislerine yönelik bu "modern öşür vergisi" niteliğindeki kesinti Anayasa'nın eşitlik ilkesine ve vergi adaletine açıkça aykırıdır. Sektörün en büyük ortağı hâline gelen Bakanlık, bu fahiş kesintilerle zemin etüt bürolarını ekonomik olarak sürdürülemez noktaya getirecektir.

Maddede yer alan "bir ilde faaliyet gösterebilecek olan kuruluş sayısının belirlenmesi" yetkisi, serbest piyasa koşullarına ve müteşebbis hürriyetine müdahaledir. Bu kota uygulaması, sektörde tekelleşmeye yol açacak, şu anda ülke genelinde faaliyet gösteren 2 bine yakın firmada çalışan binlerce jeoloji mühendisinin işsiz kalmasına neden olacaktır. Mühendislik kotayla değil bilgi, deneyim ve liyakatle yapılır.

Düzenleme, laboratuvar ve etik süreçlerini iç içe geçirerek, laboratuvarların her sondaj başında personel bulundurması gibi fiilen imkânsız şartlar dayatmaktadır. Bu durum, uygulanabilir olmadığı için sahte raporların ve kâğıt üzerinde denetimlerin önünü açacaktır.

Sonuç olarak; deprem güvenliği için yapılması gereken zemin etüdünü yapanları kısıtlamak değil "etkin bir yerinde denetim mekanizması" kurmaktır. Sektörü kaosa sürükleyecek, binlerce mühendisi mağdur edecek ve yapım maliyetlerini haksız yere artıracak olan bu maddenin teklif metninden çıkarılması elzemdir.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3466) esas numaralı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesiyle eklenen ek 2'nci maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi ile dördüncü fıkrasında yer alan "bir ilde faaliyet gösterebilecek olan kuruluş sayısının belirlenmesi ile" ibaresinin çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Sururi Çorabatır
Antalya
Ömer Fethi Gürer
Niğde
Hüseyin Yıldız
Aydın

Gülcan Kış
Mersin
Adnan Beker
Ankara
Mehmet Tahtasız
Çorum

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul
Aykut Kaya
Antalya
Cevdet Akay
Karabük

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Karabük Milletvekili Sayın Cevdet Akay.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu maddeyle, Yapı Denetimi Kanunu'nda zemin ve temel etüt alanlarıyla ilgili kuruluşların çalışma şekilleri belirlenecek. Yani zemin etütlerini denetleyecek kuruluşların nasıl çalışacağı, işte, asgari sermayesinin ne olacağı, ne gibi teknik personeller istihdam edileceği gibi konular. Depremden sonra zemin etütleriyle ilgili denetlemenin ne kadar önemli olduğunu hepimiz gördük, yüzlerce vatandaşımız hayatını kaybetti. Bu tip ölümlerin, kayıpların olmaması için yapıyla ilgili, zemin etütlerle ilgili kuruluşların sıkı denetim yapması zaruri.

Şimdi, bakın, bölgemizden bir örnek vereceğim. Bölgemizde zemin etütleri sağlam yapılmadığı için, seçilen alan binaya müsait olmadığı için bir devlet hastanesi yapıldı, Eskipazar Devlet Hastanesi. 3,5 milyon dolara yapıldı 2017 yılında, bugünkü şartlarda da 154 milyonluk bir tutar yapıyor, para yapıyor. Zeminde kayma oldu ve hastane kullanılamaz hâle geldi ve hastalara hizmet edemez hâle geldi. Dolayısıyla bu hastane kullanılamadığı için de yeni bir hastane yapma zarureti doğdu. İhale yeni oldu, 311 milyonluk bir ihaleye çıktık. Yani zemini doğru düzgün tespit etmediğiniz için bir kamu zararı oluştu. Bununla ilgili Sayıştay raporlarına da durum dercedildiği ve tespit edildiği hâlde ben şahsım olarak da suç duyurusunda bulundum. Müsebbiplerle ilgili soruşturma izni henüz verilmedi, takip ediyoruz.

Şimdi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü var örneğin. Şimdi, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün aynı hizmet konusuyla ilgili üç farklı ödemesi var. Şimdi, mevcut bir binada faaliyet gösterirken Genel Müdürlük binasını -29 katlı- satın alıyor, orayı kullanmıyor, başka bir bakanlığa kiraya veriyor. Bu arada mevcut faaliyetini sürdürdüğü binayı yıkıyor ve ayrı bir yerde kiraya çıkmak zorunda kalıyor, 10 milyonu aşkın aylık kira bedelleri... Burada da çok ciddi kamu zararları söz konusu oluyor. Şimdi, bu kadar kamu zararı varken bu bütçeden emekliye, dar gelirliye, asgari ücretliye, esnafa, KOBİ'ye yeterli kaynak aktarılmıyor. Bakın, Plan ve Bütçe Komisyonunda dün çok önemli bir kanun teklifi görüşüldü, Genel Kurula gelecek. Esnaf sıkıntıda, borç altında; ilk üç ayda kapanan esnaf sayısı 34 bini geçmiş, 75 bin adet karşılıksız çek olmuş, Türkiye tarihinde rekor ve

bu tempoyla giderse de 60 bin kişi hapse girmek zorunda kalacak. Onlara bir taraftan rahatlatıcı kaynak yokken bu kadar kamu zararı hepimizi rahatsız etmeli değerli vekiller. (CHP sıralarından alkışlar) Burada esnaf yapılandırma beklerken, anaparasının faizinin bir bölümünün silinmesini beklerken bir düzenleme yapıyorsunuz -1'inci madde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'la- ilgili borçların yapılandırılmasında otuz altı ay vadeyi yetmiş iki aya çıkarıyorsunuz, bir de teminatsız borç limitini 1 milyona çıkarıyorsunuz, 250 binden 1 milyona artırılıyor. Oysa bir sürü esnafın, KOBİ'nin 1 milyonun üzerinde borcu var, bunlar zaten borçlarını ödeyemiyorlar. Cumhurbaşkanının 10 kata kadar artırma yetkisi var ama Cumhurbaşkanı bunu 10 kata kadar artırmıyor. Şimdi, Genel Kurula gelecek, en az 5 milyon olmasıyla ilgili biz önerge verdik, Genel Kurulda da takip edeceğiz, bu önergenin de takipçisi olacağız. Bir de esnaf zaten faizlerin silinmesini istiyor. Siz bir de bu borca, bu taksitlendirmeye yüzde 39 yani aylık yüzde 3,25 faiz tahakkuk ettireceksiniz. Esnaf kepenk kapatmış, dükkanını açamıyor; elektrik faturası bir tarafta, kira bir tarafta, almış başını gitmiş. Emeklinin durumu belli, pazarda hepimiz görüyoruz, gezdik. Cumhuriyet Halk Partisi olarak 81 vekil sahaya indik Parti Meclisi üyelerimizle, MYK üyelerimizle, İl Disiplin Kurulu üyelerimizle, il örgütlerimizle beraber; yakınmaları dinlemenizi isteriz sayın vekillerim, durum içler acısı. Kaynakların bu kadar israf edilmesi, bu kadar verimsiz kullanılması çok yanlış. Şimdi, asgari ücretli, belli, 28.075 TL alıyor. Enflasyon açıklandı, yüzde 32; hissedilen enflasyon esasında yüzde 55...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

CEVDET AKAY (Devamla) - ...aylık enflasyon 4,18; insanların cebinden 4 bin lirası zaten gitmişti ama siz hâlen ara zam vermiyorsunuz; emeklinin, asgari ücretlinin durumunu iyileştirmiyorsunuz. Bir kez daha vurguluyoruz; net asgari ücretin derhâl 39 bin TL'ye çıkarılması, en düşük emekli aylığının da net asgari ücrete bağlanması; emeklinin, dar gelirlinin, esnafın, çiftçinin rahatlatılması gerekiyor.

Ben yüce Meclisi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesiyle 4708 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen Ek Madde 2'nin ikinci fıkrasının son cümlesinin tekliften çıkarılmasını ve dördüncü fıkrasında yer alan "kuruluş sayısının" ibaresinden sonra gelmek üzere "bu maddenin yürürlük tarihinde o ilde meslek odasına kayıtlı jeoloji mühendisi sayısından az olmamak üzere" ibaresinin fıkraya eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz
Antalya
Lütfullah Kayalar
Yozgat

Burhanettin Kocamaz
Mersin
Mehmet Akalın
Edirne

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar
Hasan Toktaş
Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Sayın Hasan Toktaş.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; düzenlemeyle, kanuna tabi yapıların zemin ve temel etütlerinin denetlenebilmesi amacıyla Bakanlıkça belgelendirilecek zemin ve temel etüt kuruluşları oluşturulacak, bu etütlerin yalnızca bu kuruluşlarca yapılması sağlanacak. Maddenin dördüncü fıkrasında bir ilde faaliyet gösterebilecek zemin ve temel etüt kuruluşu sayısının Bakanlık tarafından belirleneceğine ilişkin düzenleme aslında ciddi sakıncalar oluşturmaktadır. Bu hüküm, hâlihazırda ilgili illerde faaliyet gösteren ve mesleğini icra eden jeoloji mühendislerinin çalışma imkânlarını sınırlayabilecek, kazanılmış hakları zedeleyerek fiilî mağduriyetlere yol açabilecektir. Mesleğini icra eden kişilerin sayısı ve piyasadaki fiilî durum dikkate alınmaksızın yapılacak bu tür sınırlamalar ölçülülük ilkesini aşan sonuçlar doğurabilecektir. Kamu yararı ile meslek mensuplarının çalışma hakkı arasında adil bir denge kurulabilmesi için faaliyet gösterebilecek kuruluş sayısına ilişkin düzenlemenin objektif ve koruyucu bir çerçeveye kavuşturulması gerekmektedir. Bu kapsamda belirlenecek kuruluş sayısının yürürlük tarihi itibarıyla ilgili ilde meslek odasına kayıtlı jeoloji mühendisi sayısından az olamayacağına dair -en azından, serbest çalışan kamu kuruluşundakiler hariç az olamayacağına dair- açık bir güvencenin maddeye eklenmesi hem mevcut mesleki istihdamın korunması hem de düzenlemenin hakkaniyetli ve ölçülü hâle getirilmesi bakımından zorunludur.

Sonuç olarak, gerek hizmet bedellerine ilişkin belirsiz ve geniş takdir yetkisi tanıyan hükmün gerekse faaliyet gösterebilecek kuruluş sayısını sınırlayan düzenlemenin bu hâliyle kabulü hukuk güvenliği ve çalışma hakkı bakımından ciddi sakıncalar doğuracaktır. Bu nedenle, üçüncü fıkranın son cümlesinin metinden çıkarılması ve dördüncü fıkraya meslek mensuplarını koruyucu nitelikte açık bir güvence eklenmesi yönündeki önerilerimiz yerinde ve gereklidir. Temelde ülkemizde fennî mesuliyet sistemiyle yapı denetiminin yapılması konusunda düzenlemeler getiren 4708 sayılı Yapı Denetimi Kanunu içine zemin ve temel etütlerinin yerinde denetimini esas alan bir yaklaşımla düzenleyici iş ve işlemlerin yapılması zorunlu hâle getirilmesi gerekirken zemin ve temel etütlerini yapacak kişilere ilişkin sınırlayıcı ve düzenleyici maddelerle binlerce jeoloji mühendisinin işsiz kalmasına yol açacak bu düzenlemenin Jeoloji Mühendisleri Odası önerileri çerçevesinde gözden geçirilmesini ve alt yönetmeliklerde ise bu hususların sahada 1999 yılından itibaren uzmanlaşmış Türk mühendislerinin haklarının korunarak bir beka sorunu olarak gördüğümüz deprem ve benzeri afetlerin risklerini düşürecek, kaliteyi artıracak şekilde düzenlenmesini talep etmekteyiz.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu şartlarda sermaye sahibi kişilere şirket kurma hakkı verip buraya da esas zemin etüdünü yapacak olan jeoloji mühendisine ilave olarak jeofizik mühendisi ve inşaat mühendislerinin de şirket ortağı -en az 1 olmak kaydıyla- yapılması bir kere akla ve mantığa aykırıdır. Burada sermaye sahibi kişi örneğin bir mühendisi yüzde 1 oranında hissedar yaparak aslında bu jeoloji mühendisliği mesleğini bir nevi öldürmektedir. Böylesi bir durumda gelir kaybı içerisinde olacak bu meslek mensupları, özellikle gençlerimizin bu mesleği tercih etmemesine iş evrilecek ve zamanla -ki bu söz aslında Jeoloji Mühendisleri Odası Güney Marmara Şube Başkanı Mehmet Yıldız arkadaşşıma aittir- Amerikalı, İtalyan, Kanadalı jeologlara, jeoloji profesörlerine bu milleti gelecekte mahkûm edersiniz. Dolayısıyla bu yönüyle, bu zemin etütleri konusunda jeoloji mühendislerinin önemsenmesini -bu meslek mensuplarının özellikle 99 depreminden sonra ne kadar önemli olduğunu her birimiz biliyoruz- dikkate alınmasını, Oda tavsiyelerine uyulmasını özellikle iktidardan talep ediyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 24'üncü madde kabul edilmiştir.

25'inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ
Muğla
Mustafa Kaya
İstanbul

Bülent Kaya
İstanbul
Şerafettin Kılıç
Antalya

Mehmet Karaman
Samsun
Biol Aydın
İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Sururi Çorabatır
Antalya
Hüseyin Yıldız
Aydın
Mehmet Tahtasız
Çorum

Gülcan Kış
Mersin
Ömer Fethi Gürer
Niğde
Aykut Kaya
Antalya

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul
Adnan Beker
Ankara
Aliye Timisi Ersever
Ankara

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Biol Aydın.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, kanun tekliflerinin hazırlanması şekli, komisyona gelişi, komisyondan noktası virgölüne dokunulmaksızın Genel Kurula gelişi, son olarak burada da bütün itirazlara rağmen sayısal çoğunluk göz önünde bulundurularak yasalaşma çabaları, kanun yapma çabaları iktidarın iş tutuşunu ve tarzını ortaya koymaktadır.

Değerli arkadaşlar, iktidar olmak sayısal üstünlük sayesinde yapabiliyor olduğunuz her şeyi yapmak değildir. Bu durum ölçüyü ve dengeyi şaşırtır, yasal hukuksuzluklar dönemi başlar. Bir yanlış yasalaştığı zaman yanlış olmaktan çıkmaz, bir doğru da yasaya dercedilmediği zaman doğru olmaktan çıkmaz ancak bir kez ölçü kaçtı ve denge şaştı mı doğru ile yanlış ayırt edilemez hâle geliyor. Anayasa'ya uygun iktidar arayışı yerine iktidara uygun Anayasa yapma çabası ortaya çıkar, yasaya göre ihale değil de ihaleye göre yasa yapma çabaları ortaya çıkar. İşte, bu nedenle, bugün, Anayasa'mız başta olmak üzere yasalarımız delik deşik edilmiş vaziyettedir.

Yürürlüğe girdiği 2003 tarihinden bugüne aşağı yukarı 200 civarında değişiklik yapılmış, sebeplerini ve sonuçlarını hep biliyoruz. Neden bu değişiklikler o tarihten bu tarihe yapılmıştır? Birtakım kişi ve şirketler için adrese teslim ihaleler ve ihalelere uygun düzenlemeler artık haber değeri bile taşımıyor, maalesef kanıksandı; ne yazık ki yasal hukuksuzluklar ve hırsızlıklar normalleştirildi, bu dönem için en acı durum budur; buna sebep olanların, değerli arkadaşlar, maalesef yatacak yerleri yoktur.

Değerli milletvekilleri, bir avuç azınlık var ki bunların gözü hiç doymadı, doymayacak. İhale açılığı var bunlarda; ballı ihale aldıkça daha ballısını istiyor; aldıkça daha kaymaklısını, aldıkça daha çoğunu istiyorlar. Bunların ballı, kaymağı milletin ekmeğinden, zeytininden, peynirinden oluşuyor. Bunları milletin sırtından, sofrasından ve ülkemizin gündeminden söküp atmak zorundayız.

Son günlerde, malum, Sayın Mehmet Şimşek esnaf esnaf gezip ceza yazarak para arıyor, trafik şube de vergi memurları gibi çalışıyor maşallah(!) Fakat bir hakikatin altını çizelim: Hani bir tipoloji vardır "harp zenginleri" diye, şimdi de iktidar zenginleri var; Mehmet Şimşek'in ve ilgili birimlerin bu iktidar zenginlerinin yakasına yapışmaları gerekiyor, parayı onlardan söküp almaları gerekiyor. Değerli arkadaşlar, çok yazık, insan kahroluyor; Hazreti Ömer'in mum kıssasını anlatanların yetki eline geçince bakanlıklara mum satıp köşeyi döneceği ihalelerin peşinde koşar hâle gelmesi çok acı, kul hakkının ve kamu hakkının bu denli oburca yenmesi çok vahim; rüşvet verenin de alanın da yakasındaki rozete göre pozisyon alınması insanı kahrediyor. Koca bir camianın kamu ahlakı bakımından dün ile bugünü arasındaki uçurumu görmek insanı emin olunuz kahrediyor.

Değerli arkadaşlar, son söz, öz söz: Yolsuzluğun ilacı şeffaflıktır, rüşvetin ilacı şeffaflıktır, bir avuç azınlığın oburluğunun tedavisi şeffaflıkla mümkündür. Çoğunluğun refahının yolu şeffaflıktan geçer. Milletin sırtına yük olan bu anlayışa son vermekten başka bir çıkış yolu olmadığını ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever.

Sayın Ersever, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 25'inci maddesi üzerine söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Yandaşa rant, vatandaşın yük getiren bir torba kanunu daha görüşüyoruz. Merak ediyoruz, ne zaman işçinin, emeklinin, çiftçinin, esnafın derdine çare olan bir düzenlemeyle buraya geleceksiniz? Millet geçim derdinde, iktidar hâlâ yandaşa yeni koridorlar açma peşinde. Torba değişiyor ama içindekiler hep aynı; yandaşın elini rahatlatmak, denetimi zayıflatmak, hesap verilebilirliği ortadan kaldırmak, Cumhurbaşkanının yetki alanını biraz daha genişletmek, yerel yönetimlerin elini kolunu bağlamak. Bir söz var "Bütün yollar Roma'ya çıkar." diye, kurduğunuz bu düzende de bütün yollar saraya çıkıyor. Sınırsız yetki saraya, yük milletin sırtına; kararı 1 kişi veriyor, bedelini ise 86 milyon ödüyor.

Değerli milletvekilleri, iktidarın bu Meclise getirdiği her kanun teklifinin, bırakınız cümlesini, noktası virgülü bile 86 milyonun hayatına dokunuyor. Ne yazık ki bu sorumluluktan bihabersiniz, bunu hem komisyon hem de Genel Kurul çalışmalarında görüyoruz; öyle olmasaydı Kamu İhale Kanunu'nu 206, İmar Kanunu'nu ise 34 kez değiştirmezsiniz. Yakın zamanda trafikle ilgili bir düzenlemeyi de Meclisten geçirdiniz; uyardık, dinlemediniz, sonuç ortada: Kaos, belirsizlik, toplumsal tepki.

Şimdi, gelelim 25'inci maddeye. 25'inci madde de neresinden tutarsanız tutun elinizde kalıyor ama biz tarihe not düşmek adına adım adım izah edelim. Düzenleme kanunlaştığında Yüksek Fen Kurulu kararlarından doğan davalar idari yargıda değil adli yargıda görülecek oysa devletin kamu gücünü kullanarak yaptığı işlemlerin denetim yeri bellidir, idari yargı; bu, hukuk sistemimizin en temel kurallarından biridir. Siz yerleşik hukuk düzenini de altüst ediyorsunuz. Bu durum yargıda yetki karmaşası yaratır, hukukta belirsizlikleri büyütür. Maddedeki bir başka çelişki de şu: Bankacılığa özgü bir uygulamayı kıyas yoluyla Yüksek Fen Kurulu içinde uygulayacaksınız. Peki, soruyoruz: Yüksek Fen Kurulu bir banka yönetim kurulu mudur? Değildir. O hâlde, işlevi ve amacı tamamen farklı olan bir kurula bankacılığa ait hükümleri neden dayatıyorsunuz? Bu, yasa yapma ciddiyeti değildir; bu, "Nasıl olsa torbanın içine koyduk, geçiririz." rahatlığıdır. Bu yaklaşım hukuk devletiyle bağdaşmaz çünkü Anayasa açık; ceza ve sorumluluk hükümleri açık, net ve belirli olmalıdır. Teklifin her maddesinde olduğu gibi bu maddede de netlikten uzak, gri alanlar yaratıyorsunuz. Hukukta gri alanlar keyfiliğe zemin hazırlar, tam da sizin istediğiniz gibi. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, düzenlemeyle maddenin birinci ve ikinci fıkrasının uygulamasını "Usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir." diyerek idarenin takdirine bırakıyorsunuz. Çıkardığınız yönetmelikler ortada; hazırlanacak yönetmeliğin içine neleri koyacağınızı, hukuku nasıl arkadan dolanacağınızı şimdiden görebiliyoruz. Kanunla belirlenecek hususları yönetmeliğe havale etmek sorumluluktan kaçmaktır.

Hukuk, iktidarın canı istediğinde eğip bükebileceği bir alan değildir; hukuk, vatandaşın hakkını korumak için, kamu gücünün sınırlarını belirlemek için vardır ama sizin yaptığınız tek şey güçlüyü korumak, yandaşı kollamak ve hukuku da buna uygun hâle getirmek. Önce ayrıcalığı yaratıyor, sonra o ayrıcalık için kanun yapıyorsunuz.

Uyaralım: Gittiğiniz yol, yol değil ama sizin için yolun sonu çoktan görünüyor.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz
Antalya
Burhanettin Kocamaz
Mersin

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar
Lütfullah Kayalar
Yozgat

Mehmet Akalın
Edirne
Yüksel Arslan
Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Yüksel Arslan.

Sayın Arslan, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada, hem çalışan annelerimizin yaşadığı mağduriyeti hem de milyonlarca vatandaşımızın her geçen gün ağırlaşan geçim sıkıntısını dile getirmek istiyorum.

Analık izninin yirmi dört haftaya çıkarılmasına yönelik düzenleme yürürlüğe girdi. Elbette bu düzenleme önemli ve olumlu bir adımdı ancak ne yazık ki sahaya baktığımızda bazı kamu kurumlarında hâlâ uygulama birliğinin sağlanmadığını görüyoruz, pek çok annenin "Hakkım var ama kullanamıyorum." diyerek sesini duyurmaya çalıştığını görüyoruz. Özellikle bazı kamu kurumlarında "Alt düzenlemeler yok, yazı ulaşmadı." gibi gerekçelerle analık izninin kullanılmadığı görülmektedir.

Daha vahim olan ise kadrolu personele tanınan bu hak, sözleşmeli personele kullanılmıyor. Şunu açıkça sormak gerekiyor ki sözleşmeli personel anne değil mi? Aynı kamu hizmetinde yürütülen çalışmalar arasında annelik üzerinde ayırım yapılır mı? Ne vicdana ne hukuka, hukuk devletine ne de sosyal devlet anlayışına sığmaz. Kanun Meclisten çıkıyorsa uygulaması da eksiksiz

sağlanmalıdır. Hiçbir anne statüsü nedeniyle mağdur edilmemelidir. Toparlayacak olursak, analık izni düzenlemesi tüm kurumlarda derhâl ve ayırım yapılmaksızın uygulanmalıdır, sözleşmeli personel de bu haktan eşit şekilde yararlanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, vatandaşlarımız bugün yalnızca bürokratik sorunlarla değil aynı zamanda ağır bir ekonomik baskıyla da mücadele etmektedir. TÜİK tarafından açıklanan 2026 Nisan ayı enflasyon verileri milletimizin yaşadığı ekonomik tabloyu bir kez daha gözle önüne sermiştir. Yıllık enflasyon yüzde 32,37 seviyesine ulaşmıştır, yılın ilk dört ayında toplam enflasyonu ise yüzde 14,64'tür. Bu ne demek biliyor musunuz? Bu, maaşların daha vatandaşın cebine girmeden erimesi demektir, memurun, işçinin, emeklinin her geçen gün biraz daha yoksullaşması demektir. Bugün sabit geliri milyonlarca insanımız maaşla ay sonunu getiremiyor. Yılbaşında memur ve emeklilere yapılan yüzde 11 oranında maaş artışı, 1.000 TL seyyanen ödeme maalesef daha yılın ilk dört ayında etkisini kaybetmiştir çünkü aynı dönemde gerçekleşen yüzde 14,64'lük enflasyon yapılan artışı kısa sürede eritmiştir. Üstelik bu tablo yalnızca bizim ifade ettiğimiz bir sorun değildir. Bugün birçok memur ve işçi sendikası da enflasyon farkının gecikmeden maaşlara yansıtılmasını, refah payı verilmesini, vergi dilimi kaynaklı maaş kayıplarının önlenmesini, seyyanen artışların kalıcı hâle getirilmesini ve alım gücündeki kaybın telafi edilmesini talep etmektedir. Nitekim, sendikalar da maaş artışının daha yıl bitmeden eridiğini, çalışanların her geçen gün daha da yoksullaştığını açıkça dile getirmektedirler.

Değerli milletvekilleri, vatandaşımız daha yılın ortasına gelmeden borçla yaşamaya mahkûm ediliyor; kiralara artıyor, gıda fiyatları artıyor, ulaşım maliyetleri artıyor ama maaşlar aynı hızla artmıyor. İnsanımız, artık markete filesini değil hesabını götürüyor, kasaya gelince birçok ürünü geri bırakmak zorunda kalıyor. Keza, emeklilerimiz ise yıllarca çalışıp emek verdiği hâlde bugün temel ihtiyaçlarını bile hesap ederek yaşamak zorunda bırakılıyorlar.

Sonuç olarak, memurlarımızdan işçilerimize, gençlerimize emeklilerimize kadar toplumun tüm kesimleri büyük bir geçim sıkıntısı içinde yaşamaktadır. Bu durum yalnızca ekonomik bir sorun değil aynı zamanda sosyal adalet sorunudur çünkü geçim derdi büyüdükçe umut azalıyor, gelecek kaygısı büyüyor, toplumsal huzur zedeleniyor.

Değerli milletvekili, devletin asli görevi vatandaşını enflasyona ezdirmemesidir. Bugün yapılması gereken gerçekçi, adil ve vatandaşın hayatına dokunan ekonomi politikalarını hayata geçirmektir. Sabit gelirinin alım gücünü koruyacak adımlar atılmalıdır. Çalışan annelerimizin hakları hiçbir tereddüde yer bırakılmadan uygulanmalıdır. Milletimizin yaşadığı geçim sıkıntısı artık görmezden gelinmemelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - Çünkü güçlü devlet vatandaşına verdiği güvenle ayakta durur.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa

Kamuran Tanhan
Mardin

George Aslan
Mardin

Ömer Öcalan
Şanlıurfa

Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

Osman Cengiz Çandar
Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Cengiz Çandar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; "Türkiye'nin Dreyfus davası" diye nitelediğim çok büyük bir hukuk ve aynı zamanda vicdan sorunu hâline gelmiş olan ve düzeltilmediği takdirde Türkiye'nin gelecekte altından kalkamayacağı çok önemli bir konuyu dikkatinize getirmek istiyorum: Narin Güran davası. Hatırlarsınız, 21 Ağustos 2024'te Diyarbakır'ın Tavşantepe adlı köyünde Narin Güran adlı 8 yaşında güzelim bir kız çocuğu ortadan kayboldu. Bütün Türkiye günlerce, haftalarca Narin Güran ismiyle yattı kalktı ve Narin Güran'ın cesedi on dokuz gün sonra parçalanmış bir hâlde bulundu. Konuya ilişkin soruşturma ve yargı Türkiye'de pek rastlanmadık bir hızla sonuçlandı. Narin'in annesi, bir kardeşi ve amcası ömür boyu ağırlaştırılmış hapis cezasına çarptırıldı, konu kapatılmak istendi, konunun kapanması istendi. Misli görülmemiş bir hukuk cinayeti işlendi. Narin Güran'ın bedenine teması ispatlanan tek kişinin verdiği ve tam 7 kez, evet, tam 7 kez değiştirdiği ifadeyle aileye ceza verdiler. Bu, görülmemiş bir zulümdür. Evladı, biricik kız çocuğu hunharca öldürülmüş bir annenin, bir kardeşin, bir amcanın hiçbir şekilde suçları bulunmadığı hâlde ömür boyu hapse mahkûm edilmeleri nasıl bir şey ve bundan daha feci ne olur, bir düşünün.

Kendisi Diyarbakırlı olan Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Milletvekili Türkan Elçi arkadaşımız dün bu kürsüden aile mensuplarına birbirlerinin gözleri önünde işkence yapıldığını anlattı ve ben burada şimdi açıklayacağım konuyu ilk kez açıklıyorum: Ailenin iki yıldır büyük acı çekerek hukuk mücadelesi sürdürmeye çalışan mensupları bana ulaştılar. İl milletvekili olduğumu, Diyarbakır milletvekili olduğumu ve yaşıma başımı göz önüne alarak "Derdimize siz çare olabilirsiniz. Kalan tek umudumuz sizden isteyeceğimiz bir şeyi yapmanız." dediler. "Nedir o?" diye sordum. "Cumhurbaşkanıyla görüşmeniz; sizi dinler, eğer siz ona anlatırsanız, o bu konuya el koyarsa çözer." diye cevapladılar. Buna nereden hüküm verdiler, hükmettiler bilmiyorum. Çaresizliğin vardığı noktayı görüyor musunuz? Cumhurbaşkanına Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünden bu vesileyle seslenmeyi daha uygun

görüyorum: Sayın Recep Tayyip Erdoğan, lütfen bu konuya el atınız. Sakın Aile Bakanınız ve Külliye'de ismini vermeyeceğim ama kim olduğunu gayet iyi bildiğiniz kişinin size verdikleri bilgiye, bilgilere itibar etmeyiniz. Onlar sizi hep yanılttılar ve hepiniz, sayın milletvekilleri, lütfen, zaman ayırın ve Youtube'da "140journos" adlı bir yayıncının "Şeytantepe" başlıklı belgeselini ve bu hafta pazartesi günü "T24" adlı internet sitesinde yayınlanmış olan DEM PARTİ Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk arkadaşımızla yapılmış söyleşiyi okuyunuz. Sevilay Çelenk, Narin Güran davasını en iyi bilen, başından beri izlemiş, yazılı her şeyi incelemiş bir arkadaşımız. Orada bu davayla ilgili her şeyi öğreneceksiniz. Yargılanmanın iadesi gerekiyor arkadaşlar. Adalet Bakanlığının Narin Güran davasında yargılanmanın iadesi yolunu araştırmasında, konuya el atmasında yarar var ve Sayın Cumhurbaşkanı, bu konuya -tekrar edeyim- Aile Bakanını ve Külliye'yi dinlemeden bizzat siz el atın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Tamamlıyorum.

Ve siz Sayın Cumhurbaşkanı, doğru adreslere giderseniz Türkiye'nin Dreyfus davasının çözülmesine katkıda bulunmanız ve eşi görülmemiş bir adaletsizliği ortadan kaldırmanız ve Narin Güran'ın ruhunu şad etmeniz mümkün olacaktır. Aksi hâlde, bu konuda yan çizen herkes günaha iştirak etmiş olacak ve vebal altında kalacaktır.

Genel Kurula saygılar sunuyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 25'inci madde kabul edilmiştir.

26'ncı madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Muğla

Mustafa Kaya

İstanbul

Bülent Kaya

İstanbul

Mehmet Karaman

Samsun

Şerafettin Kılıç

Antalya

Ertuğrul Kaya

Gaziantep

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) -

Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Gaziantep Milletvekili Ertuğrul Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün burada enerji politikamızdaki yaşanan akla ziyan, üreticiyi âdeta canından bezdiren, millî servetimizi âdeta çöp eden bir skandallar zincirinden bahsetmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, 2 Nisan 2026 tarihinde Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği'nde değişiklik yapılmasına dair bir yönetmelik yapıldı. Bu yönetmelikle millî üreticimize, sanayicimize âdeta ipotek koyan bir düzenleme getirildi. Değerli arkadaşlar, yayımlanan yönetmelikle özel müteşebbislerin borç harç bularak, kredi temin ederek yaptıkları, alın teriyle yaptıkları lisanssız güneş enerjisi santrallerine üretim kotası getirildi. Değerli arkadaşlar, yanlış duymadınız, üretim kotası getirildi yani üretmeyin diyor, belli bir miktara geldiğiniz zaman üretmeyeceksiniz diyor. Peki, bu üreticilerimiz ne yapacak? Ceza yememek için tatil günlerinde, hafta sonlarında tesislerinin şalterini kapatacak. Değerli arkadaşlar, hani siz her fırsatta, her imkânda "Elektrik maliyetlerinde yüksek artışlar var, biz elektrikte, enerjide dışa bağımlıyız, enflasyonun yüksek olmasının temel sebebi tamamen budur." diye vatandaşlarımıza mazeret üretiyordunuz; peki, kendi millî elektrik üreticimizin üretimine neden kota getiriyorsunuz değerli arkadaşlar?

Değerli arkadaşlar, en son Suudilerle bir anlaşma yapıldı, Konya Karapınar'da 3 gigavat ve Sivas'ta 2 gigavat olmak üzere toplam 5 gigavat; hani üretim fazlası vardı? Neden Suudilerle bu anlaşma yapıldı? Bir tarafta millî üreticimize "Siz şalteri kapatın." diyorsunuz, diğer taraftan türlü türlü teşviklerle Suudilerle ayrı bir anlaşma imzalıyorsunuz; belli ki üretim açığımız var.

Değerli arkadaşlar, siz bu kotaları Kalyon, Cengiz, Limak'ın sahibi bulunduğu elektrik üretim tesislerine uyguluyor musunuz? Buradan Enerji Bakanlığına sesleniyorum, buyursunlar cevabı versinler: Kalyon, Limak ve Cengiz'in sahibi olduğu tesislerde bu üretim kotası var mı?

Değerli arkadaşlar, başka bir gafletten bahsedeceğim. Sanayicimize öyle bir tuzak kuruldu ki değerli arkadaşlar, akla ziyan. Tüm sanayicilerimize "Kendi elektriğinizi kendiniz üretin." diye teşvikte bulundunuz, Enerji Bakanlığımız teşvik etti sanayicimizi ve sanayicilerimiz milyarlarca dolar kredi kullanıp, yapacakları yatırımları öteleyip tesislerinin çatılarına güneş enerjisi santrali kurdular. Peki, bu santraller kurulurken onlara neyi taahhüt ettiniz siz? "Aylık mahsuplaşacağız." dediniz. Peki, bu yönetmelikle neyi getirdiniz şimdi? Saatlik mahsuplaşma, yanlış duymadınız, saatlik mahsuplaşma. Üç vardiya çalışan sanayicimiz gece ne yapacak? Elektrik yok, güneş yok. Sanayicimize önce "Gel, gel." dediniz, ardından tuzak kurdunuz. Değerli arkadaşlar, devlet böyle yö-ne-til-mez. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Sanayicimiz perişan oldu ya, bir taraftan yatırım yaptırıyorsunuz milyarlarca dolar, sonra "Biz vazgeçtik." diyorsunuz. Oyun oynanırken kural değiştiriyorsunuz.

Şimdi, bu yeni bir şey değil. Burada, Mecliste yapılan tüm yasal düzenlemelere bakın, oyun oynanırken sürekli kural değiştiriliyor değerli arkadaşlar. Skandallar bitti mi? Hayır, bitmedi. Değerli arkadaşlar, lisanssız GES üreticilerinden üretilen kilovatsaat için 2 lira 22 kuruş enerji dağıtım bedeli alınıyor. Kim alıyor bunu? Dağıtım şirketleri. Peki, on yıllık taahhütleri biten GES üreticilerine şimdi ne diyorsunuz? "Gel, senin bu 0,90 kuruştan yani piyasa takas fiyatı üzerinden elektriğini alacağım." diyorsunuz.

Yani 0,90 kuruşa elektrik alacaksınız, aynı üreticiden de 2 lira dağıtım bedeli alacaksınız. Hangi akla yatıyor değerli arkadaşlar? Siz bu üreticilerin ürettiği millî servetimizi âdeta çöp edeceksiniz ya! Enerji Bakanlığının bu uygulamalarına kim, nasıl "Dur!" diyecek?

Değerli AK PARTİ'li milletvekilleri, ben sizin vicdan sahibi olduğunuza yürekten inanıyorum ve bu işlerin içerisinde de sizin olmadığınızı yürekten eminim yani.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ERTUĞRUL KAYA (Devamla) - Değerli AK PARTİ'li arkadaşlar, bu işleri yapan bürokratları derhâl mercek altına alın. Hangi maksatla, hangi dağıtım şirketine peşkeş çekiliyor, bunun hesabını sizin sormanız lazım. Siz vicdan sahibisiniz. Ben bu işlemlerde sizin zerre kadar katkınız olduğunu asla düşünmüyorum. Buradan bunu duydunuz, bu kürsüden sizlere bunu anlatmış olduk. Bakın, millî servetimiz çöp olacak. Bu tesislerimiz millî servetimiz. On yıllık üretim izinleri alım taahhütleri biten GES üreticileri dağıtım şirketlerinin resmen kucağına sürükleniyor değerli arkadaşlar. Dağıtım şirketleri denetlenmiyor. Bu dağıtım bedelleri yatırıma dönmek durumunda. Bunlar kesinlikle denetlenmiyor. Yurdun hiçbir köşesinde dağıtım firmalarına ilişkin tek bir denetleme yok değerli arkadaşlar. Buradan sizin vicdanlarınıza sesleniyorum: Derhâl bu ihanete "Dur!" deyin diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa
Ömer Öcalan
Şanlıurfa

Kamuran Tanhan
Mardin
Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

George Aslan
Mardin
Mehmet Kamaç
Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç.

Buyurun Sayın Kamaç. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu paketin içerisinde yer alan bir sürü maddeyle ilgili pratik anlamda yaşanan sorunları böyle müşahhas bir şekilde ortaya koyabilecek çeşitli olaylar var.

Birincisi, bu paketi, Tapu Kanunu'nu konuşuyoruz. Tapu tescil çalışmaları yerinde tespitle yapılır Sayın Bakan Yardımcısı. Ama Van'ın Çatak ilçesi Konalga köyü paftası içerisinde bulunan 4.500 dekarlık, yaklaşık olarak 45 milyon metrekaarelik, niteliği mera olan bir bölgenin -köylünün yani Konalga köylüsünün değil, çevre köylerin de değil, Van kütüğüne kayıtlı olanların da değil- başka bir ilin kütüğüne kayıtlı olan insanların adına tapu tescili yapılmış. Bu resim sadece onda 1'ini gösteriyor Sayın Bakan Yardımcısı. Böyle bir usulsüzlük var. Peki, bu böyle bitti mi? Hayır. Bu usulsüzlük yapılırken Tarım Bakanlığı da "Burada, 3.200 rakımda soya fasulyesi yetiştirilmiş." diye, 2022 yılında sadece bir şahsa 76 asgari ücret değerinde tarım desteği sunmuş; böyle usulsüzlükler zinciri devam ediyor. Bugünkü parayla 2 milyon 200 bin liraya tekabül ediyor, bir insana böyle bir şey verilmiş. Tabii, bu, mahkemeye gitti, mahkeme bütün tapuları iptal etti ve meraya devretti; bu olumlu bir gelişmeydi ama Konalga köylüleri tabii, olaylardan kurtulabilmiş değil. Biliyorsunuz, 2000 yılında Köykent Projesi'yle birlikte Konalga köyü 15 mezrasıyla birlikte bir yerde toplandı. Şu köyde toplandılar, Köykent Projesi'dir bu Sayın Bakan ve zorunlu göçe tabi tutuldular, bu köyde toplandılar. Aradan yirmi yıl geçti, dediler ki: "Burası heyelan alanıdır." Ya, bu Köykent yapılırken zemin etüdü yapılmadı mı? Yapıldı. Peki, bu köyün inşa edildiği yer heyelan alanı mıydı, heyelan alanı idiye neden yapıldı? Bu soruların hepsi cevap bekliyor Sayın Bakan.

Ama bir resim göstereyim, aslında yerin kendisi heyelan alanı değil, yapının kendisinde problem var. Bakın, bir binanın yıkılış şekline baksanıza, bu binada tek bir tane taşıyıcı kolon, tek bir giriş yok ve bunu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bir örtünün altına gizlemeye çalışıyor. Bu nedir? İşte "Yer heyelan alanı" ve rapor çıkarıldı "afet riski taşıyan bölge" diye. Bu ev böyle yıkılırken bakın, bu, köyün okulu, dört katlı köyün okulu, dimdik, tek bir çizdiği yok; şu anda ihale yapsanız belki 500 milyon, belki 1 milyar, belki 3 milyar para harcarsınız bu okulu yaparsınız ama bu okulda tek bir çizik yok. Bu da şunu gösteriyor: Yerin problemi yok, yapının problemi var, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının sorumluluğu var ve bunun üzerinden ne yapıyorlar? Şimdi, bir şey geliştiriyorlar, burada 383 tane konut var ve diyorlar ki bu insanlara "Siz buradan da göç edin, şehre gidin, biz size konut yapacağız, şehre yerleşin." 383 hak sahibinin sadece 240'ına Van merkezde TOKİ konutu veriyorlar. Köylü de diyor ki: "Ya, ben hayvancılık yapıyorum, bu köyde 15 bin küçükbaş hayvan var, bu köyde 3 bin büyükbaş hayvan var, bu köyde 10 bin arı kovanı var." Bu insanları siz götürüp kutu gibi evlerde şehre yerleştirdiğinizde bu insanların gelir kapısını kapattığının farkında mısınız? Dolayısıyla Sayın Bakan Yardımcısı, lütfen, beni dinleyin; inanın, hem bu tapu tescil çalışmalarında hem bu konutların afet riski taşıyan bölge ilan edilmesinde oradaki feodal zihniyetin bürokratik zincirle kurduğu kirli ilişkiler ağı var. Bu insanları mağdur etmeyin. Gelin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yeniden bu konutların yapıldığı bölgede yeni bir zemin etüdü yapsın, jeolojik sondajlar vurulsun. Bu sorun sadece 3-5 insanı ilgilendiren bir sorun değil binlerce insanın mağdur olduğu bir sorun. Diyeceksiniz ki: "Siz nereden biliyorsunuz bu kadar gerçeği?" Çünkü bu köy aynı zamanda benim doğduğum, büyüdüğüm, suyunu içtiğim, toprağıyla beslendiğim kendi köyüm.

Sayın Bakan Yardımcısı, bakın, Çatak Kaymakamlığı şimdi şunu yapıyor, diyor ki: "O konutları yıkacağız." Peki, karşılığında ne var? Koskoca bir sıfır. Orada hayvancılık yapan vatandaşların bir çağrısı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET KAMAÇ (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Diıyorlar ki: "Biz gideceğiz, bize bir çadır öneriniz var mı? Bize bir konteyner öneriniz var mı? Biz 15 bin küçükbaş, 5 bin büyükbaş, 10 bin arı kovanımızla nereye gidelim?" sorularının cevabını Çevre ve Şehircilik Bakanlığı vermek durumunda.

Bir de ya, 2022 yılında bahsettiğim 76 asgari ücret değerinde tek bir şahsa verilen tarım desteğini Sayın Bakanlığa sorduk, Tarım Bakanlığına: "Ya, ne kadar verdiniz kamu kaynaklarından?" dedik, cevap veremediler, cevap vermediler. Kamu kaynaklarından usulsüz bir şekilde yapılan bu usulsüz çalışmalar üzerinden kaybolan milyonların hesabını önce -Sayın Bakan Yardımcısı burada-Bakanlık, bu Meclis sormalı, bu insanların mağduriyeti giderilmeli, bu insanların evlerinin yıkılmasından vazgeçilmelidir.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz
Antalya
Burhanettin Kocamaz
Mersin

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar
Lütfullah Kayalar
Yozgat

Mehmet Akalın
Edirne

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada, iktidarın yıllardır sürdürdüğü plansız ve öngörüsüz yönetim anlayışını konuşuyoruz çünkü burada karşımıza çıkan tablo artık bir istisna değil alışkanlık hâline gelmiş bir yönetim pratiğidir. "Geçici" denilerek çıkarılan düzenlemeler sürekli uzatılıyor, başlangıçta konulan süreler ve hedefler birer birer anlamsızlaştırılıyor. Devlet yönetiminde esas olması gereken şey şeffaflık, hesap verilebilirlik ve öngörülebilirliktir. Ancak bugün görüyoruz ki iktidar kalıcı politikalar üretmek yerine günü kurtaran geçici çözümlerle kamu yönetimini sürdürmeye çalışmaktadır. Düzenlemenin ilk hâlinde bu görevlendirmenin beş yıl sonunda sona ereceği belirtilmişti. Şimdi ise hiçbir yapısal değerlendirme olmadan, hiçbir kapsamlı gerekçe ortaya konulmadan süre on yıla çıkarılmaktadır. Bu yaklaşım, mali ve idari planlamayı zayıflatmakta, geçici düzenlemeleri fiilen kalıcı hâle getirmektedir.

Değerli milletvekilleri, bugün burada konuştuğumuz mesele yalnızca bir bütçe tekniği ya da süre uzatımı meselesi değildir. Plansızlığın, öngörüsüzlüğün ve günü kurtarma anlayışının bedelini bu ülkede her zaman vatandaş ödemektedir. Yanlış ekonomi politikalarının, geçici çözümlerle yürütülen yönetim anlayışının en ağır yükünü ise bugün emeklilerimiz taşımaktadır. İşte, tam da bu yüzden dikkatlerinizi iktidarın yıllardır görmezden geldiği, milyonlarca emeklinin yaşadığı gerçek hayata çevirmek istiyorum. Bir milletin onurunu yerle bir eden, yıllarını alın teriyle örüp emeklilik günlerini beklemiş milyonlarca insana reva görülen bu tablonun hesabını sormak boynumuzun borcudur. Türkiye'de emekli ikramiyesi hâlâ 4 bin liradır. Bu rakamı söylemek bile insanı utandırıyor. Onlarca yılını bu ülkeye, bu devlete veren insanlara bayram için layık görülen miktar budur. Peki, emeklilerimiz bu bayramda kurban kesebilir mi? Açıklanan güncel piyasa verilerine göre küçükbaş kurbanlık fiyatları 13 bin liradan başlayıp 40 bin liraya kadar çıkıyor. Büyükbaş hisseli satışlarda ise kişi başı fiyatlar 30 bin lira ile 45 bin lira arasında değişiyor yani en ucuz kurbanlık için bile emekli ikramiyesinin 3 katından fazlası gerekiyor.

Şimdi sormak istiyorum iktidar sıralarına: Bu emeklimiz bayramda ne yapacak? "Bayram gelmiş neyime; anam, anam, garibem." türküsünü mü söyleyecek? Bugün, emekliler pazara çıkarken file değil hesap makinesi taşıyor. Bir emekli maaşı kiraya mı yetsin; faturaya mı, ilaca mı, gıdaya mı? İnsanlar torununa harçlık vermeyi bırakmış, kendi mutfağındaki eksikleri nasıl tamamlayacağını düşünür hâle gelmiş. Bugün Türkiye'de milyonlarca emekli yıllarca çalışıp ödediği primlerin karşılığını alamamanın hayal kırıklığını yaşıyor ancak açlık sınırının altında kalan maaşlarla insanlar ay sonunu getirmeye çalışmaktadır. Birçok emekli artık 2'nci bir iş arıyor, pazarda akşam saatlerini bekliyor, en ucuz ürünü alabilmek için kilometrelerce yol gidiyor. Bu tablo, sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmıyor çünkü emeklilik, yoksulluk değil yıllarca çalışıp alın teri dökenlerin insanca yaşam hakkıdır. Devletin görevi de yıllarca bu ülkeye hizmet etmiş insanları hayatlarının en kırılgan döneminde korumaktır.

Gelelim BAĞ-KUR meselesine. Sayın Cumhurbaşkanı, 2023 seçimleri öncesinde, BAĞ-KUR'luların 9000 prim gün şartını 7200'e indireceklerine dair açık bir söz verdi. Bu sözün üzerinden yaklaşık bin gün geçmiş olmasına rağmen tek bir yasal adım atılmadı. Kendi işini kurmuş, devletten maaş almamış, her ay prim ödemiş bu insanlar emekli olabilmek için yirmi beş tam yıl çalışıp 9000 gün prim ödemek ve 60 yaşına gelmek zorunda. Bu bir teknik düzenleme değil bu bir adalet meselesidir. Bu iktidar, seçim öncesinde söz verir, seçim sonrasında unuttur. Emekliyi oy sandığında hatırlar, iktidar koltuğuna oturduğunda unuttur. Bu tabloyu oluşturanlar milyonlarca emeklinin vebalini taşımaktadır. Bu kürsüden açıkça söylüyorum: Emekli ikramiyesi derhâl güncellenmeli, enflasyonla bağlantılı hâle getirilmelidir. BAĞ-KUR'unun 7200 gün düzenlemesi bu Meclisten bu dönem geçirilmelidir.

Emeklilere, bu millete verilen sözlerin hesabı mutlaka sorulacaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 26'ncı madde kabul edilmiştir.
Birleşime 20 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.53

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.16

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ) , İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

27'nci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Sururi Çorabatır

Antalya

Aykut Kaya

Antalya

Ömer Fethi Gürer

Niğde

Gülcan Kış

Mersin

Mehmet Tahtasız

Çorum

Reşat Karagöz

Amasya

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu

İstanbul

Hüseyin Yıldız

Aydın

Adnan Beker

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Amasya Milletvekili Sayın Reşat Karagöz.

Sayın Karagöz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tam bağımsız Türkiye idealleri için ölümü göze alarak korkusuzca bu yolda yürüyen 68 kuşağının önder isimleri Deniz Gezmiş, Hüseyin İnân ve Yusuf Aslan'ı katledilişlerinin 54'üncü yılında sevgi, saygı ve özlemle anıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Üzerinde görüşmekte olduğumuz Tapu Kanunu Teklifi'nin 27'nci maddesi, geri kazanım katılım paylarının yüzde 25'inin Türkiye Çevre Ajansına aktarılmasına ilişkin sürenin iki yıl daha uzatılmasını öngörüyor. Biliyorsunuz ki Türkiye Çevre Ajansı kurulalı henüz on sene bile olmadı ama bu Ajans da kısa zamanda AKP'ye yakışır bir şekilde skandallarla anılma, Sayıştay raporlarındaki usulsüzlüklerle gündeme gelme alışkanlığı edindi. Sayıştayın 2023 yılında düzenlediği raporda, iki sene daha uzatılması için izin istenen geri kazanım katkı paylarının çevreyi koruma ve sürdürülebilir projeleri finanse etmek amacıyla Türkiye Çevre Ajansına kanunda belirtilen tarihlerde aktarılmadığı ya da hiç aktarılmadığı belirtildi. "Toplanan bu katkı payları nereye gitti, akıbeti ne oldu; neden zamanında aktarımlar gerçekleşmedi?" diye sorunca maalesef Bakanlıktan tatmin edici bir cevap alamıyoruz. Bugün de üzerinde konuştuğumuz 27'nci maddeyle ilk bakışta küçük masum bir süre uzatması yapıyoruz gibi duruyor ama bu masumiyetin arkasında çok daha sert bir gerçek var. Uzatılan şey; aslında milletin cebinden toplanan paraların keyfi, denetimsiz ve siyasi biçimde dağıtıldığı bir düzen. Neden mi böyle diyorum? Gelin, kırk yedi gündür tutuklu bulunan BirGün gazetesi Muhabiri İsmail Arı'nın 11 Şubat 2026 tarihli haberine hep birlikte bakalım: İsmail Arı'nın haberine göre, süre uzatım izni istediğimiz kurum olan Türkiye Çevre Ajansı İstanbul'da bir dizi belediyeyle protokol imzalıyor. Protokol imzalanan belediyeler sırasıyla Pendik, Sultangazi, Ümraniye, Fatih, Kâğıthane, Zeytinburnu, Bağcılar, Bahçelievler, Güngören ve Arnavutköy Belediyeleri. İstanbul'un toplamda 39 ilçesi var ama protokol imzalanan belediye sayısı yalnızca 10. Üstelik bu nasıl bir tesadüftür ki protokol imzalanan belediyelerin tamamı AKP'li belediyeler, içlerinde tek bir Cumhuriyet Halk Partili belediye bile yok.

Değerli milletvekilleri, İstanbul gibi 16 milyon nüfusa ev sahipliği yapan bir kentte şüphesiz ki tüm belediyeler vatandaşlarımız için çaba sarf ediyor ama destek dağılımına bakınca ciddi bir ayrımcılık göze çarpıyor. AKP'li belediyelere muslukların tamamı açılıyorken diğer belediyelere Türkiye Çevre Ajansından tek kuruş verilmiyor; siz bu anlayışla çevreyi değil sadece kendi çevrenizi koruyorsunuz. Gazeteci İsmail Arı bu haberi BirGün gazetesinde yayımladıktan kırk gün sonra Ramazan Bayramı'nda ailesini görmek için gittiği memleketi Turhal'da gözaltına alındı ve ardından tutuklandı. İsmail Arı, özellikle yolsuzluk ve rant haberlerinin üzerine giden genç ve başarılı bir gazeteci. Düşünün, bir gazeteci kamu kaynağının hakkaniyetli dağıtılmadığını haberleştirdiği için, tüyü bitmemiş yetim hakkının peşine düştüğü için bugün cezaevinde. Buradan İsmail kardeşimiz nezdinde gazetecilik yaptığı için AKP yargı kolları tarafından zulme uğrayan tüm gazetecilere selamımı gönderiyorum. Tutuklu bulunan tüm basın emekçilerinin derhâl serbest bırakılması çağırımı yineliyorum.

Değerli milletvekilleri, basit bir teknik düzenleme gibi görünen maddeler bile eğer devlet aklı ve iyi niyetle ele alınmazsa ciddi kamu zararı yaratacak sonuçlar doğurmaktadır. Bu mesele Türkiye'nin yirmi üç yıldır nasıl yönetildiğinin bir özetidir. Kurumların nasıl araçsallaştırıldığı, kaynakların nasıl kayırmacı bir şekilde dağıtıldığı göstergesidir. Pazartesi günü il ve ilçe örgütlerimizle birlikte memleketimizin 81 ilinde, 973 ilçesinde eş zamanlı olarak yaptığımız esnaf ziyaretlerinde de gördük ki artık yurttaşlarımız bu iktidardan bıkmış durumda. Vatandaş ekonomik kriz altında eziliyor, gençler gelecek hayali kuramıyor. 86 milyon yurttaş bir an evvel sandığı önünde görmek istiyor. Siz 27'nci maddeyle Türkiye Çevre Ajansı için süre uzatımı istiyorsunuz ama bilin ki aslında uzatmalara oynayan sizin iktidarınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

REŞAT KARAGÖZ (Devamla) - Bu iktidarın miadı doldu, ömrü bitti. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu kayırmacı, hukuksuz ve denetimsiz düzene "hayır" diyor ve bir an önce erken seçim talebimizi yineliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Karamnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz
Antalya
Burhanettin Kocamaz
Mersin

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar
Lütfullah Kayalar
Yozgat

Mehmet Akalın
Edirne
Mehmet Mustafa Gürban
Gaziantep

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban.

Buyurun Sayın Gürban. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gaziantep son yılların en şiddetli doğal afetlerinden birini yaşamıştır. Uzmanların "süper hücre" dediği bir sistemle sadece yirmi dakika içinde metrekareye yaklaşık 60 kilogram yağış düşmüştür. Bu yağış ardında günlerce sürecek bir yıkım bıraktı.

Değerli milletvekilleri, dereler taşmış, yollar göle dönmüş, mahalleler su altında kalmıştır. Ağaçlar kökünden sökülüş, çatılar uçmuş, araçlar zarar görmüş, şehir âdeta felç olmuştur. Bu tablo açıkça göstermektedir ki doğal afetler artık istisna değil yeni normaldir. Afet doğaldır, hazırlıksız yakalanmak doğal değildir.

Sahada ciddi bir müdahale yapılmıştır, kurumlarımız seferber olmuştur. Bu çaba kıymetlidir, emeği geçenlere teşekkür ediyoruz ancak sorulması gereken asıl soru şudur: Yirmi dakikalık yağışta şehir neden ve nasıl bu hâle gelmiştir? Yatırımlar yetersiz midir ya da yapılan yatırımlar amacına uygun hizmet veremiyor mu? Kamu kaynakları harcanırken AR-GE çalışmaları yeterince yapılmıyor mu? Yatırımları icraata döken firmalar uzmanlık gerektiren alanlarında yeterli midir?

Değerli milletvekilleri, sorunu sadece anormal yağışa bağlamak doğru değildir. Dünyada tek yağış alan yer bizim memleketimiz değildir. Sorunun temeli altyapıdır, şehir planlamasıdır, hazırlıktır. Daha doğru ifadeyle ısrarla hazırlanmamaktadır. Eğer yağmur yağdığında şehir suya teslim oluyorsa orada konuşulması gereken şey doğa değil ihmaldir. Ancak mesele sadece şehirle sınırlı değildir, aynı afet kırsalda çok daha ağır bir yıkım bırakmıştır. Gaziantep'te yaşanan bu afetin ardından sessiz kalan kesimin, çiftçilerimizin sesi olacağım. Nizip, Karkamış ve Şehitkâmil ilçelerimize bağlı Bedirkent, Suboğazı ve Kozluyazı bölgelerinde dolu, şiddetli yağış ve fırtına tarım alanlarını âdeta yerle bir etmiştir; fıstık gitmiş, zeytin gitmiş, buğday, arpa yatmış, ağaçlar devrilmiştir; çiftçi tarlasına giremez hâle gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, çiftçi için afet, onca zahmetin, emeğin bir gecede yok olmasıdır. Tarlada afet varsa sofrada kriz vardır. Yetkililere soruyorum: Bu bölgelerde zarar tespit çalışmaları ne aşamada? Ürün bazlı kayıplar net olarak ortaya konmuş mudur? Çiftçinin ne kadar zarar ettiğini yetkililerimiz biliyor mu? TARSİM kapsamında sigortası olan üreticilerimiz var, peki süreç nasıl işleyecek? Ödemeler ne zaman yapılacak? Hasar bugün, ödemeler bir yıl sonra olursa çiftçilerimiz bu süreci nasıl atlatacak? Ama asıl mesele şudur: TARSİM sigortası olmayan binlerce çiftçimiz ne yapacak? Borçla üretim yapan, krediyle ayakta duran çiftçilerimiz ne olacak? Sigortası yok diye çiftçilerimizi kaderine terk edemeyiz. Çiftçilerimize sahip çıkmazsak, üreticimizi kollamazsak tarımsal kriz kaçınılmaz olacaktır. Peki, çözümler nelerdir? Şehirlerin altyapısı yeni iklim gerçekliğine göre yeniden planlanmalıdır. Dere yatakları ve su tahliye sistemleri bilimsel verilerle güçlendirilmelidir. Afet yönetimi sadece müdahale değil önleyici sistem üzerine kurulmalıdır. Zarar gören çiftçiler için doğrudan destek, hibe sağlanmalıdır. Borçlar ertelenmeli, faiz yükü kaldırılmalıdır. TARSİM sistemi yeniden gözden geçirilmelidir. Bölgeye özel tarımsal afet destek programı acilen devreye alınmalıdır.

Değerli milletvekilleri, çiftçi üretmezse şehir doymaz, çiftçi ayakta kalmazsa ekonomi de ayakta kalmaz. "Doğa vurdu." deyip çiftçiye yalnız bırakırsanız, yarın bunun bedelini sofrada hep beraber çok ağır bir şekilde öderiz. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Milletimiz çiftçidir, milletin çiftlikteki çalışma imkânlarını asli ve iktisadi tedbirlerle en yüksek seviyeye çıkarmalıyız." ifadelerini kendimize rehber edinmeliyiz.

Yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinde yer alan "yer alan" ibaresinin "bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa
Ömer Öcalan
Şanlıurfa

Kamuran Tanhan
Mardin
Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

George Aslan
Mardin
Özgül Saki
İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI ADİL KARAİSMAİLOĞLU (Trabzon) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Özgül Saki.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜL SAKI (İstanbul) - Teşekkürler.

Evet, teklif edilen bu 27'nci maddeyle Türkiye Çevre Ajansına aktarılan katılım payları iki yıl daha uzatılıyor ve bunu söylerken amaç bölümünde de "Çevreyi korumak, yeşil alanları artırmak." denilerek âdeta bizimle dalga geçiliyor. Neden? Kanunun bütününe baktığınızda zaten kırıntısı kalmış olan denetim mekanizmalarının tamamı ortadan kaldırılıyor. Üstelik tüm kararlar tek bir imza, Cumhurbaşkanının tek bir imzasıyla yürürlüğe konuluyor. Hiçbir meslek örgütünün, alandaki hiçbir örgütün, örgütlenmenin önerileri dikkate alınmıyor ve asıl meselenin bir tanesi: Kaynaklar nasıl kullanılacak, kim karar verecek, öncelikler nasıl düzenlenecek? Bu kanun teklifi yerel yönetimlerin ve toplumun denetiminden uzaklaştırılarak âdeta bütün bir coğrafyayı şirketlerin insafına bırakan bir teklif.

Bu teklif aynı zamanda "'Acele kamulaştırma' diyerek bizden sadece bir arazi parçası değil hayatımızı, geçimimizi, köklerimizimizi söküp almak istiyorlar." diyen Akbelenlilere âdeta savaş açma teklifi. Aynı zamanda, Varto'da JES'e karşı nöbet tutanlara bu teklif âdeta savaş açıyor. Şırnak'tan Zonguldak'a madenlere karşı havasını, suyunu, toprağını korumak için mücadele edenlere âdeta savaş açan bir teklifle karşı karşıyayız.

Bakın, değerli milletvekilleri, buna benzer uygulamalarla aslında adım adım şirketlerin önündeki ufakık denetim mekanizmalarını bile ortadan kaldıran AKP iktidarı en küçük denetime bile tahammülü olmadığı için yeni bir teklifle tekrar kentsel dönüşüm, kamu arazilerini acele kamulaştırma kararıyla bütün yeşil alanları ortadan kaldırarak, halkı oradan zorla sürerek, mega projelere alan açarak âdeta hepimize diyor ki: "Şirketler var sadece, siz halkların, kentlilerin yaşamı bizim için hiçbir şeydir." Bu kanun teklifi aynen bunu söylüyor tüm maddeleriyle.

Bakın, İstanbul'a gelim; Kanal İstanbul hattı, Arnavutköy, Başakşehir, Küçükçekmece aksı, deprem gerekçesiyle ilan edilen rezerv alanlar... Bakın, burası çok önemli: Deprem gerekçesiyle rezerv alan ilan edilen yerler riskli yerler değil ranta açık yerler. Gerçekten depreme riskli alanlarda herhangi bir uygulama yapmayıp şirketlerin özel isteğiyle parsel parsel tanımlanmış olan arazileri "Depreme dayanıklı yapacağız." diyerek rezerv alan ilan edip oradan halkı, kentlileri sürüyorlar.

Peki, bu sistem nasıl işliyor? Önce bunları ilan ediyorlar, sonra oraların değerlerini düşürüyorlar, sonra şirketlere aktarıyorlar, halkı da oradan sürüyorlar. Oradaki geçimlik tarım arazileri, oradaki su kaynakları, hiçbirisi önemli değil; halk, nasıl olsa göç ettirilecek, ayrıca göç ettirilen insanlar için de hiçbir yaşam alanı olmayacak; tekrar onları da sömürerek, "TOKİ" diyerek, borçlandırarak, yoksullaştırarak yeniden muhtaçlık ekonomisiyle yönetmeye kalkan bir AKP iktidarı ve onun yeni rantçı teklifiyle karşı karşıyayız. Ama biz diyoruz ki: Tüm bu uygulamalarla artık tek bir alan bile bırakmadınız nefes alacak. Ve bu mücadele büyüyecek. Havasına, toprağına, suyunu sahip çıkanlar ortak mücadeleleriyle artık bu şirketlerin AKP'yle el ele kendi yaşamlarının üzerinde kurduğu bu ölüm cumhuriyetine son verecek. Kendi kaderlerini kendi ellerine alacaklar. Çünkü, bakın, o kadar açık ki AKP'nin politikaları, COP31 toplanacak yakın bir zamanda Antalya'da, şimdiden çeşitli toplantılar yapıyor AKP iktidarı. Oradaki konuşmalarına bir baksanız, orayı âdeta şirketler için bir fuar alanına dönüştürmüş durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ÖZGÜL SAKI (Devamla) - İklim değişikliğiymiş, efendim, toprağın kirlenmesiymiş, hiç umurlarında değil. Bütün toprakları o uluslararası şirketlere... Kendi yandaş şirketlerine âdeta pazarlama alanı olarak kullanıyorlar COP31 Zirvesi'ni. Ama COP31 Zirvesi'ne karşı Halkların İklim Zirvesi de var. Halkların İklim Zirvesi de toplantılarını yapıyor ve diyor ki: "Biz hayatımıza sahip çıkacağız. Toprağına, o toprakta yaşayan, o suyun içinde yaşayan tüm canlılara sahip çıkacağız ve Halkların İklim Zirvesi'yle tüm bu alanlarımızı geri kazanacağız."

Ayrıca, bugün, Akbelen'de Danıştay yürütmeyi durdurma kararı verdi, Esra Işık hâlâ hapiste, derhâl Esra Işık'ı serbest bırakın. Toprağımızı, suyumuzu biz savunacağız diyoruz.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 27'nci madde kabul edilmiştir.

28'inci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 28- 5/4/2023 tarihli ve 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanunun ek 1 inci maddesinin altıncı fıkrasının altıncı cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş; yedinci fıkrasının birinci cümlesine 'Yapım işinin tamamlanmasından sonra,' ibaresinden sonra gelmek üzere '7269 sayılı Kanun kapsamında anahtar teslimi yapılanlar hariç olmak üzere' ibaresi eklenmiş; dokuzuncu fıkrasının birinci cümlesine 'teslim edilmek üzere' ibaresinden sonra gelmek üzere 'veya hibe ve yapım kredisi destekleri ile' ibaresi eklenmiş; beşinci cümlesinde yer alan 'söz konusu alanlar' ibaresi 'söz konusu alanlardaki taşınmazlardan; üzerine 7269 sayılı Kanun uyarınca hak sahiplerine teslim edilmek üzere konut, işyeri, samanlık ve ahır gibi tesisler inşa edilen taşınmazlar' şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya beşinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

'Bu Kanun kapsamında verilen hibe ve krediler, alacağın devrine, temlikine ve takasa konu edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, hak sahibi ya da müteahhidin borçlarından dolayı hiçbir suretle haczedilemez, üzerine ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz konulamaz ve iflas masasına dahil edilemez.'

'Bu maddenin altıncı fıkrası uyarınca hibe ve kredi destekleri ile üzerinde konut, iş yeri ve ahırlı konut yapılan yüzölçümü en fazla 1.000 metrekare olarak belirlenen taşınmazlar ise Hazine tarafından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bedelsiz devredilir. Bakanlığa devrolunan bu taşınmazların rayiç bedelin yarısı üzerinden peşin ya da yüzde onu peşin ödenmek üzere beş yıla kadar taksitle faizsiz satışı Bakanlıkça gerçekleştirilebilir. Bu taşınmazların satış bedelinin tamamının ödenmesini müteakip hak sahiplerine faydalandırılan kredi miktarının iki katı kadar tutarda birinci derece birinci sıradan istifade hakkı ile Hazine lehine ipotek tesis edilerek tapu devredilebilir.'

'(10) 7269 sayılı Kanun kapsamında hak sahiplerine teslim edilmek üzere Bakanlık tarafından üretilen konut, işyeri, samanlık ve ahır gibi tesislere ilişkin dokuzuncu fıkranın ilgili hükümlerinin uygulanmasına devam olunmak kaydıyla; bu madde hükümleri yalnızca altıncı fıkra uyarınca hibe ve kredi desteği verilen yapılara yönelik uygulanır.'"

Sururi Çorabatır
Antalya
Aykut Kaya
Antalya
Mehmet Tahtasız
Çorum

Gülcan Kış
Mersin
Adnan Beker
Ankara
Ömer Fethi Gürer
Niğde

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul
Hüseyin Yıldız
Aydın
Asu Kaya
Osmaniye

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI ADİL KARAİSMAİLOĞLU (Trabzon) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Osmaniye Milletvekili Sayın Asu Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (CHP sıralarından alkışlar)

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; depremin yıktığı şehirlerden biri olan Osmaniye Milletvekili bir depremzede olarak iktidarınızın çözüm diye sunduğu ama altında mülkiyet gasbı ve denetimsizlik yatan teklifin 28'inci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Madde, depremzedelerin konut üretmek amacıyla çektiği kredilerin hacze konu olmaması bakımından olumlu gibi görünse de mesele sadece burada bitmiyor. Asıl mesele, bu maddenin arkasına gizlenmiş büyük bir yetki ve kaynak devridir. Bu düzenlemeyle, Kentsel Dönüşüm Başkanlığı artık sadece bir koordinasyon kurumu değil kredi veren, borçlanan, konut üreten, konut satan devasa bir mali yapıya dönüştürülüyor. (CHP sıralarından alkışlar) Tabii, buradan soruyoruz: AFAD dururken, TOKİ dururken, Bakanlık dururken Kentsel Dönüşüm Başkanlığı neden bu kadar olağanüstü yetkilerle donatılıyor? Ve bu yapı ne TOKİ gibi özel bütçeli ne de klasik anlamda şeffaf ve denetlenebilir bir kamu kurumu.

CEVDET AKAY (Karabük) - Kamu bankalarından kredi de alabiliyor Sayın Vekilim.

ASU KAYA (Devamla) - Yani ne yapıyorsunuz siz? Yetkiyi veriyorsunuz ama denetimi ortadan kaldırıyorsunuz. 2025 sonunda çıkardığınız 7566 sayılı Kanun'la bu Başkanlığa bir de iç borçlanma yetkisi verdiniz. Üstelik bunu geriye dönük 1 Ocak 2025'ten itibaren geçerli saydınız. Yani bu ne demek? Biz bu borçlanmayı zaten yaptık, şimdi de yasasını uyduruyoruz demektir. 595 milyar liralık ek borçlanma yetkisi getiriyorsunuz ama bu paranın nasıl harcanacağına dair tek bir şeffaf açıklamanız yok. Bu maddeyle birlikte mera alanları yapılaşmaya açılıyor, koruma altındaki alanlar inşaat alanlarına dönüştürülüyor, hazine arazileri ihale Kanunu dışına çıkarılıyor. Ne oluyor biliyor musunuz? Afet yönetimi sosyal bir sorumluluk olmaktan çıkıyor, ticari bir konut üretim modeline dönüştürülüyor. Yani devlet gayrimenkul şirketi gibi davranmaya başlıyor ve bu çok tehlikeli çünkü siz aynı zamanda bütçe hakkını zayıflatıyorsunuz, Meclis denetimini etkisizleştiriyorsunuz, kamu kaynaklarının izini kaybettiriyorsunuz. Peki, bu kaynakları nerede kullanacaksınız? Bu ihaleleri nasıl yapacaksınız? Bu konutları kime, hangi şartlarda vereceksiniz? Cevabınız var mı? Sıralardan bir cevap yok.

Deprem sonrası yeniden inşa süreci şeffaf, hesap verebilir, sosyal devlet ilkelerine uygun olmalıdır. Ama sizin getirdiğiniz bu madde şeffaflık yerine belirsizlik, hesap verebilirlik yerine denetimsizlik, sosyal devlet anlayışı yerine de her zamanki gibi sizin piyasa mantığını getiriyor. Bu nedenle biz bu maddeye itiraz ediyoruz. Depremzedelerin hakkını savunmak için, kamu kaynaklarının hesabını sormak için, bu Meclisin yetkisini korumak için bu düzenlemeye "hayır" diyoruz.

Değerli milletvekilleri, önümüzdeki pazar Anneler Günü ve bu ülkede deprem demişken hâlâ depremde kaybettiği çocuğunun akıbetini öğrenemeyen anneler var. Aile Bakanı "Kayıp çocuk yok." diyor. Merve'nin, İrem'in, Furkan Alp'in ve daha nice evlatlarımızın akıbeti bilinmiyor, Bakanın haberi yok. Kimliği tespit edilemeyen cenazeler, eşleşmeyen DNA örnekleri ve iktidarınız tarafından kurulmasına izin verilmeyen araştırma komisyonları var. Bu belirsizlik bir annenin yaşayabileceği en büyük işkencedir, en büyük işkencedir! Aileler hâlâ kapı kapı geziyor, kendi imkânlarıyla çocuklarını arıyor. Bir aile diyor ki: "Bir kere bile telefonumuz çalmadı, hep biz gittik, biz aradık, biz sorduk." Bu ne demek biliyor musunuz? Devlet yok demek. Bir başka anne de diyor ki: "Gidecek bir mezarımız yok. Belirsizlik çok zor, 'Mantığım vefat etmiş.' diyor ama kalbim 'Bir gün şu kapıdan çıkıp girip gelecek.' diyor. Bulamadığım sürece ölene kadar bu şekilde düşüneceğim, vicdanım azap içerisinde olacak." Bu cümleler sizin kederiniz olmalı, sizin utancınız olmalı. (CHP sıralarından alkışlar) Kimi açıklamalara göre onlarca çocuk hâlâ kayıp, kimi listelere göre sayı çok daha fazla. Peki, neden? Çünkü kayıt yok, koordinasyon yok, ciddiyet yok. Peki, soruyorum size, bu çocuklar nerede; bundan kim sorumlu, hesabını kim verecek? Kayıp çocuklar için Meclise araştırma önergesi veriliyor, reddediyorsunuz, aileler de seslerini size duyuramıyor maalesef. İşte, gerçek bu. Bu iktidar enkaz altındaki çocukları da o çocukları ömür boyu arayacak anneleri de yalnız bırakmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun devam edin.

ASU KAYA (Devamla) - Buradan sadece kendi evladını değil bu ülkenin kayıp evlatlarının her birinin acısını yüreğinde taşıyan tüm annelerin önünde saygıyla eğiliyorum. Anneler Günü'nü hiçbir annenin "Evladım nerede?" diye feryat etmediği bir Türkiye umuduyla buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisinden paylaşıyorum.

Çok teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesinde yer alan "gelmek üzere" ibarelerinin "gelecek şekilde" değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa
Ömer Öcalan
Şanlıurfa

Kamuran Tanhan
Mardin
Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

George Aslan
Mardin
Yılmaz Hun
İğdır

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI ADİL KARAİSMAİLOĞLU (Trabzon) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İğdır Milletvekili Yılmaz Hun.

Sayın Hun, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

YILMAZ HUN (İğdır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; daha geçen hafta MESEM kapsamında çalıştırılırken yaşamını yitiren bir çocuğun acısı hâlen toplumun vicdanında tazeyken Millî Eğitim Bakanının "Kaza olma ihtimali var diye MESEM'den vazgeçmeyeceğiz." sözleri kabul edilemez. Bu ülkede çocuklar eğitim görmek yerine sanayi atölyelerinde ağır çalışma koşullarında yaşamını yitiriyor. İktidar ise bunu sıradan bir iş kazası gibi göstermeye çalışıyor. Bu, asla kabul edilemez; çocuklarının ölümü kader değildir. MESEM, yoksul çocukları eğitimden koparıp sermayeye ucuz ve güvencesiz işçi olarak sunan bir sömürü sistemidir. Bu uygulamaya derhâl son verilmelidir.

Değerli milletvekilleri, 28'inci madde teknik olarak depremden etkilenen bölgelerde yürütülecek yeniden yapılandırma çalışmalarına, hak sahipliği süreçlerine ve konut teslimlerine ilişkin düzenlemeler içeriyor. İlk bakışta afetzedelere sağlanan hibe ve kredilerin haczedilememesi gibi olumlu ve insani hükümler barındırır da bu düzenlemenin arka planı depremi bir mülkiyet transferi ve ticari faaliyet alanına dönüştüren zihniyetin parçasıdır.

Değerli milletvekilleri, düzenlemeyle, deprem sonrasında üretilen ancak hak sahiplerinin teslim almaktan vazgeçtiği veya çeşitli nedenlerle boş kalan konutların Kentsel Dönüşüm Başkanlığına bedelsiz devredilmesi ve bu konutların Başkanlık üzerinden satılabilmesi öngörülmüyor. Gelineen noktada afet yönetimi ticari bir gayrimenkul projesine dönüştürülüyor. Biz DEM PARTİ olarak soruyoruz: Devletin afet sonrası birincil görevi ticari amaçlı gayrimenkul pazarlamak mıdır yoksa yurttaşın anayasal barınma hakkını güvence altına almak mıdır? Afet bölgelerinde kamu arazileri ve üretilen konutlar birer gelir kapısı olarak görülmektedir. Bu madde afet yönetiminin odağını sosyal ihtiyaçtan çıkarıp geniş kapsamlı bir inşaat ve satış sürecine kaydırıyor. Özellikle teslim alınmayan bağımsız bölümlerin köhneleşmesinin engellenmesi gerekçesinin arkasına sığınarak bu mülklerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'ndan muaf tutulması denetimsiz ve şeffaf olmayan bir satış sürecinin önünü açacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu teklifle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı AFAD'a ait olması gerekirken doğrudan Kentsel Dönüşüm Başkanlığına devredilmesi ciddi bir mali ve idari denetim zafiyetini doğuracaktır. Genel bütçe kapsamında yer almayan bu Başkanlığa kredi tahsis etme, taşınmaz satma ve hatta borçlanma yetkisi verilmesi paralel bir bütçe yönetimini oluşturmaktadır. 595 milyar liralık devasa ek ödeneklerin hangi kriterlerle ve kime aktarılacağı şeffaf değildir. Halktan toplanan deprem vergilerinin ve kamu kaynaklarının bu denetimsiz havuzda nasıl eriyeceği konusunda endişeliyiz.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat depremlerinin üzerinden üç yıla yakın bir süre geçmesine rağmen bölgedeki barınma krizi kronikleşmiş durumdadır. Şubat 2025 itibarıyla hâlen 649 bini aşkın yurttaşımız insani olmayan koşullarda, yangın riski ve hijyen krizleri altında konteynerlerde yaşam mücadelesi vermeye devam ediyor. İktidar ise konut teslim oranlarını yüzde 60 seviyelerinde tutarak başarı hikâyesini anlatmaya çalışıyor. Oysa gerçeklik şudur: Hak sahiplerine 160 metrekarelik evlerinin yerine 80 metrekarelik daireler dayatılmakta, belirsiz maliyet hesaplarıyla depremzedeler ömür boyu sürecek bir borç sarmalına itiliyor. Yurttaş travmasını atlattıktan kapısına gelen ödeme planlarıyla mülksüzleştiriliyor.

28'inci maddedeki hibe ve kredilerin haczedilemeyeceği kuralı bir lütuf değil devletin zaten yerine getirmesi gereken asgari bir yükümlülüktür. Mera Kanunu'nu delerek köy yerleşik alanlarının dışını da inşaat rantına açan düzenleme ekolojik bütünlüğü ve mülkiyet güvenliğini yok saymaktadır. Bizim ihtiyacımız olan, depremi "asrın felaketi" retoriğiyle meşrulaştırıp sorumluluğu doğaya yıkan bir anlayış değildir. İhtiyacımız olan, demokratik denetime açık, bilimsel verilere dayanan, yerel yönetimlerin dışlanmadığı ve insan onuruna yaraşır barınma hakkını esas alan demokratik ve ekolojik bir yeniden inşaa sürecidir. Halkın rızasının olmadığı, bilimin dışlandığı ve depremzedelerin sadece birer müşteri olarak görüldüğü bu rant odaklı politikalara karşı çıkmaya devam edeceğiz.

Son olarak, 15 Mayıs Kürt dil bayramı vesilesiyle bir iki kelam etmek istiyorum. Bir halkın dili yalnızca iletişim aracı değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

YILMAZ HUN (Devamla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Aynı zamanda o halkın hafızası, kültürü, tarihsel varoluşudur. Yıllardır inkâr, yasak ve asimilasyon politikalarına rağmen Kürt halkı kendi diline sahip çıkmaya ve yaşatmaya devam etmiştir. Kürtler bu toprakların asli unsurlarıdır ve onların dili olan Kürtçe görmezden gelinemez. Yapılması gereken, bu ülkenin çok dilli ve çok kültürlü gerçekliğini kabul etmektir. Ana dilinde eğitim hakkının

tanındığı, Kürtçenin kamusal yaşamda özgürce kullanıldığı demokratik bir düzen herkes için daha eşit bir geleceğin kapısını aralayacaktır. Bu vesileyle 15 Mayıs Kürt dil bayramını kutluyorum, "..."⁴ diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 28'inci madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, yeni bir madde ihdasına ilişkin bir önerge vardır. Önergeyi okutup Komisyona soracağım, Komisyonun salt çoğunlukla, 14 üyesiyle katıldığı önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açacağım. Komisyonun salt çoğunlukla katılmadığı önergeyi ise işlemiden kaldıracacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 29 - 2872 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 5- Türkiye'nin ev sahipliğinde ve başkanlığında gerçekleştirilecek Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin 31. Taraflar Konferansı (COP31) kapsamında;

a) İklim Değişikliği Başkanlığı veya bu Başkanlıkça konferansın organizasyonu için yetkilendirilen yüklenicilerin her türlü mal ve hizmet alımları, kiralama ve ihale işleri ile ilgili düzenlenen kağıtlar damga vergisinden müstesnadır.

b) İklim Değişikliği Başkanlığı veya bu Başkanlıkça konferansın organizasyonu için yetkilendirilen yükleniciler tarafından münhasıran konferansta kullanılmak üzere ithal edilecek veya geçici ithal edilecek eşya, gümrük vergileri ile eşya ithalinde aranan her türlü vergi, resim, harç ve fondan müstesnadır. Bu bent kapsamında ithal edilecek veya geçici ithal edilecek eşyaya ilişkin belli kuruluşların vereceği gümrük idaresine ibrazı zorunlu olan lisans, izin veya uygunluk belgesi aranmaz. Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Ticaret Bakanlığı yetkilidir.

c) İklim değişikliği Başkanlığı veya bu Başkanlıkça konferansın organizasyonu için yetkilendirilen yükleniciler tarafından iş yeri, kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan tüzel kişilerden münhasıran konferans kapsamında alınan hizmetlere ilişkin ödemelerden kurumlar vergisi kesintisi yapılmaz.""

Leyla Şahin Usta
Ankara
Oğuz Üçüncü
İstanbul

Çiğdem Koncağül
Tekirdağ
Latif Selvi
Konya

Osman Sağlam
Karaman
Hüseyin Altınsoy
Aksaray

BAŞKAN - Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI ADİL KARAİSMAİLOĞLU (Trabzon) - Salt çoğunluğumuz vardır Sayın Başkan, katılıyoruz.

BAŞKAN - Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılmış olduğundan önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açıyorum.

Madde üzerinde söz talebi yok.

Yeni maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Yeni madde kabul edilmiş ve teklife yeni bir madde eklenmiştir. Herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için bundan sonra maddeler üzerindeki önerge işlemlerine mevcut sıra sayısı metnindeki madde numaraları üzerinden devam edilecek, kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

29'uncu madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Sururi Çorabatır
Antalya
Hüseyin Yıldız
Aydın
Ömer Fethi Gürer
Niğde

Gülcan Kış
Mersin
Adnan Beker
Ankara
Aşkın Genç
Kayseri

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul
Aykut Kaya
Antalya
Mehmet Tahtasız
Çorum

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI ADİL KARAİSMAİLOĞLU (Trabzon) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Kayseri Milletvekili Sayın Aşkın Genç.

Sayın Genç, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesi üzerine grubum adına söz almış bulunuyorum.

Öncelikle şu temel tespiti yapalım: Biz bugün burada neden 29'uncu maddeyi konuşuyoruz? Çünkü iktidar, hukuk devletinin en temel ilkelerini yine bir kenara bırakarak kararnameyle devlet yönetme hevesine devam ediyor. Hatırlayın, 64 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Millî Emlak kontrolörlerinin müfettiş kadrolarına atanması düzenlenmişti. Anayasa Mahkemesi ise "Memurların atanması, görevde yükselmesi ve özlük hakları münhasıran kanunla düzenlenir. Burası bir hukuk devleti ise yürütme organı yasanın yetkisini gasbedemez." demişti. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi karşımıza getirilen bu madde aslında bir günah çıkarma çabasıdır ancak bu metni incelediğimizde iktidarın hatasından tam olarak ders çıkarmadığını; yine ayıklayarak, yine mağdur yaratarak bir düzenleme peşinde koştuğunu ne yazık ki görüyoruz. 29'uncu madde Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gereğini tam anlamıyla yerine getirmiyor; aksine, yeni bir adaletsizliğin de kapısını aralıyor.

Değerli milletvekilleri, bu maddenin teknik kısmına dikkat çekmek istiyorum: Düzenleme 16 Kasım 2024 itibarıyla idari görevde bulunan eski Millî Emlak kontrolörlerini kapsıyor; peki, bu tarihten önce feragat ederek veya sistemin zorlamasıyla uzmanlık kadrolarına geçmiş olan yüzlerce yetişmiş denetim elemanının suçu nedir? Onlar bu devletin evladı değil midir? Millî Emlak gibi, devletin hazinesini, toprağını, mülkünü koruyan bir yapıda yıllarca dirsek çürütmüş, denetim yapmış, yolsuzlukların üzerine gitmiş bu insanları neden idari görevde olanlar veya olmayanlar diye ikiye bölüyorsunuz? Hukukta eşitlik sadece aynı masada oturanlar arasında sağlanmaz. Hukukta eşitlik aynı hakka sahip olan herkesi kapsadığında adalete dönüşür. Siz burada seçici bir adalet uyguluyorsunuz. Kendi atadığınız daire başkanlarını, genel müdür yardımcılarını kurtarıırken taşrada, sahada çalışan millî emlak uzmanlarını, müfettişlik hakkı elinden alınmış denetmenleri neden görmezden geliyorsunuz? Bu yapılan devlet bürokrasisi içinde bir imtiyaz alanı yaratmaktır, liyakatle gelinen müfettişlik kadrolarını birer siyasi ödöl mekanizmasına dönüştürme çabasıdır.

Değerli milletvekilleri, bu teklifin genel ruhuna baktığımızda aslında 29'uncu maddedeki bu daraltıcı yaklaşımın sebebini de anlıyoruz. Bu torba kanunun içinde belediyelerin yetkileri kısıtlanıyor, bakanlığa sınırsız taşınmaz devri yetkisi veriliyor, Kentsel Dönüşüm Başkanlığına denetimsiz mali güç aktarılıyor yani bir yandan merkezî idareye muazzam bir mülkiyet ve para yönetimi yetkisi verilirken diğer yandan bu mülkiyeti denetleyecek olan kadroların da hakları tırpanlanıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Siz aslında şunu söylüyorsunuz: "Biz hazine taşınmazlarını istediğimiz gibi yönetelim ama bizi denetleyecek olan kadroları da zayıflatalım."

Sayın milletvekilleri, konuşmamın sonunda bu yönetim anlayışının sahada, Anadolu'nun kalbinde yarattığı somut bir sorunu, seçim bölgem Kayseri'yle ilgili önemli bir mağduriyeti dile getirmek istiyorum. Kayseri'nin Yeşilhisar ilçesinde çiftçimizi doğrudan etkileyen çok ciddi bir sulama krizi yaşanmaktadır. Ağcaşar Barajı sulama sistemi yenilenirken Musahacılı, Ovaçiftlik ve Yeşilova Mahallelerimiz maalesef bu yeni sistemin tamamen dışında bırakılmıştır. Bu mahallelerimiz yıllardır bu barajın suyuyla üretim yapmaktadır ancak şimdi "Modern sulama sistemine geçiyoruz." denilerek bu köylerimiz susuz bırakılma riskiyle ne yazık ki karşı karşıyadır. Yeşilhisar'da araziler var, üretim var, dikili fidanlar var ama en temel ihtiyaç olan suya erişim yok. Çiftçimiz ne ekeceğim diye değil elindeki ürünü nasıl kurtaracağım diye kara kara düşünüyor. Geçtiğimiz yıl çok ciddi bir zirai don felaketi yaşayan ve girdi maliyetlerinin altında ezilen çiftçimize bir de devlet eliyle yapılan bu yanlış planlamanın bedelini ödetemezsiniz. Üretimi, emeği ve bölgenin tarımsal geleceğini ilgilendiren bu sorun derhâl çözülmelidir. Buradan yetkililere sesleniyorum: 3 mahallemizin mağduriyeti acilen giderilmeli ve bu köylerimiz sulama sistemine dâhil edilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

AŞKIN GENÇ (Devamla) - Hem bürokrasideki adaletsizlikleri hem de Anadolu'daki üreticinin haykırışını görmezden gelmeyi bırakın, devletin hazinesini koruyan denetçinin de Yeşilhisar'daki çiftçinin de hakkını sonuna kadar savunmaya devam edeceğiz. Ayrıca, bu vesileyle, 10 Mayıs Pazar günü Anneler Günü, buradan başta şehit annelerimiz olmak üzere tüm annelerimizi kutluyorum, ellerinden öpüyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 29- 27/06/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 49- (1) 10.07.2018 tarihi itibarıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında idari görevde olanlardan daha önce millî emlak kontrolörü kadrosu ile maliye uzmanı kadrosunda istihdam edilenler bu kanunun yürürlük tarihinden önce idari görevleri sona erenlerin bu Kanunun yayım tarihinden itibaren bir ay içinde başvurmaları halinde durumlarına uygun başmüfettiş ve müfettiş kadrolarına, bu kanunun yayım tarihinden sonra idari görevleri sona erenlerin ise idari görevlerinin sona ermesini takip eden bir ay içerisinde talep etmeleri halinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığında durumlarına uygun başmüfettiş ve müfettiş kadrolarına Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanınca atanırlar.

(2) Bu madde kapsamında yapılacak atamalar için uygun boş kadro bulunmaması halinde, atama onayının alınmasıyla birlikte başka bir işleme gerek kalmaksızın, söz konusu kadro ihdas edilmiş ve kurumların kadro cetvellerinin ilgili bölümlerine eklenmiş sayılır."

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar
Hasan Toktaş
Bursa

Uğur Poyraz
Antalya
Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Yüksel Selçuk Türkoğlu
Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAİYİNDİRLİK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu.
Buyurun Sayın Türkoğlu. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; teklifin 29'uncu maddesi ilk bakışta teknik bir düzenleme gibi görünmektedir ancak aslında, kamu yönetiminde denetim ve teftiş yapısını yeniden tartışmaya açan bir düzenlemedir bu. Bu maddeyle birlikte, Maliye Bakanlığında daha önce millî emlak kontrolörü olarak denetim ve teftiş görevlerinde bulunmuş ve hâlen Çevre ve Şehircilik Bakanlığında idarecilik yapmakta olan bir kısım personelin görevlerinin sona ermesine müteakip müfettiş veya başmüfettiş olarak atanmasına imkân getirilmektedir ancak eğer denetim ve teftiş sistemi güçlendirilecekse bu, genel bir reformla yapılmalıdır; şayet hak kaybı giderilecekse bu, parçalı düzenlemelerle değil bütüncül bir yaklaşımla olmalıdır. Burada yapılan düzenleme teknik gibi görünse de özünde sadece sınırlı sayıda yani 5 kişiyi ilgilendirmektedir. Oysa bu düzenlemede kapsam dışında kalan, daha önce Maliye Bakanlığında maliye uzmanı ünvanıyla denetim ve teftiş yetkisini haiz görev yapmış ve hâlen Çevre ve Şehircilik Bakanlığında idarecilik yapmakta olan 14 kişiyi kapsamaması gerekmektedir ama bunu kapsamıyor. Bizim önerimiz açıktır: Sorun varsa çözüm kişiye özel olmamalı, geride de mağduriyet yaratmamalıdır. Dolayısıyla teklif edilen düzenlemede hukuka uygunluk için değişiklik yapılması elzemdir. Yeni bir Anayasa Mahkemesi iptal kararına yol açacak bir yanlışlığa da düşülmemelidir. Bu düzenlemenin başka bir handikabı da boş kadro olmasa bile hukuka aykırı bir şekilde yeni kadroların ihdasına izin vermektedir.

Değerli milletvekilleri, hukuk devleti kişiye özel düzenleme yapmaz, yapmamalı; genel, objektif ve somut kurallara göre düzenleme yapılmalıdır. Ancak burada farklı bir tablo var, ayan beyan ortada ki sadece birkaç kişi için özel bir düzenleme yapılıyor. Gerekçede Anayasa Mahkemesi kararı da hatırlatılıyor. Evet, doğrudur, konuyla ilgili 2023'te iptal edilen bir düzenleme var ama bu düzenlemenin yerine benzer bir sonuca yol açacak yeni bir düzenleme koymanın çok daha ciddi hukuki sonuçlar doğuracağı da aşîkârdır. Bu düzenleme kurumda planlamayı zayıflatmakta, kadro dengesini geri plana itmektedir, "önce atama, sonra kadro" anlayışını ortaya çıkarmaktadır. Hâlbuki önce kadro açılır, atama arkasından gelir. Bizim itirazımız nettir: Devlet bürokrasisi kişilere göre şekillenmez, kişiler değişir ama kalıcı olan kurumlardır. Ezcümle, teklifin verdiğimiz önergeye göre yeniden düzenlenmesini talep ediyoruz.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; son yapılan araştırmalar gösteriyor ki insanlar artık sadece sosyal hayatından değil mutfağından da kısmaya başladı. Sendikaların açıkladığı raporlara göre en fazla kısıtlama yüzde 15,9'la sosyal hayatta yaşandı ama ardından giyim ve asıl alarm vermesi gereken gıda kısıntısı geliyor. Vatandaş tam yüzde 13,3 oranında gıda ve market alışverişlerinden kısmaya başlamış. Bu ne demektir biliyor musunuz? Tasarruf sırası temel ihtiyaç maddelerine kadar gelmiş. Bir insanın hayatını idame ettirebilmesi için gerekli olan gıda ihtiyacını karşılayamamasını düşünebiliyor musunuz? Bu, zaten geçim derdindeki insanımızın artık sofradaki ekmeği hesaplaması anlamına geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bu, aynı zamanda, çocuğunun beslenmesini düşünmesi demektir, pazara çıkarken cebindeki paradan korkması demektir. İktidarın uyguladığı sözde istikrar programı emeklinin, asgari ücretlinin, esnafın zaten belini bük müştür. Vatandaş gıdasından bile kısmaya başladıysa bu artık ekonomik veri değil sosyal çöküş alarmıdır. Ülkenin bu noktaya gelmesinde sorumlu bulunan iktidar partisi ve destekçilerinin biz nerede hata yaptık demeleri için artık çok geçtir. Milletin öncelikli derdi önce geçim ama dermanı da behemehâl seçimdir. Boğazından kısmaya başlayan vatandaşın bir sonrası herhâlde ölümdür.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 29'uncu maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyaşar
Şanlıurfa
Ömer Öcalan
Şanlıurfa

Kamuran Tanhan
Mardin
Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

George Aslan
Mardin
Sümeyye Boz
Muş

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Muş Milletvekili Sümeyye Boz.

Sayın Boz, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri takip eden kıymetli halklar ve cezaevlerindeki siyasi tutsakları saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Az önce Divandan da duymuş olduğunuz üzere, iklim düzenlemesi olmadığı çok açık olan ve son dakika iktidarın siparişi üzerine eklenen bir ek madde var ve maddenin kapsamına bakılınca ise COP31 için hazırlanmış bir teşvik paketinin bu kadar geniş tutulması organizasyonun aslında niteliğiyle ilgili ciddi soru işaretleri ortaya çıkarıyor. Vergi muafiyeti var, KDV istisnası var, gümrük muafiyeti var, denetimsizlik var. Yani gümrük muafiyetinin sınırlarının neredeyse tamamen ortadan kaldırılması lojistik kolaylık olarak tanımlanamaz. Birleşmiş Milletler ve diğer ülke delegasyonlarının teknik ekipmanlarını getirmesi için makul kolaylıklar sağlanması elbette ki anlaşılır. Ancak "her türlü ürün, mal ve eşya" ifadesi ticari dolaşımın önünü açan bir serbestlik yaratmak istiyor ve bu durum

COP31'e bilimsel ve politik içeriğinden çok aslında geniş ölçekli bir ticari fuar mantığıyla bakıldığını gözler önüne seriyor. İktidar, iklim krizini bile sermaye için yeni bir teşvik alanına dönüştürdüğünü ispat ediyor. Dünyanın dört bir yanında yurttaşlar kuraklıkla, sellerle, yangınlarla ve ekolojik yıkımlarla mücadele ederken Türkiye'de hazırlanan bu düzenlemeyle çok uluslu şirketlere ve büyük organizasyon firmalarına vergi ve gümrükte ayrıcalıklar vermek istiyor ve bu yaklaşım, iklim krizini kamusal bir felaket değil ekonomik rant fırsatı olarak gördüğünün bir kez daha ispatı olarak karşımızda duruyor. Yani düpedüz iklim krizini fırsata çeviren sermaye siyasetinin açık ilanidir. Sız yıllardır bu ülkenin dağlarını maden şirketlerine açtınız, ormanları enerji projeleriyle yok ettiniz, dereleri HES'lerle boğdunuz, toprağı siyanürle zehirlediniz, kürdistan'da aynı yağma politikası hâlâ devam ediyor ve Varto'da -Gımgım'da- JES'lerle depremi tetiklediniz, depreme davetiye çıkardınız. Munzur'u barajlarla boğdunuz, Hasankeyf'i sermaye uğruna sular altında bıraktınız. Şenyayla'da, Cudi'de, Gabar'da ya güvenlik bahanesiyle ya da enerji politikaları uğruna yok ettiniz ve şimdi bütün bu yıkımın üstüne COP31 üzerinden kendinize uluslararası bir yeşil vitrin kurmaya çalışıyorsunuz. Sizin çevreciliğiniz tam olarak şu: Önce doğayı şirketlere pazarlayın, sonra üzerine birkaç tane yeşil slogan yazın; bunun adı "greenwashing"dir, bunun adı düpedüz ekolojik ikiyezlik.

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın Boz, bir saniye lütfen.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulda ciddi bir uğultu var. İnanın hatibi takip etmekte güçlük çekiyoruz.

Lütfen sükûneti sağlayalım.

Buyurun.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - Yani halk yoksulluk altında ezilirken şirketlere özel ekonomik koridor açılıyor. Bu ülkenin emeklisine "Kaynak yok." diyorsunuz, çiftçisine destek vermiyorsunuz ama iş şirketlere gelince devletin bütün kapıları açılıyor. Demek ki bu ülkede bütçe yalnızca halk söz konusu olduğunda devre dışı kalıyor ama mesele yalnızca doğanın talanı da değil, aynı anlayış bugün toprağın yönetiminde de karşınıza çıkıyor. Anlatcağım şey, Muş'un ve Türkiye'nin dört bir yanındaki köylerin gerçeğidir. 1954 kadastrosu köylünün toprağını kayıt altına aldı; insanlar o alanlarda yaşadı, üretti, emek verdi ve zilyetlik kurdu. Peki, sonra ne oldu? 2007'de yapılan yenileme işlemleriyle masa başında çizilen haritalar tek gerçek ilan edildi ve köylü bir sabah uyandığında atadan kalan toprağının hazine ya da mera, kendisinin ise işgalci olduğunu gördü. Önce, sınırı değiştiriyorsunuz, sonra vatandaşa dönüp diyorsunuz ki: "Burada ne arıyorsun?" Muş'ta bu durumla ilgili aslında birçok hata tespit edildi, bilirkişiler de bunu doğruladı, kabul etti ama idare hiçbir şey yapmadı. İş köylüyü suçlamaya gelince çok hızlısınız çünkü mesele hukuku korumak değil mesele aslında mülkiyeti yeniden dağıtmaktır. Karasu ıslah projelerindeki toplulaştırmalar da bu sorunu daha da derinleştiriyor. Masa başında çizilen planlarla köy yönetilmez, toprak Excel tablosu değildir ve yaşam alanlarını cetvelle yeniden tasarlayamazsınız ama sizin yönetim anlayışınız tam olarak bu; doğayı da toprağı da halkın yaşam alanı olarak değil yönetilecek ve piyasaya açılacak bir kaynak olarak görüyorsunuz. Bu yüzden, bugün burada ifade ettiğim konular iki ayrı konu değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - COP31'de kurduğunuz düzen ile köylünün toprağında kurduğunuz düzen aynı anlayışın ürünüdür. Biri doğayı şirketlere açıyor, diğeri ise toprağı yurttaşın elinden kaydırıyor. Siz doğayı yaşam alanı olarak değil ihale alanı olarak görüyorsunuz. Mera sizin için haritada değiştirilecek bir çizgi, ormanlar kesilecek bir meblağ, maliyet; sular ise şirketlere devredilecek bir kaynak ve biz halk olarak sizin bu yağma düzeninize asla boyun eğmeyeceğiz diyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 29'uncu madde kabul edilmiştir.

Geçici 1'inci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin geçici 1'inci maddesinde yer alan "31/7/2026" ifadelerinin "31/10/2026" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Muğla

Mustafa Kaya

İstanbul

Bülent Kaya

İstanbul

Elif Esen

İstanbul

Mehmet Karaman

Samsun

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçici 1'inci maddenin, kanunun bentlerine baktığımızda hazineye ait taşınmazların satışına ilişkin olarak başvuru ve ödeme süresinin 31/7/2026 tarihine kadar uzatıldığını görüyoruz fakat Komisyon'da görüşülmesi geciktiği için biz bunun üç ay daha uzatılmasında fayda olacağını öneriyoruz.

Şimdi, ben böyle kısa bir değerlendirmeden sonra önümüzdeki pazar kadınlar için, anneler için çok önemli bir gün, bu konuda konuşmama devam etmek istiyorum. Demokratik, güçlü, kalkınan bir toplumdan, Türkiye'den bahsedebilmek için kadınların da güçlendirilmesi gerek şarttır. Bunun için de eşit hak ve fırsatlarla güven içinde eğitim, çalışma ve sosyal ortamlarda yer almaları çok önemlidir. Hiçbir kız çocuğu ve kadının geride kalmadığı bir Türkiye bizim özlemimiz ve hedefimizdir. Anneler Günü vesilesiyle tüm annelerin, yüreğinde annelik duygusu taşıyan tüm kadınların Anneler Günü'nü en içten dileklerle kutluyorum. Ayrıca şiddet

gören, ihmal ve istismarla yalnızlaştırılan, emeklerinin karşılığını alamayan tüm kadınları da sevgiyle anıyor ve selamlıyorum. Öldürülen, hayattan kopan, sevdiklerinden kopan kadınları da rahmetle anıyorum. Bugün kadınların toplum hayatından kopmasına sebep olan, güvende olma hâlini ihlal eden, haklarından faydalanmalarının önünde bir duvar gibi duran, karanlık ve çok da dile getirilmeyen bir kısmı ele almak istiyorum. Cezaevlerinde çocuklarıyla hayatlarını sürdürmek zorunda kalan ve benim de ara ara ziyaret ettiğim ve raporlar sunduğum kadınlar, sizin de Anneler Günü'nüzü buruk duygular ve sevgiyle kutluyorum. Cezaevleri ziyaretlerimde hangi koşullar onları bu hayata zorlamış, konuşuyorum; taleplerini, ihtiyaçlarını, sorunlarını alıp ilgili sorumlulara iletıyorum. 2024'ün Türkiye'deki kavramı kalabalık yalnızlıktı. Çalışan, çocuklarını seven ailelerin bile sosyal medya bağımlılığı ya da işkolik olmaları yahut -daha da acısı- geçim derdi nedeniyle ek işlerle meşgul olmaları, risk haritasında olmayan çocukların bile ihmaline neden olabiliyor ve dijital bağımlılıkların ötesine geçerek pek çok tehditle yüzleşmelerine neden oluyor. Ancak bugün bu tehditlerin çoğunun ilerlemesi madde bağımlılığına kapı aralıyor. Zira, Narkolog Projesi kapsamında açıklanan verilere baktığımızda, hayatının herhangi bir döneminde madde kullandığını beyan eden 27.779 kişiyle yapılan ankette, kadınların 2023 rakamlarına göre yüzde 88,7'si annesinin ev kadını olduğunu belirtmiş durumda. Türkiye'de kadınların madde kullanımı erkeklere oranla çok daha düşük ancak hayatlarını etkileme oranı görece çok daha yüksek, bunun kanıtı da cezaevlerindeki kadınlar. Geçtiğimiz yıl cezaevlerindeki kadınları ziyaret edip bireysel sohbetler ettiğimde önümüzdeki çok bariz tablo belirdi: Cezaevlerinde küçük çocuklarıyla kalan kadınların çok ama çok ciddi bir bölümü maddeyle ilişkileri nedeniyle cezaevinde mahkûm yatıyorlardı. Cezaevinde bulunan kadınların önemli bir kısmı uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan cezaevinde kalıyordu. Hırsızlıktan içeride bulunan kadınların yine önemli bir kısmının ise maddeye erişmek için para bulmak üzere hırsızlık yaptığını kendi beyanlarında dinledim. Oysa veriler, kadının madde kullanması, madde kullanmaya itildiği koşullar, bir kadının maddeyle ilk tanıştığı çocukluk, ergenlik döneminin koşullarına bakmamız gerektiğini söylüyor. Temel haklara uzak kalmanın bedelini yani yoksulluğun, eğitime erişememenin, tacizin, ihmalin, yalnızlığın bedelini uyuşturucu ve uyarıcı maddelerle başka bir karanlık boyuta taşıyorlar istemeden. Sonucu da kendi çocuklarıyla cezaevlerinde bir yaşam ve çocuklarının da aynı sorunları, kaderi paylaştığı bir döngü oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin lütfen.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkür ederim.

Şimdi, tam da bu sebeple daha güçlü ve sorumluluk sahibi bir anlayışa ihtiyaç var. Peki, kız çocuklarımızı ve kadınlarımızı koruyabilmek için iktidar hızla neler yapabilir? Kadın odaklı rehabilitasyon merkezleri hızla açılmalı, toplumsal farkındalık çalışmaları artırılmalı, şiddet ve bağımlılık arasındaki bağ kırılmalı, ekonomik güçlenme desteklenmeli, kadınların sağlık hizmetlerine erişimleri kolaylaştırılmalı, tedavi sürecinde kadınların psikososyal destek alabileceği hizmetler artırılmalı, ücretsiz danışmanlıklar sağlanmalı. Bağımlılık sorunu yaşayan kadınlara yönelik dışlayıcı ve cezalandırıcı yaklaşımların yerine kapsayıcı ve insan haklarına dayalı politikaların benimsenmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ELİF ESEN (Devamla) - Her kadının, her annenin sağlıklı, mutlu bir yaşam hakkı olmalı ve bizler de o hak için ne gerekirse yapmaya hazırız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin geçici 1'inci maddesinin (1)'inci, (5)'inci, (6)'nci, (7)'nci ve (8)'inci fıkralarında yer alan "31/7/2026" ibarelerinin "31/12/2026" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Leyla Şahin Usta

Ankara

Latif Selvi

Konya

Osman Sağlam

Karaman

Çiğdem Koncağül

Tekirdağ

Oğuz Üçüncü

İstanbul

Hüseyin Altınsoy

Aksaray

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) -

Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen yok.

Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle 2/B alanlarında bulunan taşınmazların 6292 sayılı Kanun, hazineye ait tarım arazilerinin 6292 sayılı Kanun ile 4706 sayılı Kanun, hazineye ait taşınmazların 4706 sayılı Kanun'un geçici 22'nci maddesi, yapı kayıt belgesi alınan yapıların bulunduğu hazineye ait taşınmazların 3194 sayılı İmar Kanunu'nun geçici 16'nci maddesi, hazineye ait taşınmazların 3303 sayılı Kanun, hazineye ait taşınmazların 4706 sayılı Kanun'un geçici 18'inci maddesi kapsamında satışına ilişkin olarak başvuru ve ödeme süresini geçiren vatandaşlara yeniden başvuru ve ödeme süresi tanınması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda geçici 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30'uncu madde üzerinde 1 önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 30'uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "30/09/2026" ibaresinin "31/12/2026" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Leyla Şahin Usta
Ankara
Latif Selvi
Konya

Osman Sağlam
Karaman
Hüseyin Altınsoy
Aksaray

Oğuz Üçüncü
İstanbul
Çiğdem Koncağül
Tekirdağ

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) -

Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen yok.

Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Zemin ve temel etüt kuruluşlarıyla ilgili alt mevzuat çalışmalarının ve belgelendirilmesi süreçlerinin yapılabilmesi için zaman sağlanarak uygulamanın durmasına sebebiyet vermemek amacıyla önergeyle teklifin 24'üncü maddesinin yürürlük tarihinin 31/12/2026 tarihi olarak belirlenmesi yoluyla ikincil düzenlemeler ile belgelendirme süreçlerinin tamamlanabilmesi için ilgililere süre tanınması ve uygulamanın durmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.

31'inci maddede önerge yoktur.

31'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 31'inci madde kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Teklifin tümünün oylamasından önce, İç Tüzük'ün 86'ncı maddesine göre, lehte olmak üzere Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şahin'e söz veriyorum.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim. Bugün bu kürsüden 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen asrın felaketini iliklerine kadar yaşamış bir şehrin ferdi olarak konuşacağım.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz depremselliği yüksek olan bir bölgede Kuzey Anadolu Fay Kuşağı üzerinde yer almaktadır. 1939'da yaşanan 7,9 büyüklüğündeki Erzincan depreminden bu tarafa 8 adet büyük deprem yaşamış ülkemiz. Milletçe hepimizi derinden yaralayan 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinde tarihimizin en büyük felaketlerinden birine şahitlik ettik. Dünyada eşine belki de hiç rastlanmayan, 11 ilimizi etkileyen 2 büyük depremle karşı karşıya kaldık. Depremden hemen sonra başlayan inşaa ve ihya çalışmaları tüm kurumlarımızla birlikte topyekûn devam etmektedir. Bölgede 1.240 şantiyede toplamda 110 bin personel büyük bir azim ve gayretle görev yapmaktadır. Bu vesileyle, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde aziz milletimize hizmet etmek için büyük bir fedakârlık gösteren Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız Murat Kurum'a ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Asrın felaketinde yitirdiğimiz canları bugün bir kez daha rahmetle anıyorum. Yaşadıkları onca acıya rağmen en başından itibaren devletimize olan inancını daima güçlü tutan depremzedelerimize şükranlarımı sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmelerini tamamlayacağımız düzenlemeyle riskli yapılar tespit edilecek, çürük binalar yenilenecek, vatandaşımızın güvenli konutlara kavuşması hızlanacaktır. Sadece bina yapmak değil sağlam zemin, doğru proje ve sıkı denetim anlayışı esas alınacaktır. Yangın güvenliği konusunda da önemli adımlar atılmaktadır. Artık sadece deprem değil yangın gibi diğer afet risklerine karşı daha güçlü bir yapı sistemi oluşturulmaktadır.

Kıymetli arkadaşlar, teklif yalnızca teknik bir metin değil aynı zamanda sosyal adaleti gözetten düzenlemeleri de içermektedir. TOKİ projelerinde getirilen kolaylıklarla dar ve orta gelirli vatandaşlarımızın konuta erişimi kolaylaşacaktır. TOKİ eliyle bugüne kadar tam 1 milyon 762 bin sosyal konutu milletimizin hizmetine sunduk. Bu konutlarla 6 milyondan fazla vatandaşımızı camileriyle, parklarıyla, yürüyüş yollarıyla ve diğer sosyal donatılarıyla modern yaşam alanlarına kavuşturduk. Birazdan oylamaya sunulacak olan kanun teklifiyle kooperatiflerde yaşanan mağduriyetler önlenecek, tapu süreçleri daha şeffaf ve güvenli hâle getirilecektir. Aidat düzenlemeleriyle vatandaşın keyfi uygulamalara maruz kalmasının önüne geçilecektir.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifiyle tapu ve kadastro sisteminde dijitalleşme güçlendiriliyor. Değerleme raporlarının elektronik ortamda paylaşılmasıyla şeffaflık artacak, spekülasyonlar azalacaktır. İmar ve çevre düzenlemeleriyle kaçak yapılaşmaya karşı daha güçlü yaptırımlar getirilmektedir. Yapı denetim sistemleri güçlendirilerek zemin etütlerinden beton kalitesine kadar her aşama kontrol altına alınıyor. Ayrıca, atıl durumdaki Hazine taşınmazlarının değerlendirilmesi, sosyal konut üretiminde kullanılması, bürokrasinin azaltılması gibi önemli adımlar da bu teklifin içinde yer almaktadır.

Değerli milletvekilleri, teklifte 6 Şubat depremlerinden etkilenen vatandaşlarımız için de önemli düzenlemeler mevcuttur. Hak sahiplerine verilen hibe ve kredilerin haczedilmemesi, ihtiyati haciz ve tedbir konulamaması sağlanıyor, böylece afetzedelerimizin yeniden yuva kurma süreci güvence altına alınıyor. Yerinde dönüşüm ve yeniden inşaa süreçleri kolaylaştırılıyor. Afetzedelerin kendi imkânlarıyla hibe ve kredi destekleriyle konutlarını yeniden yapabilmelerinin önü açılıyor. Deprem sonrası yerinde dönüşüm süreçlerinin hızlandırılması da vatandaşlarımızın güvenli yuvalarına kavuşmak ve güçlü kentleşme adına hayati bir düzenlemedir. Türkiye genelinde 2 milyon 262 bin bağımsız bölümün dönüştürme çalışmaları tamamlanmıştır şu güne kadar. 81 ilimizde toplam 264 bin bağımsız bölümün yapımı da yine kentsel dönüşüm faaliyetleri çerçevesinde tüm hızıyla devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin özü şudur: "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışıyla güvenli şehirler, sağlam yapılar ve huzurlu gelecek inşaa etmek amaçlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - Bizler Kahramanmaraş'ta depremin acısını yaşamış bir şehrin temsilcileri olarak şunu çok iyi biliyoruz: Bir bina sadece beton değildir; bir yuva, bir hatıra, bir hayattır.

Bu duygu ve düşüncelerle, vatandaşımızın can ve mal güvenliğini, sağlıklı şehirleşmeyi esas alan bu düzenlemeyi destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

Üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri açık oylama sonucu gelmiştir.

Okutuyorum.

250 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

"Kullanılan oy sayısı	:	304
Kabul	:	241
Ret	:	63 ⁵

Kâtip Üye
Nurten Yontar
Tekirdağ

Kâtip Üye
İshak Şan
Adıyaman"

BAŞKAN - Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

2'nci sırada yer alan 237 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan 242 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 28 Nisan 1992 Tarihinde Bişkek'te İmzalanan Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2996) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 242)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:20.39

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.46

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

4'üncü sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Aynı Hibe Desteği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Aynı Hibe Desteği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2133) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 220)⁶

5. Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

6. 220 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 220 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA AYNİ HİBE DESTEĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 6 Temmuz 2022 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ayni Hibe Desteği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - 1'inci madde üzerinde söz isteyen, YENİ YOL Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Cemalettin Kani Torun.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Somali'yle imzalanan uluslararası anlaşma üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Afrika ve özelde Somali hakkında söylenecek pek çok şey var ama konuşmama başlamadan önce bu kürsüden bir serzenişimi dile getirmek istiyorum: 2011 yılı Ağustos ayında zamanın Başbakanı Sayın Erdoğan'ın Mogadişu ziyareti sonrasında Afrika'da yaptığım çalışmalar sebebiyle Somali'ye Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi olarak atandım ve Dışişlerinden gönüllü bir ekiple göreve başladık. Ülkedeki faal tek Büyükelçilik olarak iç savaşın içinde tabiri caizse kelle koltukta görev yaptık. İç savaşın sona ermesine yönelik tüm müzakere görüşmelerinde ülkemiz adına bizzat yer aldım. Büyükelçiliğimiz bombalandı, suikastlar atlatıldı, ağır hastalıklar geçirdik, Somali'de Büyükelçilik kurduk, birçok projeyi başlattık ve hayata geçirdik. Bugün Somali'de var olan askerî üs dâhil bütün projelere benim zamanımda başlanmıştır; bir kısmını ben tamamladım, bir kısmı da benden sonra tamamlandı. Somali'yle olan ilişkilerimizi önemli bir seviyeye getirerek görevimizi başarıyla bizden sonraki arkadaşlara devrettik. Ben burada Afrika hakkında yaptığım her konuşmada Sayın Cumhurbaşkanı'nın hakkını teslim ettim, bundan hiç rahatsız olmadım, gocunmadım; geçmiş, orada yapılanları inkâr edecek değilim. Ancak gelin görün ki Somali'nin haritada yerini gösteremeyecek isimler sırf AK PARTİ'li oldukları için konferanslara, toplantılara, ziyaret ve organizasyonlara davet edilirken ben katkı sunma şansım varken muhalefet milletvekili olduğum için devletin faaliyetlerinden dışlanıyorum.

Değerli arkadaşlar, benim Somali ve dahası Afrika'yla olan münasebetim Büyükelçilikle başlamadığı gibi onunla da bitmedi. Benim Somali'yle temas kurmak için bir platforma da ihtiyacım yok. Hâlâ yaptığım yayınlar orada takip edilir, siyasetçi ve bürokratlarla burada ve orada görüşmeler yaparız. Maalesef AK PARTİ siyaseti gitgide kadirşinaslığı unuttu, nobranlık norm oldu.

Değerli milletvekilleri, 2011 yılında Sayın Erdoğan'ın ziyaretiyle Somali'de yeni bir sayfa açıldı. Burada Türkiye özgün bir politikayla çok önemli çalışmalar yaptı. 250 bin Somalilinin aklıktan hayatını kaybettiği o yıllardan bu yana Türkiye'nin yaptığı insani yardımlar yaklaşık 1 milyar doları buldu; TİKA, Kızılay ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla eğitim, sağlık, kapasite geliştirme ve altyapı alanlarında kapsamlı programlar yürüttü. Mogadişu Havalimanı terminal binası, kentlin ana yolları, hastaneler, devlet binaları inşa edildi ya da restore edildi. Bunların bir kısmını bizim şirketlerimiz yaptılar. Türk Hava Yolları Mogadişu'ya sefer düzenleyen tek uluslararası hava yolu şirketi oldu. 2017'de açılan TURKSOM Askerî Eğitim Üssü ise Türkiye'nin sınırları dışındaki en büyük askerî tesisi olarak Somalili askerlerin yetiştirilmesinde belirleyici rol üstlendi. Burada, özellikle ordunun en kritik yerlerde görev yapan subaylar Türkiye tarafından eğitildiler.

Ekonomik boyutu ise somut verilerle görmek gerekiyor. Türkiye'nin Somali'ye ihracatı 2011-2021 arasında 3,5 milyon dolardan 273 milyon dolara yükseldi. Türk şirketlerinin doğrudan yatırımları 100 milyon doları aştı. Bu rakamlar kendiliğinden oluşmadı, bunlar uzun vadeli ve çok aktörlü bir taahhüdün meyvesidir. Yapılan yatırımların tek taraflı bir kazanca yol açtığı da Türkiye'nin orada "vesayet" "sömürge" gibi sıfatlarla bulunduğu dair iddialar da asla gerçeği yansıtmıyor.

Afrika Boynuzu'nun jeopolitik önemi gün geçtikçe daha net anlaşılır oldu. Türkiye'nin orada yaptığı ticari faaliyetlerden petrol arama çalışmalarına kadar attığı her adım "kazan-kazan" politikalarına dayanmaktadır. Emperyal bir heves taşımadığı gibi, Türkiye'nin bölgedeki varlığı emperyal güçlere mâni olması anlamında bir önleyici güç mahiyeti taşımaktadır.

Bugün üzerinde konuştuğumuz Büyükelçilik binasının inşa edilmesi karşılıklı bir anlaşmanın neticesidir. Somali topraklarında kurduğumuz Büyükelçiliğin arsası -ki Türkiye Cumhuriyeti'nin dünyadaki en büyük Büyükelçiliğidir- Somali tarafından bedelsiz olarak verildi. Mütakabiliyet gereği verilmiş bir ayni desteğin problem olduğunu da düşünmüyorum.

Geçtiğimiz hafta Resmî Gazete'de yayımlanan Somali'ye 30 milyon dolarlık hibe konusu da gündemi epeyce meşgul etti. Konuşmamın son kısmında bu hibe desteğinin taşıdığı anlamı Somali'nin içinde bulunduğu siyasi atmosferle izah etmek istiyorum.

Somali gibi iç savaştan çıkmış ülkelerde devlet yapısının oturabilmesi için, güvenlik başta olmak üzere diğer kurumların ayakta kalabilmesi için, sürekliliğin sağlanabilmesi için insani yardımlar dışında doğrudan devlete, bütçeye nakit yardım desteği ihtiyacı vardır. Biz 2013 yılının Nisan ayında bir bütçe desteği başlattık, zaman zaman da bu yardımlar devam etti. Somali'yle olan gönül bağımız ve kardeşlik hukukumuzun yanı sıra devletler arasında kurulan uzun soluklu ilişkiler elbette bu ülkelerin istikrarıyla sıkı sıkıya bağlıdır. Şirketlerimizin orada çalışmaları var, kurduğumuz ticari bir kapasite var, petrol çıkarılması gibi ortak yürütülen projeler var. Bakın, ABD merkezli Bloomberg uluslararası haber kuruluşunun haberine göre, Türkiye'nin füze atış testleri de Somali'de yapılacak. Bu, hepimizin takdir edeceği bir gelişmedir; bunların sürekliliğini korumak durumundayız.

Değerli milletvekilleri, son yapılan destek zamanlama açısından -yani 30 milyonluk destekten bahsediyorum- bizce birtakım sorunlar doğurma ihtimali barındırmaktadır. Malumunuz, Somali yirmi yıllık bir fetret dönemi yaşadı, 1991 ile 2011 yılları arasında yönetilemeyen bir devletten söz ediyoruz, daha doğrusu bir devlet yoktu. 2012 Haziranında İstanbul'da yaptığımız Somali konferansı ile geçici yönetimlerden kalıcı bir yönetime geçişi beraberce sağladık, sonrasında 3 seçim yapıldı ve iktidar barışçıl bir şekilde el değiştirdi. Birleşmiş Milletler örgütünün yıllığına bakın ne diyor: "İç savaş içindeki Somali'de yirmi yıldır yapılamayan şey

başarıldı ve 2012 yılında ilk kez demokratik bir seçimle yeni Cumhurbaşkanı seçildi." O gün ben de o salondaydım, orada en güçlü 2 Cumhurbaşkanı adayına biz Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak ne dedik? "Hanginiz seçilirse seçilsin biz taraf değiliz." Biz kime tarafız? Somali halkına tarafız. Bu nedenle, iç savaşı körükleyecek taraf bizi karşısında bulur. AK PARTİ iktidarı bugün bu politikayı sürdürmek zorundadır; biz Somali halkının tarafıyız, kim seçilirse seçilsin, iç savaşı körükleyecek tarafın karşısındayız. Şimdiye kadar seçimler aşiretlerden dolayı olarak seçilen milletvekilleri eliyle yapıldı. Son yıllarda demokratik adımların atılmasına yönelik bir konsensüs var, tüm vatandaşların oy kullanmasına yönelik bir sistem getirilmek isteniyor. Bu, elbette güzel bir gelişme ancak Somali'de Meclisin yasal süresi 14 Nisanda, geçtiğimiz nisan'da doldu. Mevcut Cumhurbaşkanı Sayın Hasan Şeyh Mahmud'un görev süresi de 15 Mayıs'ta doluyor yani çok yakın, bir hafta sonra. 15 Mayıs'tan sonra ülkedeki muhalefet Sayın Hasan Şeyh Mahmud'u tanımayacaklarını, o tarihten itibaren sıradan bir vatandaş olarak muamele göreceğini söylüyor. Cumhurbaşkanı Sayın Hasan Şeyh Mahmud ise Anayasa'yı değiştirdiğini ve görev süresini uzattığını ifade ederek Cumhurbaşkanlığı makamında kalmaya devam etmek istiyor. Bunu zor kullanarak yaptığı takdirde korkarım Somali'de kan dökülecek.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'ye ve Cumhurbaşkanımız Sayın Erdoğan'a karşı tüm Somali halkının ciddi bir sempatisi ve saygısı var. Siyasi çizgisi ve mensup olduğu kabile fark etmeksizin herkes sevgi ve muhabbetle bakıyor. Türkiye'nin yapması gereken, teenniyle hareket ederek tarafları itidale davet etmek ve barışçıl bir şekilde seçimlere gidilmesi konusunda telkinlerde bulunmaktır. Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan'a buradan sesleniyorum: Somali'de tarafları bir masa etrafında toplamak için bir özel temsilci görevlendirin. Türkiye'ye ve şahsınıza yönelmiş bu sevginin iktidar kavgasına alet edilerek parçalanmasına izin vermeyin. Somali özelinde tüm Afrika gelecek yüzyılın parlayan kıtası olacaktır. Türkiye gibi kardeşlik hukukuyla hareket eden bir ülkenin burada olmasını, Afrika halkının bağımsızlık mücadelesine destek olarak birlikte kalkınma ilkesini hayata geçirmesini her zaman çok kıymetli buluyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) - Umarım Türkiye'nin Afrika vizyonu çok daha kapsamlı projelerle sahadaki konumunu güçlendirir.

Bu duygularla heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun Sayın Taş. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan; kıymetli milletvekilleri; Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye'nin Somali'ye yapacağı 30 milyon dolarlık hibeyle ilgili İYİ Parti adına söz almış bulunmaktayım.

Somali, başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere AK PARTİ milletvekillerinin çok sevdiği ve özel ilgi gösterdiği bir ülke olduğu için Meclisimizin de gündeminde sık sık yer almaktadır. Somali, Afrika Boynuzu'nda yer alan, uzun sahil şeridine ve stratejik konuma sahip olan ancak on yıllardır süren iç savaş, terörizm, aşırı yoksulluk ve şiddetli kuraklık gibi krizlerle boğuşan, güvenlik riski çok yüksek olan bir ülkedir. Nüfusun büyük çoğunluğu yoksulluk sınırının altında yaşamakta olup öyle ki nüfusunun yaklaşık yüzde 70'i günlük 2,17 doların altında gelire sahiptir. Ülke, aynı zamanda siyasi istikrarsızlık ve kabile savaşları nedeniyle de başarısız bir devlet olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca, çok ilginç bir özelliği daha vardır, o da Yolsuzluk Algısı Endeksi'nde 182 ülke içerisinde 181'inci sıradadır. İşte, biz böyle bir ülkeye birkaç gün önce 30 milyon dolar yani 1 milyar 355 milyon TL bağış yapma kararı aldık ve bu karar Erdoğan'ın imzasıyla Resmî Gazete'de yayınlandı. Önümüzdeki hafta da bir başka anlaşma Gazi Meclisin onayına sunulacak gibi ve kabul edilirse İncekte 5 bin metrekarelik bir arsayı Somali'ye hibe edeceğiz ve bununla beraber 3 bin metrekare büyüklüğünde büyükelçilik binaları inşa edip hediye edeceğiz. Somali bizim için o kadar önemli ki Sayın Cumhurbaşkanımız da açıkladı, son on yılda Somali'ye yaptığımız hibe 1 milyar doları aşmış durumda. Öyle ki Türkiye yaptığı bu dış yardımlardan ötürü dünyada da en çok dış yardım yapan ilk 5 ülke arasına girmiştir.

Çok ilginç, kendi çiftçisinin borcunu görmeyen başka ülkeye nasıl hibe veriyor acaba? Kendi emeklisinin açlığını görmeyen dışarıda nasıl cömertlik taslıyor acaba? Kendi gencine gelecek sunamayan dünyaya nasıl gelecek vadeden ülke oluyor; bunu da anlamak gerçekten zor. Bu ülkede asgari ücrete ara zam yapılması konuşulunca "Kaynak yok." deniliyor, "emekliye seyyanen zam" denilince "Bütçe disiplini var." deniliyor, "çiftçiye kanuni destek" denilince "Mali imkânlar sınırlı." deniliyor ama bakıyoruz; söz Somali'ye gelince kaynak var, dış yardıma gelince kaynak var, başka ülkelerde "liman, havalimanı, askerî üs, petrol arama, balıkçılık lisansı" denilince kaynak var. Biz de bir soru sormak istiyoruz net olarak: Bu kaynağı nasıl ve nereden sağlıyorsunuz? Ayrıca, daha önceden de söylediğim gibi, Somali, dünyanın yolsuzluk algısı bakımından en sorunlu ülkelerinden biri. Yine sormak istiyoruz, bunun da bizim görevimiz olduğunu düşünüyoruz: Böyle bir ülkeye yapılan hibelerin denetimi nasıl yapılıyor, bu paralar nereye harcanıyor? Harcanan bu paraların, yapılan bu hibelerin takibini kim yapıyor, nasıl yapıyor? Acaba Türk milletinin vergisinin hesabını kim verecek? Burada, biliyor musunuz, Türkiye'nin arazi ve... Bu arada şunu da vurgulamak istiyorum, biraz önceki hatip de söyledi: Türkiye'nin arazi ve bina olarak en büyük büyükelçiliği de Mogadişu'da, bunun da ne anlama geldiğini işin açıkçası merak ediyoruz. Tüm bunlara bakınca diyoruz ki: Amacımız Somali'de faaliyet yürüten belirli şirketlerin ticari imtiyazları ve belli stratejik alanlarını güvence altına almak mı? Mesela Mogadişu Limanı'nın işletilmesi ve rehabilitasyonu için Albayrak Grubuna on dört yıllık sözleşme verildiği uluslararası kaynaklarda yer alıyor. Albayrak Grubunun da Sayın Erdoğan'la yakın bağları bulunduğu uluslararası medya sahipliği izleme kanallarında yine ifade ediliyor. Böyle şeyleri duyunca da şunu sormamak elde değil: Milletın vergileri yardım kılıfıyla başka coğrafyalarda nüfuz alanı kullanmak, imtiyaz düzeni oluşturmak ve belli çevrelere yeni kazanç kapıları açmak için mi kullanılıyor? Bunun adı yardımseverlik değil sayın milletvekilleri. Bu, düpedüz milletın alın terini dış politikada gösteriş malzemesi yapmaktır.

Bakınız, mesele sadece Somali değildir, mesele bir zihniyettir. Bu zihniyet köylünün merasını görmez, maden şirketinin ruhsatını gördür. Çiftçinin traktörünü görmez, yandaşın ihalesini görür. Sanayicinin KDV alacağını görmez, dışarıdaki imtiyazı görür. Bu zihniyetin adı "üretim ekonomisi" değildir. Bu zihniyetin adı "millî ekonomi" hiç değildir. Bu, olsa olsa milletın kaynaklarını önceliksiz, denetimsiz ve savruk kullanan el iyisi iktidar anlayışıdır. Bu iktidar artık milletın önceliklerini kaybetmiştir; millet "ekmek" diyor, iktidar "vitrin" diyor, millet "üretim" diyor, iktidar "gösteriş" diyor. Kıymetli milletvekilleri, dış yardımlar Meclis denetimine

kesinlikle açılmalıdır, hibe anlaşmaları şeffaf biçimde kamuoyuna açıklanmalıdır. Hangi ülkeye ne kadar kaynak aktarıldığı, hangi amaçla verildiği, nasıl denetlendiği kesinlikle millete anlatılmalıdır. Somali'de faaliyet yürüten Türk şirketlerinin aldığı imtiyazlar, sözleşmeler, gelir paylaşımı ve kamu bağlantıları açıklanmalıdır. Liman, hava limanı, enerji, petrol, balıkçılık, savunma ve eğitim alanındaki tüm anlaşmalar Meclis bilgisine sunulmalıdır çünkü bu para sarayın parası değildir, bu para iktidarın parası değildir, bu para bir avuç şirketin parası hiç değildir; bu para Türk milletinin alın teridir, o yüzden hesabı da millete kesinlikle verilmelidir. Kendi evladının sofrası boşken başkasına ziyafet veren anlayışa denilecek tek şey; el iyisi, ev kötüsü. İşte bu iktidarın özeti de budur. Dışarıda cömert, içeride cimri; dışarıda merhametli, içeride duyarsız; dışarıda güçlü görünmeye çalışan, içeride milletini yoksulluğa mahkûm eden bir iktidar. Önce millet, önce Türk gençliği, önce bu vatanın evlatları çünkü devletin namusu önce kendi vatandaşına karşı olan sorumluluğudur.

Söz Somali'ye gelmişken, bilmem hatırlar mısınız; bu senenin başında Somali'de uzay üssü kuracağımızı hem Sayın Sanayi Bakanı hem de Sayın Cumhurbaşkanı duyurmuştu hatta Sayın Cumhurbaşkanı bu projenin 3 aşamalı olacağını ve ilk aşamasının da tamamlandığını söylemişti. Acaba orada hâlihazırda durum nedir, bununla ilgili de bilgi istiyoruz. Türk milleti bunu gerçekten merak ediyor.

Yine, ayrıca, Nisan 2026 itibarıyla Somali'ye sondaj faaliyetleri için giden Çağrı Bey sondaj gemisine Türk donanmasına bağlı 3 tane gemi de eşlik etmişti; Somali açıklarında, özellikle Mogadişu yakınlarındaki Curad-1 kuyusu bölgesinde bulunduğunu biliyoruz bu gemilerin. Acaba orada durum nedir, petrol bulunmuş mudur; bunu da Türk milleti merak etmektedir. Oraya bu gemilerin gitmesinin, orada park etmesinin maliyeti nedir? Daha ne kadar orada kalacaklardır? Bunlarla ilgili detaylı bilgiyi de beklemekteyiz.

Enflasyonla boğuşan, ekonomik krizi bir türlü çözemeyen ve hatta bölgemizdeki ateş sonucu enerji maliyetlerini de sık sık dile getiren Hükûmet için gerçekten burada petrol bulunmasının önemli olduğunu düşünüyoruz, oradan güzel haber gelmesi de hepimizi mutlu edecek diyoruz; inşallah, o haber seçime yakın gelmez diye de sözlerimize eklemekten edemiyoruz.

Ben de sözlerime son vermeden önce, Türkiye'nin içinde bulunduğu hayat pahalılığı, geçim derdi ve ekonomik zorlukların her geçen gün daha fazla hissedildiği bu dönemde, en büyük yükü de çoğu zaman sessizce omuzlayan, insanın en zor anında sığınabildiği ilk ve tek kucak olan annelerimizin ve tabii ki başta da şehit annelerimiz olmak üzere bütün annelerimizin Anneler Günü'nü yürekten kutluyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın.

Sayın Aydın, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KAMIL AYDIN (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Ayni Hibe Desteği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi, aziz vatandaşlarımızı ve hassaten Somali başta olmak üzere, dünyanın çeşitli coğrafyalarında görev yapan tüm devlet görevlilerimizi saygıyla, minnetle selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, devlet-millet varlığının ebet müddet sürdürülmesinin en önemli şartı karşılıklı görev ve sorumlulukları layıkıyla yerine getirmekten geçmektedir. Yani günlük sosyal hayatımızda dilimize pelesenk olan ve bu yüce Meclis çatısı altında da sıklıkla kullandığımız, Şeyh Edebali'ye ait olduğu ifade edilen "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." düsturu aslında devlet ile milletin karşılıklı görev ve sorumluluk tanımının bir tarafını veciz bir şekilde ifade etmektedir. Hâlbuki, milletlerin varlıklarının kurumsal üstyapısı olan devletlerin de kaim olarak varlığını sürdürmesi de milletin görev ve sorumluluğuyla bakidir. Dolayısıyla aynı zamanda "Devleti yaşat ki insan yaşasın." ilke ve düsturu da dikkate alınması gereken bireysel bir görev ve sorumluluk ifadesidir.

Bu insiyakla biz de Türkiye Cumhuriyeti devletinin yasama erkini ve görevini üstlenen Gazi Meclisimizin üyeleri olarak bu görev ve sorumluluk bilinciyle komisyon ve Genel Kurul çalışmalarına katkı sunmaya çalışıyoruz. Bu yüksek hassasiyet ve görev bilinciyle ikili, bölgesel veya uluslararası çok boyutlu veya içerikli anlaşmaların Dışişleri Komisyonumuzda ele alınıp incelenmesi ve karara bağlanması ciddi bir sorumluluk ve iş birliğiyle sürdürülüp sonuçlandırılmaktadır. Böylece birikmiş antlaşmaların sayısı hızlı bir şekilde minimize edilmekte ve Genel Kurul aşamasında nihai onay sürecine iletilmektedir. Bu vesileyle, emeği geçen tüm Komisyon üyelerine şükranlarımı sunuyorum, tebriklerimi ifade etmek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, ilgili anlaşmaların Genel Kurul aşamasında nihai onay sürecinden geçerek karara bağlanması, yapılan anlaşmanın hedeflenen amaca matuf işleyiş kazanması açısından hayati önemi haizdir. Bu bağlamda önemli bir hususu daha hatırlatmakta yarar görüyorum ve ifade ediyorum ki Türkiye Büyük Millet Meclisinin Genel Kurul aşamasında Komisyon safahatından özellikle oy birliğiyle geçen anlaşmaların siyasi mülahazalardan bağımsız, ortak ülkesel bir kazanım olarak telakki edilmesi hızlı ve etkin biçimde onaylanarak yürütmeye iletilmesi Gazi Meclisimizin mehabetine oldukça uygun bir davranış olur. İşte bugün, yine aynı amaçla, 220 sıra sayılı gündemle Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Ayni Hibe Desteği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ni görüşmekteyiz.

Saygıdeğer milletvekilleri, özellikle son zamanlarda Türkiye odaklı çevresel veya küresel bir sorunlu alan taraması yaptığımızda çok açık ve net bir şekilde şunu görmekteyiz: Yaşanan tüm sosyal, ekonomik sorunlar ve dahi savaş, işgal, çatışma, göç ve doğal afetler kaynaklı kaos, kriz ve sıkıntılar ağırlıklı olarak bölgemizde cereyan etmektedir. Yani küresel boyutta bugün dünya gündeminde konuşulan birçok sıkıntı ve sorun maalesef bizim içinde bulunduğumuz bir bölgede vuku bulmaktadır. Dahası, coğrafi mesafelerin uzak-yakın olması dikkate alınmaksızın yaşanan tüm bu sorunların olumsuz yansıma ve yan etkilerinin küresel bir boyut kazanarak tüm dünyayı etkilediği de gözlerimizden kaçmamaktadır.

Sayın milletvekilleri, işte bu nedenle içeride ve dışarıda barışı önceleyen siyasi ve diplomatik duruşun nihai zafer olacağı evrensel doğrusundan hareketle Türkiye'nin komşularıyla, Türk dünyasıyla ve uluslararası tüm aktörlerle iyi ilişkiler kurmasının ve bunun merkezine de her alanda ve sektörde sömürden ziyade ikili ilişkileri öncelemek kaydıyla karşılıklı kazanımı odak noktası yaparak hareket edilmesinin tüm taraflar için yapıcı ve kalıcı bir kazanım sağlayacağı çok açıktır.

Sayın milletvekilleri, Somali ve çevresinde 1990'lı yıllarda başlayıp 2000'li yıllardan sonra şiddetini arttırarak yoğunlaşmış sadece bölgesel değil küresel tehdit hâlini alan birtakım illegal faaliyetler özellikle Aden Körfezi'nden geçen ticari gemileri ve yapılan deniz ticaretini olumsuz yönde etkilemiştir ve bu etkileşim zaman zaman günümüzde de devam etmektedir. Bu durum, uluslararası toplumu ilgili konuda inisiyatif olmaya zorlamakla kalmamış; bölgedeki her türlü idari, siyasi, ekonomik ve güvenlik bağlamında

istikrarsızlıktan kaynaklı meydana gelen silahlı soygun, yağma, tehdit ve rehin alma eylemlerinin önlenmesi amacıyla Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kararıyla birtakım adımlar atılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti devleti de uluslararası anlaşmalar ve alınan kararlar gereği konuda inisiyatif üstlenip barış ve huzuru önceleyen birtakım görev ve sorumlulukları yerine getirmeye gayret etmiştir. Bu görev ve sorumluluklar uluslararası ve ikili anlaşmalar gereği savunma başta olmak üzere birçok alanda yerine getirilmiş ve epeyce uluslararası boyutta mesafe katedilmiştir. Kazanılan karşılıklı güven ve iş birliğiyle bölgede sulhu önceleyen adımlar atılmış, ülke içinde de güvenlik, istikrar ve ekonomik bir hareketlilik sağlanmaya çalışılmıştır. Bu ilişkiler temelinde her anlamda karşılıklılığı temel kazanç prensibi edinen Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti, Somali'yle çok önemli ikili, bölgesel ve küresel bağlamda ortak olumlu adımlar atmayı başarmıştır. Yapılan anlaşmalar yoluyla bu ilişkilerin uygulamada karşılıklı güven sağlamakta birlikte savunmadan tarım ve hayvancılığa, altyapı hizmetlerinden madencilığa, ekonomiden ticarete, sağlık ve kültürden sosyal kalkınma etkinliklerine dek geniş bir etkileşim ve ilişkiler alanına yayıldığını açıkça ifade edebiliriz. Emperyalistlerin yaptığı gibi, kaz gelecek yerden tavuk esirgememe pragmatist düşüncesi yerine, veren elin alan elden üstün olduğu prensibiyle dünden bugüne hareket eden yüce milletimizin ve onun kurumsal çatısı devletimizin bu şiarına uygun genel çerçeve ve anlayış içerisinde aynı hibe desteği anlaşmasını MHP Grubu olarak destekliyor, Somali'yle ikili ilişkilerimizin güçlenmesine vesile olmasının dilek ve temennisiyle yüce heyetinizi saygıyla selamlarken hafta sonu kutlayacağımız Anneler Günü'nü de başta şehit annelerimiz olmak üzere, bozkırın tezenesinin ifadesiyle "Anneler insan, biz insanoğluyuz." şiarına uygun bir şekilde kutluyorum bu vesileyle.

Saygılar sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç.

Sayın Oluç, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Başkan, sayın vekiller; bugün Somali'yle yapılmış olan uluslararası sözleşme hakkında konuşmak üzere söz aldım. Somali'yi de içerecek bir şekilde genel dünya durumu, gelişmeler ve ilişkiler üzerine değerlendirmeler yapmak istiyorum.

Sayın vekiller, önce küresel bazı gelişmelere dikkat çekmek istiyorum. Bugün dünyanın durumu nedir diye soracak olursak bir cümleyle belki şöyle özetleyebiliriz: Dünya bu dönemde çok parçalı, pazarlıklarla şekillenen, silahlanmanın arttığı ve her türlü normun ve kuralın esnediği bir ara düzene girmiş vaziyette. Biz buna "yeni bir dünya düzensizliği" de diyebiliriz. Bugün artık dünyada kurallar değil pazarlık belirleyici oluyor. Çok kutuplu ve çok katmanlı bir işleyiş içindeyiz, siyaset de buna göre şekilleniyor. Artık büyük güçler kendi alanlarında egemenlik arayışını sürdürüyorlar, orta güçler büyük güçlerin pozisyonu ve kendi çıkarlarına göre günöbirlik siyaset izliyorlar. Türkiye'yi de belki bu orta güçler içinde değerlendirmek gerekir. Küçük ve zayıf güçler ise söylenenleri yapmak dışında herhangi bir iradeye sahip değiller artık, ya gelişmelere uyum içinde davranma ya da yok olma alternatifleriyle karşı karşıya kalıyorlar. Bütün dünya açısından baktığımızda artık kurumlara güven gittikçe azalıyor, artık hukuk işlevsiz hâle geliyor, artık diplomasi pazarlık ve tehdit gücü olarak işliyor ve maalesef yine güvenlik her şeyin başı gibi görülmeye başlıyor.

Büyük bir güç rekabeti artarak sürüyor ama bu rekabet artık daha çok altyapısal özellikler taşıyor yani güç artık yalnızca büyük uçak gemileri veya nükleer başlıklarla sağlanmıyor; tedarik zincirlerini kesebilme, yazılım standartlarını belirleyebilme, veri akışlarını kontrol edebilme ve teknolojik bağımlılık yaratabilme kapasitesinden besleniyor ve büyüyor.

Savaşlar geri döndü ama eski biçimiyle değil. Artık yapay zekânın kullanıldığı savaşlar yaşanmaya başlıyor. Savaş ile barış arasındaki çizgi iyice bulanıklaşıyor. Artık birçok ülke ne tam savaşta ne tam barışta, kontrollü çatışma hâlinde yaşıyor. Özellikle İran-ABD/İsrail savaşı veya Ukrayna-Rusya savaşı buna dair önemli örnekler hâline gelmiş vaziyette.

Egemenlik normu aşınıyor. Hatırlarsanız klasik uluslararası sistemin temel normu şuydu: Devletlerin sınırları dokunulmazdır. Bugün bu norm ciddi biçimde esnemiş vaziyette. 2026'da bakınca en büyük dönüşüm şu: Ekonomi, teknoloji, göç, sağlık, iklim, enerji ve gıda artık güvenlik meselesi olarak görünüyor. Bu yüzden de yeni norm olarak güvenlik her şeyin üstüne çıkmaya başlıyor. 2026 dünyasında ana mesele "Kim süper güç olacak?" sorusu değil. Asıl mesele şu: Kim krizleri kendi lehine yönetebilecek, maliyetleri başkalarına aktarabilecek ve kendi kırılganlığını stratejik avantaja çevirebilecek? Böyle bir dünyada yaşıyoruz artık.

Sayın vekiller, bu özellikleri Orta Doğu bölgesi açısından da ele alacak olursak şöyle özellikleri görmek mümkün: Bugün Orta Doğu'yu tek bir bölge gibi değil birbirine bağlanmış kriz havzaları gibi okuyabiliriz. Gazze-Filistin, İran-İsrail, Körfez güvenliği, Kızıldeniz-Yemen, Suriye-Irak-Lübnan hattı, Doğu Akdeniz ve enerji lojistik koridorları artık ayrı dosyalar değil; birindeki gerilim diğerinin maliyetini, ittifakını ve diplomatik dilini değiştiriyor. Orta Doğu'da artık barış düzeni veya savaş düzeni yok. Bölge; kontrollü çatışma, ekonomik pragmatizm, çoklu hizalanma üçgeninde ilerliyor yani aktörler aynı anda hem normalleşiyor hem silahlanıyor hem ticaret yapıyor; hem vekil güçleri destekliyor, hem ABD'yle güvenlik ilişkisini sürdürüyor hem Çin, Rusya, Hindistan'la ilişkileri geliştiriyor. Diplomasi artıyor ama güvenlik kaygısı azalmıyor, normalleşme var ama savaş ihtimali de daha yakın. Yani baktığımızda, Irak savaşından bugüne, arada Suriye savaşı ve bugün İran savaşı, Lübnan'daki durumlar; uzun yıllardır böyle bir durumu hep birlikte yaşıyoruz. Kızıldeniz ve Yemen örneğin, bölgenin jeopolitiğini değiştirebiliyor, bu çok kritik bir dönüşüm; küçük veya orta ölçekli bir silahlı aktör küresel ticaret rotalarını etkileyebiliyor. Bu da Orta Doğu'da gücün sadece başkentlerde değil boğazlarda, limanlarda, "drone" menzillerinde üretildiğini göstermeye başlıyor. ABD bölgeden çekilmedi ama tek düzen kurucu olmaktan çıktı. Çin, Orta Doğu'ya askerî değil ekonomik, diplomatik güç olarak giriyor. Çin'in Orta Doğu'daki rolü ABD'nin yerine geçmek değil; Çin bölgeyi enerji güvenliği, Kuşak-Yol bağlantıları, limanlar, teknoloji, 5G dijital altyapı ve diplomatik prestij açısından değerlendiriyor. Bölge ülkeleri artık tek kamp seçmiyor Orta Doğu'da; konuya göre ABD, Çin, Rusya, Avrupa, Türkiye, Hindistan veya İran'la çalışabilir hâle geliyor. Dünya artık kuralı düzen ile çıplak güç siyaseti arasında değil kuralların güç tarafından yeniden yorumlandığı ara bir rejimde yaşıyor sayın vekiller. Savaşın merkezi cephe değil boğazlar ve ağlar oluyor. 21'inci yüzyıl savaşları toprak işgalinden çok dolaşımın felç edilmesi savaşları olarak geliyor. Gemiye durduruyorsun, fiyatı yükseltiyorsun, sigortayı pahalılaştırıyorsun, Avrupa sanayisini sıkıştırıyorsun, Çin'in enerji hesabını değiştiriyorsun; artık "cephe" dediğimiz şey harita çizgisi değil küresel akışların ve ticaret koridorlarının düğüm noktası hâline geliyor. İran savaşı bize bunları anlattı özete yani yeni dünya düzeninde egemenlik artık mutlak

bir zırh değil kapasitesi, konumu ve tehdidi olan devletlerin üzerinde sürekli pazarlık yaptıkları kırılğan bir statü hâline gelmiş vaziyette. Bu savaşta en büyük dönüşüm olarak da şunu gördük: Barış, savaşın yokluğu değil kontrollü gerilim yönetimi hâline gelmiş vaziyette.

Evet, sayın vekiller, bu açıdan baktığımızda, Türkiye'den buraya, Orta Doğu'ya baktığımızda neyi görüyoruz? "Suriye'de Kürt ile Arap'ı çarpıştıralım, İran'da Kürt ile Fars'ı birbirine düşürelim." diyen küresel ve bölgesel zihniyetler ile "Türkiye'de Kürt ve Türk birliğini kırsın." zihniyeti aynıdır, aynı amaca hizmet eder; bunun altını özellikle çiziyoruz. Bugün bu zihniyetin, bu zehrin panzehri nedir peki? Çatışma değil uzlaşma, düşmanlık değil kardeşlik, kavga değil ittifaktır. O nedenle bugün Kürt sorununun Türkiye'de ve bölgede barışçıl demokratik çözümü üzerine her zamankinden fazla konuşuyoruz, her zamankinden fazla tartışıyoruz ve fikirlerimizi, önerilerimizi anlatıyoruz; bunu yapmaya da devam edeceğiz.

Hep vurguladık; Türkiye, Suriye, Irak ve İran'da Kürtlerin hakları Kürt, Türk, Arap, Fars ve diğer halkların ve inançların bu coğrafyadaki ittifakıyla gelişebilir; Türkiye'nin bu konuda oynayacağı rol hem tarihseldir hem de konjonktürelidir. Bu hepimizi geliştirir, tüm bölge halklarını da büyütür ve güçlendirir; işte, gerçek olan budur ve tarihî fırsat da budur; ortak gelecek ancak böyle şekillenir, böyle kurulur dedik. Türk-Kürt ittifakıyla hem bölgede hem de dünyada ciddi bir güç yaratmak mı yoksa Kürtlerin haklarını yok sayacak politikalara yönelmek mi? Bu tercihe ve alınacak karara göre gelecek şekillenecek ve belirleyici olacak. Milyonlarca Kürt'ün yaşadığı bu coğrafyada aslında Türkiye'nin Orta Doğu'da en güvenebileceği, birlikte hareket edebileceği ve bu gelişmeler karşısında güçlü bir pozisyon geliştirebileceği politika Türk-Kürt ittifakı üzerinden şekillenebilir; tarihsel olarak da böyledir, konjonktürel olarak da böyledir. O nedenle, bu bakış açısından ilerlemek ve geleneksel politikalar, geçmiş politikalar yerine yeni dönemin dönüştürücü politikalarını kavramak ve uygulamak büyük önem taşıyor. "Türkiye, demokrasisi, hukuku, ekonomisi, ticareti, kültürel yapısı ve çoğulculuğuyla model bir ülke ve toplum hâline gelmelidir." derken bu anlayışla meseleye bakıyoruz. Demokrasi ve diplomasi, müzakere ve diyalog esas olmalıdır, vazgeçilmez olmalıdır. Orta Doğu'da ve tabii ki kendi sınırlarımız içinde, ülkemizde Türk-Kürt ittifakının en güçlü şekilde tesis edilmesinin, geliştirilmesinin ve bununla imkânların ve fırsatların bütün toplum için kullanılmasının yolu genişletilmelidir. Dünyadaki yıkıcı değişimlere ve gelişmelere karşı dirençli olmanın, kararlı olmanın, değiştirici ve dönüştürücü olmanın yolu buradan geçmektedir. Diğer yolların hepsi, hangisi olursa olsun hepsi felakete sürükleyen yollar olacaktır; bir kez daha bunu hatırlatmak istedim.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

İyi akşamlar. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Murat Emir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şu anda görüşmekte olduğumuz uluslararası anlaşma, Türkiye Cumhuriyeti'nin Somali Devleti'ne Ankara'da büyükelçilik binası yapmak üzere 5 dönüme yakın bir araziye hibe etmesi şeklinde. Tabii, bunun Türk dış politikasına, ülkemizin uluslararası arenadaki çıkarlarına bir zararı olmadığı gibi Somali ile bizim ilişkilerimizin daha da güçlenmesine katkı vereceğini öngörüyoruz. Dolayısıyla biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu anlaşmanın dar anlamdaki içeriğine karşı değiliz ancak burada hem yüce Meclisin huzurunda hem de tüm milletimize özellikle ifade etmeliyiz ki Türkiye Cumhuriyeti'nin Somali'yle ilişkileri asimetrik ve belirsizdir; bunu burada konuşmak gerekir. Bir defa, uluslararası teamüllere göre bir ülke diğer bir ülkede büyükelçilik açacaksa arazi hibesi yapılır, karşılıklılık vardır ancak burada anlıyoruz ki binanın inşasını da Türkiye Cumhuriyeti yapacaktır. Bu niyedir? Aynı şekilde, asimetrisinin bir yönü olarak ifade etmeliyim ki ülkemiz Somali'ye özellikle son beş yılda sıra dışı ve dikkat çekici şekilde hibelerde bulunmaktadır. Bunun sebebi nedir? Bu konuda doyurucu ve açık cevaplar alabilmiş değiliz. 2020'lerde dünya pandemide kırılrken sizin iktidarınız insanlara IBAN gönderip IBAN'dan para toplamaya çalışırken, maske gönderemezken -anımsayın- Somali'ye 30 milyon dolarlık hibe verildiğini öğrendik; aynı şekilde, 3,5 milyar dolarlık IMF borcunun silindiğini biliyoruz. Daha geçen hafta Cumhurbaşkanı kararıyla aylık 2,5 milyon doları geçmemek kaydıyla 30 milyon dolara varacak bir hibenin daha gerçekleştirileceğini öğrenmiş olduk. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti bir şekilde finansal destek vermektedir ve bu finansal desteğin asıl nedeni konusunda da yeteri kadar açık davranılmamaktadır. Biz buradan soruyoruz: Başta Albayraklar olmak üzere, Somali'de iş yapan iktidara yakın müteahhit firmaların korunup kollandığına dönük iddialar doğru mudur ve özellikle Türk müteahhit firmalarının Somali'ye yaptığı yatırımların giderek arttığı öngörüldüğünde acaba yandaş şirketlerin alacaklarını karşılamak üzere Somali'yle böylesine ilişkiler iç içe geçmekte midir? Bu soru haklı bir sorudur ve mutlaka cevaplanması gerekir.

Diğer asimetrik taraf için askerî ve siyasi tarafı. Bizim Somali'yle geniş çerçevede anlaşmalarımız var; daha iki yıl önce, deniz yetki alanlarının genişletilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Türk Silahlı Kuvvetlerinin özellikle Somali karasularını koruması konusunda bir anlaşma imzalandı ancak o anlaşma hâlâ Genel Kurul gündemine gelmiş, görüşülmüş ve onaylanmış değil. Buna rağmen Türk Silahlı Kuvvetleri Somali'ye gönderildi bir tezkereyle, Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle ve orada görev yapıyorlar. O tezkere sırasında da yine, parti sözcülerimiz gelip burada, bunun tehlikeli olabileceğini, Somali'nin etrafıyla, Etyopya'yla, Somaliland üzerinden, oradaki IŞİD unsurları üzerinden veya oradaki gerginlikler, korsanlıklar, deniz korsanlığı gibi tehlikeler üzerinden riske atılıyor olabileceğini; özellikle kendi bölgemizdeki, yanı başımızdaki gerginliklerin -o günlerde "potansiyel savaşlar" diyorduk ki nitekim artık gerçek bir savaş yaşanıyor yanı başımızda- bunların olduğu bir dönemde "Biz Somali'yle niye bu kadar iç içeyiz?" sorusunu haklı olarak soruyordu.

Somali'ye Piri Reis gemisini gönderdik, sondaj yaptırarak, çok güzel. Çağrı Bey gemisine orada araştırma yaptırarak, şimdi sondaj yapıyor. Bunlar da Türkiye'nin uluslararası ilişkileri güçlenmiş, dünyanın her yerine bakan, her yerinde barışı, gelişmeyi, ülkeler arasındaki diyalogun arttırılmasını ve... Tabii ki Türkiye Cumhuriyeti'nin çıkarlarını koruması, büyütme çalışması olması gerektir, burada bir sorun yok ancak Doğu Akdeniz'deki, o sondaj haklarından âdeta vazgeçmiş, âdeta Doğu Akdeniz'de sondaj yapamayan, burnunu çıkaramayan bir Türkiye'nin Somali açıklarındaki bu faaliyetleri dikkat çekicidir. İşte bu nedenle, bu soruların mutlaka Somali özelinde açığa çıkarılması ve iktidar tarafından doyurucu bir şekilde açıklanması gerekmektedir.

Değerli arkadaşlar, bu asimetrisinin ekonomik tarafı var, siyasi tarafı var, askerî tarafı var; işin, şaşarsınız... Büyükelçi şu anda burada, kendisini selamlıyoruz. Tabii, umuyoruz ki şu anda bizi bir tercümeyle de dinliyordur. Somali'yle, şaşıracaksınız ama

hukuki bir asimetrimiz de var. Bunu bir kez daha buradan dile getirmemiz lazım. Türkiye'de bir vatandaşımız, Yunus Emre Göçer, motokurye olarak çalışan, ekmeğini kazanmaya çalışan bir vatandaşımız Somali Cumhurbaşkanı'nın oğlu tarafından bir kaza sonucu öldürüldü, olaya intihar süsü verildi; eğer İBB'nin kameralarına yakalanmasaydı bunun bir kaza, trafik kazası olduğu anlaşılmayacaktı. Âdetâ sanık kayırıldı, yurt dışına çıkış yasağı konulmadı, sanık yurt dışına kaçtı. Sonrasında kamera görüntüleriyle ortaya çıktı ki Yunus Emre Göçer'in kanı yerde kalıyor, hep beraber Türkiye ayağa kalktı ve sonrasında bu işi kan parasıyla örtmeye çalıştılar. Bu, Türkiye'ye yakışmamıştır; her bir vatandaşımızın, 86 milyon her birinin gururunu zedelemiştir, yüreğini yakmıştır. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bunu da buradan mutlaka söylememiz gerekir, herkesin bunu duyması gerekir.

Değerli arkadaşlar, biz sonuç olarak Somali'yle ve dünyadaki bütün ülkelerle Türkiye'nin uluslararası çıkarları doğrultusunda ilişkilerinin geliştirilmesinden yanayız. Ancak yeri gelmişken belirtmeliyiz ki maalesef, ülkemizin dış politikası, özellikle yanı başımızdaki savaşı da göz önüne aldığımızda Amerika'nın insafına terk edilmiş, Amerika'ya gereğinden fazla angaje olunmuştur çünkü Türkiye, Avrupa Birliğinden, Avrupa Birliği'ne tam üyelik perspektifinden koptukça, kendi içerisindeki demokrasi, hukuk krizini çözemez hâle geldikçe, Türkiye'deki siyasi iktidarın siyasi meşruiyeti tartışılmaya başlandıkça Amerika'ya göbeğinden bağlı hâle gelmiştir.

Dış politikayı bir demagoji alanı olarak görmekten öte gidemeyen bir anlayışla karşı karşıyayız. Meydanlarda İsrail'e karşıdır ama İsrail'e, İsrail'in canını yakacak hiçbir şey yapamamışlardır. Ben defalarca sordum; sorduk, soruyoruz, sormaya devam edeceğiz: Gelin, burada konuşmaktan başka, meydanlardan başka bir tane Filistinli kardeşimizin bir gram yarasına derman olmayacak o sokak yürüyüşlerinin, mitinglerinin dışında İsrail'i rahatsız edecek, üzecek, yoracak ne yaptınız? Koca bir hiç. Ve Amerika'ya söyleyecek sözünüz dahi yok çünkü açıkça söylüyorlar "Aptal olma." diyorlar, "Senin ihtiyacı olan meşruiyeti biz verdik." diyorlar, "Demokrasi sizin neyinize!" diyorlar. Orta Doğu'da, Türkiye'de hem de sizin gözünüzün içine bakarak -hem de Antalya'da- "Sizin demokrasi neyinize, bu bölgelerde güç önemlidir; monarşiler bu ülkeye, bu topraklara yeterlidir." diyecek kadar küstahlaşanlara ne söylediniz? Söleyemezsiniz.

Ve dolayısıyla değerli arkadaşlar, Türkiye'nin, özellikle Türkiye'nin, kendi içerisinde demokrasisini güçlendirmiş, siyasi meşruiyetini tamamen sağlamış bir siyasi iktidarla, Avrupa Birliği perspektifini kaybetmeden, Orta Doğu'da tüm komşularıyla dostluk ilişkilerini önceleyen ama Türkiye'nin ulusal çıkarlarını kendi iktidar ikbalinden önde tutan bir dış politikaya ihtiyacı vardır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

1'inci maddeyi...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkan, bizim grup adına sözümüz yoktu ama kısa bir...

BAŞKAN - Şu oylamayı bitireyim isterseniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yok yani sözleşmeyle ilgili ama...

BAŞKAN - Söz vereceğim size.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kısa bir teşekkür...

BAŞKAN - Size söz vereceğim, şu oylamaya başladım, bitireyim lütfen.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 2'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Arslan, sisteme girmişsiniz, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın, Tokat'ta meydana gelen heyelan, su baskını ve taşkınlara ilişkin açıklaması

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son günlerde mevsim normallerinin üzerinde seyreden yağışlar nedeniyle Tokat merkez dâhil 11 ilçemizde heyelan, su baskını ve taşkınlar meydana gelmiştir. Bugün itibarıyla 66 mahalle ve köyümüzde yaklaşık 15 bin dekardan fazla tarım arazisi sular altındadır. Turhal Çevlikler Mahallesi, Pazar Ovayurt köyünde ahırlarda mahsur kalan büyükbaş hayvanlar Tarım İl Müdürlüğü ve İl Özel İdaresi ekipleri tarafından tahliye edilmiştir. Yoğun yağıştan etkilenen tüm çiftçilerimize ve hemşehrilerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Devletimiz tüm imkânlarıyla sahadadır, hasar tespit çalışmaları ve yaraların sarılması noktasında süreci yakından takip ediyoruz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Tokat'taki felakete ilişkin konuşması

BAŞKAN - Son günlerde çok yoğun bir şekilde ülkemizin muhtelif yerlerinde bu tür taşkınlar ve sel felaketleriyle karşılaşılıyor. Tek tesellimiz Tokat'taki bu felakette can kaybımızın olmaması. Geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Aynı Hibe Desteği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2133) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 220) (Devam)

BAŞKAN - Sayın Usta, geri mi çektiniz söz talebinizi?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yok, talebim var Başkanım.

BAŞKAN - Peki, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Usta, siz...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Beş dakika bile değil, üç dakika bile yeter Başkanım.

BAŞKAN - Şimdi satışmadan mı istiyorsunuz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yok, hayır; ben Somali sözleşmesiyle ilgili... Bizim grup adına konuşmacımız yoktu ama bir iki cümle konuşmak istiyorum.

BAŞKAN - Böyle bir talebiniz olmadı ama bir beş dakika...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ben bunu söyledim aslında Başkanım.

BAŞKAN - Peki, 86'ya göre lehte söz verelim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamam.

BAŞKAN - Ama lütfen, bir satışma olmasın, günün sonuna geldik, tatlı tatlı bitirelim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yok, yok, satışma yapmayacağım.

BAŞKAN - Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Günün sonunda, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Aynı Hibe Desteği Anlaşması'nı onaylayacağız birazdan. Türkiye, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, sadece Somali'de değil Afrika Kıtası'nda, bugüne kadar hep sömürmek için giden diğer ülkelerin aksine o ülkelere insani olarak değer verildiğini ve oraları ayağa kaldırmak için gidildiğini göstermek ve gidildiğinde de Somalilerin, Afrikalıların "Türkiye, neredesiniz bugüne kadar?" diyerek kucakladığı büyük bir dostluk ve kardeşlik içerisinde yapmak için, onarmak için oralaradadır. Bu anlayışla yaptığımız hizmetlerin Somali ile aramızdaki dostluğu ve ilişkileri daha da artıracığına ve her iki ülkenin de kazan-kazan ilkesiyle daha faydalı, daha güzel, daha büyük işler yapılmasına vesile olacağına inanıyorum.

Sayın Kani Torun Vekilimizin yaptığı konuşmayı dikkatle dinledim; teşekkür ediyoruz, bugüne kadar yapmış olduğunuz çalışmalarınız ve hizmetleriniz çok kıymetli. Bu anlamda, yine devam etmek ve Somali'yle olan ilişkilerin sürdürülmesindeki desteklerinize her zaman için hazırız. Burada bir eksikimizden bahsettiniz, bu eksikğin telafisi için de Dışişleri Komisyonumuzla bence irtibat sürdürülmeli ve bu destek sağlanmalı. Çünkü bu kıta bizimle birlikte kendi değerlerini görmüş, anlamış ve kendi hazinelerine sahip çıkmaya, kendi insanına sahip çıkmaya, kendi toprağına sahip çıkmaya ve bu bilinçle birlikte dünyaya da aslında var olduklarını ve kendi hazinelerine sahip olma çabasında olduklarını göstermişlerdir.

Bir kere daha bu sözleşmeye destek veren herkese teşekkür ediyoruz. Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Açık oylama sonucu gelmiştir, oylama sonucunu okutuyorum:

220 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

"Kullanılan oy sayısı	:	274
Kabul	:	264
Ret	:	6
Çekimser	:	4 ⁷

Kâtip Üye
Nurten Yontar
Tekirdağ

Kâtip Üye
İbrahim Yurdunuseven
Afyonkarahisar"

BAŞKAN - Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

5'inci sırada yer alan 262 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

5.- Burdur Milletvekili Adem Korkmaz ve Kütahya Milletvekili Mehmet Demir ile 83 Milletvekilinin Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3588) ile Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 262)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 12 Mayıs 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.47